

Datum: 2021-04-19

Tid: 16:00-19:00

Plats: Distans via TEAMS

Ordförande

Ingridh Anderén (M)

Ledamöter

Ulf Rapp (S), vice ordförande

Lisette Vermeulen (SD)

Eva Svantesson (KD)

Fredrik Olofsson (C)

Peter Gregorics (FR)

Christina Hein (S)

Ersättare

Tim Karlsson (M)

Caroline Frodin (SD)

Ing-Marie Andersson (C)

Emma Sutinen Andersson (L)

Stefan Larsson (FR)

Kent Persson (S)

Edmundo Jakobsson (S)

Övriga

Annelie Fischer, Förvaltningschef utbildningsförvaltningen

Daniel Aronsson, Ekonomichef

Lisa Johansson, Ekonom

1. Protokollens justering
Ärendet i korthet
Måndagen den 26 april klockan 16.00 på Vinkelvägen 5 H
Förslag på justerare: Ulf Rapp (S) med Fredrik Olofsson (C) som ersättare

2. Verksamhetsplan och budget 2022
UN2021/105
Annelie Fischer,
förvaltningschef, Daniel
Aronsson, ekonomichef,
Lisa Johansson, ekonom

3. Utredningsuppdrag Samtliga nämnder behöver effektivisera
sina verksamheter med 3,5 procent fram till 2023.
UN2021/106
Annelie Fischer,
förvaltningschef

4. Förvaltningen informerar

5. Ledamöter informerar

6. Meddelanden utbildningsnämnden 2021
UN2019/12

7. Redovisning av delegeringsbeslut utbildningsnämnden 2021
UN2019/13

2. Verksamhetsplan och budget 2022

UN2021/105

Utbildningsförvaltningen

Annelie Fischer | Utbildningschef
0734-64 72 00 | annelie.fischer@bollebygd.se

Utbildningsnämnden

Information om budget 2022

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden noterar informationen.

Ärendet

Ekonomichef Daniel Aronsson, ekonom Lisa Johansson och skolchef Annelie Fischer informerar om förutsättningar och konsekvenser för budget 2022. Kommunstyrelsen har antagit mål och budgetförutsättningar för 2022-2024 § 34 20210323. Nämnderna skall därefter upprätta ett förslag till budgetunderlag utifrån de preliminära ramarna innehållande hur de avser ta sig an målen samt konsekvenser av den preliminärt tilldelade budgetramen.

Ekonomiska förutsättningar

Sedan länge har SKR (Sveriges kommuner och regioner) varnat för den tid som nu har inletts. Under 1990-talet började det stå klart att den demografiska utvecklingen kommer att ställa höga krav på välfärden från 2015 och framåt. Hittills har dessa varningar inte resulterat i den försvagning av ekonomin som förutspåts. För kommunsektorns del beror det främst på den snabba ökningen av intäkter som kommunerna, landstingen och regionerna haft. Den demografiska utmaningen beror, något förenklat, på att antalet personer i behov av välfärdstjänster ökar snabbare än antalet invånare i yrkesför ålder. Samtidigt är det den arbetsföra befolkningen som ska svara för såväl finansiering som bemanning av välfärden. Grovt räknat ökar behoven av välfärd med 1 procent per år den kommande tioårsperioden. Främst är det äldreomsorgen som har ett starkt tryck med ökande behov. Kostnaderna och antalet sysselsatta i kommunal sektor har under de senaste decennierna ökat i betydligt snabbare takt än vad som motiveras av den demografiska utvecklingen, främst som en följd av ambitionshöjningar. Den utveckling som sektorn haft hittills kommer inte att vara möjlig i framtiden. Det mesta talar därför för att bemanningen inte kommer att kunna öka i takt med välfärdsbehoven.

Bedömning

Utbildningsförvaltningen har identifierat flera områden där det finns utvecklingsbehov;

- Grundsärskola, finansiering fortsatt
- Barn/elever med omfattande stödbehov
- Arbetsmiljö
- Kompetensförsörjning
- Lokalbehov
- Tillgänglighetsanpassning av ute- och innemiljön

- Utbildningsskuld med anledning av pandemin

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse, budgetunderlag 2022, 2021-03-31
- Mål och budgetförutsättning, KS2021/17

Skickas till

Klicka här för att fylla i vilka beslutet ska skickas till

BOLLEBYGDS KOMMUN

Utbildningsförvaltningen

Annelie Fischer

Utbildningschef

Dnr :KS2021/17-2

Kommunstyrelseförvaltningen

Daniel Aronsson | Ekonomichef
0734-64 70 06 | daniel.aronsson@bollebygd.se

Mål- och budgetförutsättningar 2022-2024

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar de preliminära ramarna enligt denna tjänsteskrivelse.

Ärendet

Mål- och budgetförutsättningar är det första underlag som tas fram i den årliga budgetprocessen. Det innehåller omvärldsanalys, strategiska kommuninterna frågor och syftar till att visa på eventuella förändringar i verksamheter och öka kunskapen om vilka förutsättningar som gäller för verksamheterna.

I mål- och budgetförutsättningarna framgår även preliminära ramar för åren 2022-2024.

Ekonomiska förutsättningar

De preliminära ramarna 2022-2024 sätts enligt nedanstående tabell:

	2022	2023	2024
Kommunfullmäktige	1 600	1 600	1 600
Jävsnämnd	50	50	50
Valnämnd	180	20	180
Överförmyndare	780	780	780
Kommunstyrelsen	56 009	55 168	54 584
Utbildningsnämnden	280 168	280 187	282 400
Socialnämnden	187 094	186 922	188 964
Samhällsbyggnadsnämnden	35 897	35 358	34 984

Beslutsunderlag

- Mål- och budgetförutsättningar 2022-2024, upprättad 2020-01-30

Skickas till

Klicka här för att fylla i vilka beslutet ska skickas till

BOLLEBYGDS KOMMUN

Kommunstyrelseförvaltningen

Monica Holmgren

Förvaltningschef

Daniel Aronsson

Ekonomichef

3. Utredningsuppdrag Samtliga nämnder
behöver effektivisera sina verksamheter med
3,5 procent fram till 2023. UN2021/106

Utbildningsförvaltningen

Annelie Fischer | Utbildningschef
0734-64 72 00 | annelie.fischer@bollebygd.se

Utbildningsnämnden

Utredningsuppdrag - samtliga nämnder behöver effektivisera sina verksamheter med 3,5 procent fram till 2023.

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden noterar informationen.

Ärendet

Kommunfullmäktige har 2020-11-12 § 142 beslutat om att ge samtliga nämnder ett utredningsuppdrag om behov av att effektivisera verksamheterna med 3,5 procent fram till 2023. Effektivisering ska primärt ske genom goda exempel från liknande kommuner med lägre verksamhetskostnader, genom effektivare inköpshantering samt genom att tillvarata digitaliseringens möjligheter.

Utbildningsnämnden har 2020-12-14 §74 beslutat att ge förvaltningen i uppdrag att

- Redovisa och presentera en rapport för hur Utbildningsnämndens ansvarsområden ekonomiskt ligger till i förhållande till riket, regionen, kommungruppen och nettokostnadsavvikelser. Jämföra skolformer och kultur/fritid med likvärdiga kommuner samt kommuner i samverkansregionen för att se på goda exempel med lägre kostnader och goda resultat i lärandet. En presentation för Utbildningsnämnden ska ske på sammanträdet i april.
- För utbildningsnämnden presentera åtgärder och konsekvenser av en ökad besparing inför 2022 på sammanträdet i oktober 2021.

Utbildningschef Annelie Fischer presenterar sammanställning på sammanträdet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse, Utredningsuppdrag - samtliga nämnder behöver effektivisera sina verksamheter med 3,5 procent fram till 2023, 2021-04-05.

Skickas till

Klicka här för att fylla i vilka beslutet ska skickas till

BOLLEBYGDS KOMMUN

Utbildningsförvaltningen

Annelie Fischer

Utbildningschef

6. Meddelanden utbildningsnämnden 2021 UN2019/12

Meddelanden

Följande meddelanden anmäls för nämnden:

Sveriges regioner och landsting

Årets gymnasieantagning – e-post

Utskick gy-antagning

Skolinspektionen

Information inför riktad tillsyn på Bollebygdskolan 7-9

Västra Götalandsregionen

Handlingsplan fullföljda studier

BEO (Barn och elevombudet)

Anmälan om kränkande behandling vid Bollebygdskolan 4-6

Protokollsutdrag kommunfullmäktige

Befrielse från uppdrag och kompletteringsval av ersättare (M) i utbildningsnämnden

VB: Angående årets gymnasieantagning

Annelie Fischer

on 2021-03-31 22:53

Till: AnnaCarin Lindgren <annacarin.lindgren@bollebygd.se>; Ingridh Anderen <ingridh.anderen@bollebygd.se>; Ulf Rapp <ulf.rapp@bollebygd.se>; Eva Westlund <eva.westlund@bollebygd.se>; Teresia Granlund <teresia.granlund@bollebygd.se>; Eva Brandt <eva.brandt@bollebygd.se>; Helena Hallqvist <helena.hallqvist@bollebygd.se>; Kristina Knutsson <kristina.knutsson@bollebygd.se>;

 1 bifogade filer (26 kB)

Utskick gy-antagning 30 mars.pdf;

Hej

AnnaCarin registrering och till UN

För kännedom till er andra.

Med vänlig hälsning Annelie Fischer

Annelie Fischer

Skolchef

Utbildningsförvaltningen

Bollebygds kommun

Tfn: 0734647200

E-post: annelie.fischer@bollebygd.se

Webbplats: www.bollebygd.se

Från: Gymnasieantagning <gymnasieantagning@skr.se>

Skickat: den 31 mars 2021 12:08

Till: Hedin Karin <Karin.Hedin@skr.se>

Ämne: Angående årets gymnasieantagning

Hej!

SKR vill med detta utskick uppmärksamma huvudmän för grundskolans årskurs 9 och kanslier som hanterar gymnasieantagning på behovet av nära dialog under årets antagning. Skolgången för de elever som går i årskurs 9 kan ha påverkats negativt av pandemin. För att kompensera eleverna har huvudmän bl.a. möjlighet att förlänga läsåret och/eller erbjuda lovskola under sommaren. Om förlängd vårtermin eller sommarskola leder till att slutbetyg rapporteras senare än vad den ordinarie lokala tidplanen anger, kan detta inverka på förutsättningarna för årets slutantagning. För att antagningen ska fungera på bästa möjliga sätt är det en fördel om ordinarie tidplaner kan hållas. Situationen kan dock förändras och antagningskanslierna behöver därför ha beredskap för ökad flexibilitet kring t.ex. inrapporteringen av betyg. Se bifogat fil för ytterligare information.

Med vänliga hälsningar,

Monica Sonde

Avdelningschef, Utbildning och Arbetsmarknad

Sveriges Kommuner och Regioner

Sveriges Kommuner och Regioner

Hornsgatan 20

118 82 Stockholm

+46 8-452 70 00

www.skr.se

2021-03-30

Utbildnings och arbetsmarknad

Antagningskanslier
Huvudmän för skolor med årskurs 9

Angående coronapandemins påverkan på årets antagning till gymnasieskolan och gymnasiesärskolan

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) lämnar i samråd med sitt nätverk för gymnasieantagning¹ följande information om årets antagning till gymnasieskolan och gymnasiesärskolan.

Skolgången för de elever som går i årskurs 9 kan ha påverkats negativt av pandemin. För att kompensera eleverna har huvudmän bl.a. möjlighet att förlänga läsåret och/eller erbjuda lovskola under sommaren.² Genomförandet av slutantagningen till gymnasieskolan förutsätter att avlämnande skolor, det vill säga skolor med årskurs 9, rapporterar elevernas slutbetyg till hemkommunens antagningskansli. I SKR:s antagningshandbok rekommenderas den 15 juni som sista dag för inrapportering av slutbetygen och att slutantagningen ska beslutas senast den 1 juli³. Antagningskanslierna utgår från denna rekommendation när de fastställer sina tidsplaner. I nuläget ser majoriteten av de kommuner som vi har kontakt med i våra nätverk⁴ inget behov av att senarelägga inrapporteringen av betygen eller antagningen. För att antagningen ska fungera på bästa möjliga sätt är det en fördel om ordinarie tidplaner kan hållas. Situationen kan dock förändras och antagningskanslierna behöver därför ha beredskap för ökad flexibilitet kring t.ex. inrapporteringen av betyg.

Mot denna bakgrund vill SKR betona att det är av största vikt att avlämnande skolor och deras huvudmän har en nära dialog med de antagningskanslier som elevernas hemkommuner är knutna till om förutsättningarna för inrapporteringen av slutbetygen. På motsvarande sätt behöver antagningskanslier stå i nära kontakt med varandra och informera varandra om eventuella senareläggningar av sista datum för inrapportering av slutbetyg eller andra förändringar i sina tidplaner för slutantagningen. Detta är nödvändigt eftersom ett flertal elever söker en utbildning som inte hanteras av hemkommunens antagningskansli.

För att ytterligare stödja huvudmän och antagningskanslier i frågan är SKR angelägen om att få en nationell bild av läget och vi ber er därför att maila oss om ni ser ett behov av att skjuta på inrapporteringen av betyg och/eller slutantagningen - gymnasieantagning@skr.se.

Med vänlig hälsning

Monica Sonde

Avdelningschef Utbildning och arbetsmarknad
Sveriges Kommuner och Regioner

¹ Representanter för ett antal antagningskanslier i landet.

² Förordning (2020:115) om utbildning på skolområdet och annan pedagogisk verksamhet vid spridning av viss smitta.

³ Detta datum baseras på 7 kap. 7 § gymnasieförordningen (2010:2039).

⁴ SKR:s skolchefsnätverk och gymnasienätverk.

Huvudman:

Bollebygds kommun

Bollebygds skolan åk 7-9

517 83 Bollebygd

kommunen@bollebygd.seExpedition åk 7-9: christin.karlsson@bollebygd.seRektor åk 8-9: eva.brandt@bollebygd.seRektor åk 7-9: helena.hallqvist@bollebygd.se

Information inför riktad tillsyn på Bollebygds skolan åk 7-9 i Bollebygd kommun

Er skolenhet har blivit utvald att vara med i en riktad tillsyn inom området extra anpassningar och särskilt stöd.

Mot bakgrund av rådande situation kring Covid-19 planeras i nuläget inget fysiskt besök på plats på skolan under våren, utan utredningen genomförs på distans genom bland annat intervjuer via videolänk. Intervjuerna kommer att genomföras av utredarna Eva Hansson och Alice Odéen. Besök kan komma att göras under hösten om Covid-situationen tillåter det.

Preliminärt intervjudatum är onsdagen den 16 juni 2021. Eva Hansson kommer i dialog med rektor att stämma av datumet.

Underlag inför tillsynen

Bifogad excelfil utgör ett av underlagen för tillsynen och ska fyllas i för skolenheten och skickas in till Skolinspektionen senast **den 21 april 2021**. Excelfilen gäller enskilda elever som riskerar att inte nå kunskapskraven VT2021. Vi vill också få in betygskataloger för samtliga elevers betyg vårterminen 2020 och höstterminen 2020.

Efter att vi studerat excelfiler och betygskataloger kommer vi att be om underlag avseende ett urval av elever. Elevernas namn behöver inte framgå av underlagen men det ska vara möjligt att jämföra/koppla samman namnen i betygskataloger, excelfiler och dokument för enskilda elever. Elevers initialer kan med fördel användas.

Skolinspektionen

Box 2320, 403 15 Göteborg. Besöksadress: Gårdavägen 1

Telefon: vx 08-586 080 00, skolinspektionen@skolinspektionen.se

Excelfiler och betygskataloger och senare också dokument för ett urval enskilda elever mejlas till dokument.goteborg@skolinspektionen.se och eva.hansson@skolinspektionen.se Ange ärendenummer 2021:2215. Det går också bra att skicka dokumenten med post. Se adress i sidfoten.

Tillsynstillfället

Under tillsynstillfället kommer vi att intervjua representanter för lärare, elevhälsa och rektor och eventuellt biträdande rektor. Schema och specifik information för intervjuerna skickas separat när intervjudatum fastslås. För intervjuerna behöver de som ska intervjuas ha tillgång till ett ostört rum med videouppkoppling. Skolinspektionen kommer att bjuda in till intervjuerna via Teams. På grund av den rådande situationen med Covid-19 så kan det bli så att några av er kan sitta tillsammans på er skola vid intervjuerna och att några behöver koppla upp sig hemifrån. Skolinspektionen har vid det här laget genomfört många intervjuer via video och det har fungerat bra oavsett var var och en har kunnat sitta och koppla upp sig.

Efter intervjuerna

Efter intervjuerna får huvudmannen ta del av det protokoll som Skolinspektionen upprättat i samband med intervjuerna. Fysiskt besök kan också komma att göras under hösten/framgent beroende på om Skolinspektionen finner skäl att utöka tillsynen/och med beaktande av rådande covid-situation. Utifrån den samlade informationen kommer Skolinspektionen att fatta ett beslut där eventuella brister framgår.

Mer information

Läs mer om Skolinspektionens verksamhet på vår hemsida www.skolinspektionen.se

Med vänliga hälsningar

Eva Hansson

Ansvarig inspektör

Protokoll från regionstyrelsen, 2021-03-16

§ 92

Slutrapport Handlingsplan Fullföljda studier 2017-2020

Diarienummer RS 2019-00310

Beslut

1. Regionstyrelsen godkänner Slutrapport Handlingsplan fullföljda studier 2017-2020.

Sammanfattning av ärendet

Regionfullmäktige antog januari 2017 Handlingsplan fullföljda studier 2017–2020. Regionstyrelsens beredning folkhälsa och social hållbarhet har uppdrag att samordna och återrapporera arbetet utifrån planen till regionstyrelsen. Handlingsplan fullföljda studier fokuserar på Västra Götalandsregionen (VGR) roll och rådighet i strävan efter att öka andelen unga med fullföljd grundskola och gymnasieutbildning. Planen anknyter till den regionala utvecklingsstrategin VG2020 och den länsövergripande processen Kraftsamling fullföljda studier.

Alla styrande dokument i VGR ska följas upp senast efter 5 år och förslag om fortsatt hantering, eventuell revidering eller om dokumentet ska upphöra ska tas fram. Handlingsplan fullföljda studier 2017-2020 upphör efter utgången planperiod. Arbetet med fullföljda studier är dock fortfarande såväl aktuellt som angeläget och drivs fortsättningsvis i samverkan med berörda aktörer inom ramen för bland annat förslag på regional utvecklingsstrategi 2021-2030 och VGR:s mål för social hållbarhet 2021-2030.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande daterat 2021-02-01
- Protokollsutdrag från beredningen för folkhälsa och social hållbarhet daterat 2021-02-19 § 4
- Slutrapport Handlingsplan för fullföljda studier

Skickas till

- Beredningen för folkhälsa och social hållbarhet
- Beredningen för mänskliga rättigheter
- Regionutvecklingsnämnden, regionutveckling@vgregion.se
- Kulturnämnden, kultur@vgregion.se

Justerare:	Justerare:	Justerare:	Rätt utdraget intygar:

Protokoll från regionstyrelsen, 2021-03-16

- Folkhögskolestyrelsen, folkhogskoleforvaltningen@vgregion.se
- Hälso- och sjukvårdsstyrelsen, hss@vgregion.se
- Göteborgs hälso- och sjukvårdsnämnd, hsn.goteborg@vgregion.se
- Västra hälso- och sjukvårdsnämnden, hsn.vastra@vgregion.se
- Östra hälso- och sjukvårdsnämnden, hsn.ostra@vgregion.se
- Södra hälso- och sjukvårdsnämnden, hsn.sodra@vgregion.se
- Norra hälso- och sjukvårdsnämnden, hsn.norra@vgregion.se
- Naturbruksstyrelsen, naturbrukskansliet@vgregion.se
- Beredningen för hållbar utveckling
- Samtliga kommuner i Västra Götalandsregionen

Justerare:	Justerare:	Justerare:	Rätt utdraget intygar:
------------	------------	------------	------------------------

Tjänsteutlåtande

Datum 2021-02-01

Diarienummer RS 2019-00310

Västra Götalandsregionen**Koncernkontoret**

Handläggare: Ylva Bryngelsson

Telefon: 070-020 77 37

E-post: ylva.bryngelsson@vgregion.se

Till beredningen för folkhälsa och social hållbarhet

Slutrapport Handlingsplan Fullföljda studier 2017-2020

Förslag till beslut

Beredningen för folkhälsa och social hållbarhet föreslår regionstyrelsen att besluta följande:

1. Regionstyrelsen godkänner Slutrapport Handlingsplan fullföljda studier 2017-2020.

Sammanfattning av ärendet

Regionfullmäktige antog januari 2017 Handlingsplan fullföljda studier 2017–2020. Regionstyrelsens beredning folkhälsa och social hållbarhet har uppdrag att samordna och återrapportera arbetet utifrån planen till regionstyrelsen. Handlingsplan fullföljda studier fokuserar på VGR:s roll och rådighet i strävan efter att öka andelen unga med fullföljd grundskola och gymnasieutbildning. Planen anknyter till den regionala utvecklingsstrategin VG2020 och den länsövergripande processen Kraftsamling fullföljda studier.

- En slutrapport har sammanställts som följer upp i vilken mån handlingsplanens intentioner och mål har nåtts samt även processen och genomförandet runt planen.
- Måluppföljningen visar en positiv utveckling av såväl andelen med behörighet till gymnasiet och andelen som fullföljer sina gymnasiestudier med en gymnasieexamen inom 4 år. Skillnaderna inom Västra Götaland, mellan könen och utifrån föräldrarnas bakgrund är dock fortfarande tydliga.
- Ett antal former och forum för att synliggöra insatser och främja kontakt- och erfarenhetsutbyte har anordnats inom ramen för handlingsplanen. Dessa forum har varit välbesökta och gett positiva utvärderingar. Processutvärderingen visar att samverkan såväl internt som med externa

Postadress:
Regionens Hus
462 80 Vänersborg

Besöksadress:
Residenset, Torget
Vänersborg

Telefon:
010-441 00 00

Webbplats:
www.vgregion.se

E-post:
regionstyrelsen@vgregion.se

aktörer upplevs ha ökat och utvecklats. Utvecklingspotential finns dock kring mer dialog- och medskapandeprocesser mellan samverkansaktörer.

- Den formella organiseringen av styrning och ledning inom handlingsplanen har varit tydlig med en linje från ansvarig processledare via tjänstepersonsforum som beredningsgrupp och styrgrupp till beredningen för folkhälsa och social hållbarhet och vidare till regionstyrelsen.
- Ett stort antal insatser har genomförts som knutits till handlingsplan fullföljda studier utifrån syftet att synliggöra de insatser som VGR deltar i. VGR har även gett ekonomiskt stöd till ett stort antal olika satsningar som genomförts i samverkan med externa aktörer. Utvecklingspotential finns kring hur vi följer upp/utvärderar, sammanfattar lärdomar och sprider de erfarenheterna som görs för att öka den gemensamma nyttan. Önskvärt vore också att i större utsträckning landa i val av metoder att implementera brett och jämlikt i Västra Götaland till gagn för våra invånare.
- Under 2018–2020 har särskilt fokus i utvecklingsarbetet legat på elva olika regionstyrelserekommendationer. Mycket av utvecklingsarbetet inom rekommendationerna är långsiktigt och fortsätter i ordinarie verksamhet. Vissa delar föreslås dock vara särskilt prioriterade för fortsatt utvecklingsarbete inom länsgemensam samverkan för fullföljda studier.

Några mer övergripande lärdomar kan sammanfattas i sex punkter:

- Ett gemensamt mål: Gemensamma krafttag kräver gemensamma mål att tillsammans arbeta mot. Arbetet med handlingsplanen har visat hur ett tydligt och gemensamt överenskommet mål ger förutsättningar för olika aktörer att prioritera frågan, bedriva utvecklingsarbeten och öka samverkan.
- Arbeta i och med ordinarie styrnings-, lednings- och samverkansstruktur: Redan när handlingsplanen skrevs betonades vikten av att genomföra utvecklingsarbetet så nära ordinarie strukturer som möjligt för att skapa långsiktig förändring. Vikten av detta har ytterligare stärkts under planperioden utifrån erfarenheter bland annat kring förutsättningar för samverkan, uppdrag och beställningar samt svårigheter vid implementering av erfarenheter från projekt.
- Satsa på förebyggande och hälsofrämjande insatser: Tidiga och generella insatser, tidigt i ålder och tidigt innan problemen växt sig stora, sparar mänskligt lidande och är generellt mer kostnadseffektiva än att åtgärda allvarligare bekymmer längre fram. Det främjande och förebyggande arbetet måste dock alltid ske samtidigt som bra vård och stöd erbjuds de med allvarligare problem eller oavslutade studier bakom sig.

- Säkerställ en jämlik vård och jämlik inkluderande verksamhet i hela Västra Götaland: Återkommande under arbetet med handlingsplanen har ojämlikhet i erbjudande av verksamhet, vård och stöd identifierats. Ojämlika förutsättningar har också en tendens att förstärkas genom att utsatta verksamheter inte i samma utsträckning tyar med utvecklingsarbeten, projektansökningar och att etablera nya metoder.
- Skapa förutsättningar för samverkan på riktigt med barn och unga i fokus: I arbetet med handlingsplanen har många av de identifierade utmaningarna haft med samverkan att göra. Hinder för samverkan kan till exempel vara okunskap om varandras uppdrag, krångliga kontaktvägar, tidsbrist eller otydligt uppdrag. Egentligen är det dock ganska självklart att olika professioner och organisationer som ansvarar för olika delar av samhällets stöd och hjälp ska prata med varandra och samarbeta på ett positivt sätt runt det barn eller ungdom som behöver det.
- Utveckla systematiken kring utvecklingsprojekt: Under handlingsplanperioden har hanteringen av projektmedel kring fullföljda studier utvecklats succesivt men det finns fortfarande stor utvecklingspotential t.ex. kring hur vi systematiskt arbetar med piloter inom specifika utvecklingsområden och samverkan med kunskapsorganisationen inom hälso- och sjukvården. Om arbetet fungerar måste det också finnas strukturer och arbetssätt för uppskalning, implementering och spridning.

Alla styrande dokument i VGR ska följas upp senast efter 5 år och förslag om fortsatt hantering, eventuell revidering eller om dokumentet ska upphöra ska tas fram. Handlingsplan fullföljda studier 2017-2020 upphör efter utgången planperiod. Arbetet med fullföljda studier är dock fortfarande såväl aktuellt som angeläget och drivs fortsättningsvis i samverkan med berörda aktörer inom ramen för bland annat förslag på regional utvecklingsstrategi 2021-2030 och VGR:s mål för social hållbarhet 2021-2030.

Beredning

Slutrapporten har godkänts av Styrgrupp fullföljda studier och bygger bland annat på en processutvärdering, statistikrapporter samt handlingsplanens årliga återrapporter.

Koncernkontoret, avdelning social hållbarhet

Viveca Reimers
Avdelningschef

Bilagor som ingår i beslutsunderlaget

- Slutrapport Handlingsplan fullföljda studier 2017-2020
- Samling ger kraft? Processutvärdering av Kraftsamling och handlingsplan fullföljda studier 2017–2020 (VGR Analys 2021:2)
- Gymnasiebehörighet i Västra Götaland 2020 (VGR Analys 2020:53)
- Statistikbilaga Slutrapport Handlingsplan fullföljda studier
- Aktörer inom Handlingsplan Fullföljda studier 2017-2020
- Sociala investeringsmedel SIM

Besluten skickas till

Regionstyrelsens beslut skickas för kännedom till:

- RS, beredning för folkhälsa och social hållbarhet
- RS, beredning för mänskliga rättigheter
- Regionutvecklingsnämnden, regionutveckling@vgregion.se
- Kulturnämnden, kultur@vgregion.se
- Folkhögskolestyrelsen, folkhogskoleforvaltningen@vgregion.se
- Hälso- och sjukvårdsstyrelsen, hss@vgregion.se
- Göteborgs hälso- och sjukvårdsnämnd, hsn.goteborg@vgregion.se
- Västra hälso- och sjukvårdsnämnden, hsn.vastra@vgregion.se
- Östra hälso- och sjukvårdsnämnden, hsn.ostra@vgregion.se
- Södra hälso- och sjukvårdsnämnden, hsn.sodra@vgregion.se
- Norra hälso- och sjukvårdsnämnden, hsn.norra@vgregion.se
- Naturbruksstyrelsen, naturbrukskansliet@vgregion.se
- Beredningen för hållbar utveckling

Slutrapport

Handlingsplan Fullföljda studier 2017-2020

Innehåll

Sammanfattning	1
1. Om uppföljningen och slutrapporten	2
2. Uppföljning och resultat	4
2.1 Måluppfyllelse.....	4
2.2 Uppfyllelse av syftet.....	6
2.3 Genomgående utgångspunkter och perspektiv.....	9
2.4 Organisering och styrning	12
2.5 Ekonomi	14
2.6 Aktiviteter.....	17
2.7 Regionstyrelsens rekommendationer	21
3. Sammanfattande diskussion.....	30
4. Vägar framåt	31
Förteckning av underlag och bilagor	33

Västra Götalandsregionens *Handlingsplan fullföljda studier 2017–2020* är antagen av regionfullmäktige och fokuserar på VGR:s roll och rådighet i strävan efter att öka andelen unga med fullföljd grundskola och gymnasieutbildning. Handlingsplanen anknyter till den regionala utvecklingsstrategin VG2020 och den länsövergripande processen *Kraftsamling fullföljda studier*.

Handlingsplanens övergripande mål är att skapa förutsättningar för alla elever i Västra Götaland att lämna grund- och gymnasieskolan med godkända betyg. Målet konkretiseras i fem delområden inom vilka insatser görs utifrån VGR:s rådighet.

- Främja långsiktig och hållbar samverkan mellan olika samhällsaktörer
- Främja psykisk hälsa och motverka konsekvenser av psykisk ohälsa
- Minska de negativa effekterna av ogynnsamma livsvillkor och levnadsvanor
- Studiemotivation - Stimulera intresset för studier
- Skapa förutsättningar för goda skolresultat för ungdomar med migrationsbakgrund

Sammanfattning

Fokus för uppföljningen är VGR:s handlingsplan fullföljda studier. I viss mån berörs även den länsövergripande kraftsamling som har sin grund i den regionala utvecklingsstrategin VG2020. Slutrapporten följer upp i vilken mån handlingsplanens intentioner och mål har nåtts samt även processen och genomförandet runt handlingsplanen. Ett betydelsefullt syfte är att ta tillvara gjorda erfarenheter och föreslå förbättrande åtgärder inför framtida arbete.

- Måluppföljningen visar en positiv utveckling av såväl andelen med behörighet till gymnasiet och andelen som fullföljer sina gymnasiestudier med en gymnasieexamen inom 4 år. Skillnaderna inom Västra Götaland, mellan könen och utifrån föräldrarnas bakgrund är dock fortfarande tydliga.
- Ett antal former och forum för att synliggöra insatser och främja kontakt- och erfarenhetsutbyte har anordnats inom ramen för handlingsplanen. Dessa forum har varit välbesökta och gett positiva utvärderingar. Processutvärderingen visar att samverkan såväl internt som med externa aktörer upplevs ha ökat och utvecklats. Utvecklingspotential finns dock kring mer dialog- och medskapandeprocesser mellan samverkansaktörer.
- Den formella organiseringen av styrning och ledning inom handlingsplanen har i sig varit tydlig och okomplicerad med en linje från ansvarig processledare via tjänstepersonsforum som beredningsgrupp och styrgrupp till beredningen för folkhälsa och social hållbarhet och vidare till regionstyrelsen. Utmaningen har legat i synkning av förväntningar och samlat budskap/riktning med övriga styrlinjer inom den större kraftsamlingen.
- Ett stort antal insatser har genomförts som knutits till handlingsplan fullföljda studier utifrån syftet att synliggöra de insatser som VGR deltar i. VGR har även gett ekonomiskt stöd till ett stort antal olika satsningar som genomförs i samverkan med andra aktörer. En utvecklingspotential finns kring hur vi följer upp/utvärderar, sammanfattar lärdomar och sprider de erfarenheterna som görs för att öka den gemensamma nyttan. Önskvärt vore också att i större utsträckning landa i val av metoder att implementera brett och jämlikt i Västra Götaland till gagn för våra invånare.
- Under 2018–2020 har särskilt fokus i utvecklingsarbetet legat på elva olika regionstyrelse-rekommendationer. Mycket av utvecklingsarbetet inom rekommendationerna är långsiktigt och fortsätter i ordinarie verksamhet. Vissa delar föreslås dock vara särskilt prioriterade för fortsatt utvecklingsarbete inom länsgemensam samverkan för fullföljda studier.

Alla styrande dokument i VGR ska följas upp senast efter 5 år och förslag om fortsatt hantering, eventuell revidering eller om dokumentet ska upphöra ska tas fram. Handlingsplan fullföljda studier 2017-2020 föreslås upphöra efter utgången planperiod. Frågan om fullföljda studier är dock fortfarande såväl aktuell som angelägen och drivs fortsättningsvis med fördel i samverkan med berörda aktörer inom ramen för bland annat den regionala utvecklingsstrategin och Mål för social hållbarhet.

1. Om uppföljningen och slutrapporten

Västra Götalandsregionens (VGR:s) *Handlingsplan fullföljda studier 2017–2020*¹ antogs av regionfullmäktige 2017-01-31 och fokuserar på VGR:s roll och rådighet i strävan efter att öka andelen unga med fullföljd grundskola och gymnasieutbildning. Handlingsplanen anknyter till den regionala utvecklingsstrategin VG2020 och den länsövergripande processen *Kraftsamling fullföljda studier*.

Ansvar

I handlingsplanen beskrivs att kraftsamling fullföljda studier är ett gemensamt ansvar för hela VGR och att varje styrelse, nämnd och kommitté själva äger det arbete som görs inom ramen för sina uppdrag, både genomförande av redan beslutade aktiviteter och framtida utvecklingsarbeten. Även ansvar för att utvärdera utifrån tänkt effekt på målet läggs i handlingsplanen på respektive verksamhet.

Däremot beskrivs att aktivitetsplanen, genomförandedelen av handlingsplanen, som helhet ska följas upp och revideras årligen i den gemensamma organisationen för kraftsamlingen. Dessutom ska alla styrande dokument i VGR följas upp senast efter 5 år och förslag om fortsatt hantering, eventuell revidering eller om dokumentet ska upphöra att gälla ska tas fram.² Ansvar för samordning och återrapportering av det övergripande arbetet för fullföljda studier gavs när handlingsplanen antogs till den dåvarande folkhälsokommittén och har sedan överflyttats till regionstyrelsen och dess beredning för folkhälsa och social hållbarhet.

Fokus och avgränsning för uppföljningen

Fokus för uppföljningen är VGR:s handlingsplan fullföljda studier. I viss mån berörs även det vidare perspektivet med den länsövergripande kraftsamling som har sin grund i den regionala utvecklingsstrategin VG2020. Det är ofta svårt att skilja dessa åt, till exempel i de delar som handlar om VGR:s roll att sprida kunskap och kring olika former av samverkan. Avgränsningen av uppföljningen till handlingsplanen lutar sig dels på mer formella skäl kopplat till VGR:s beslut och rådighet, dels mot den avgränsning i ansvar som getts till processledningen för fullföljda studier och folkhälsokommittén/ beredningen för folkhälsa och social hållbarhet.

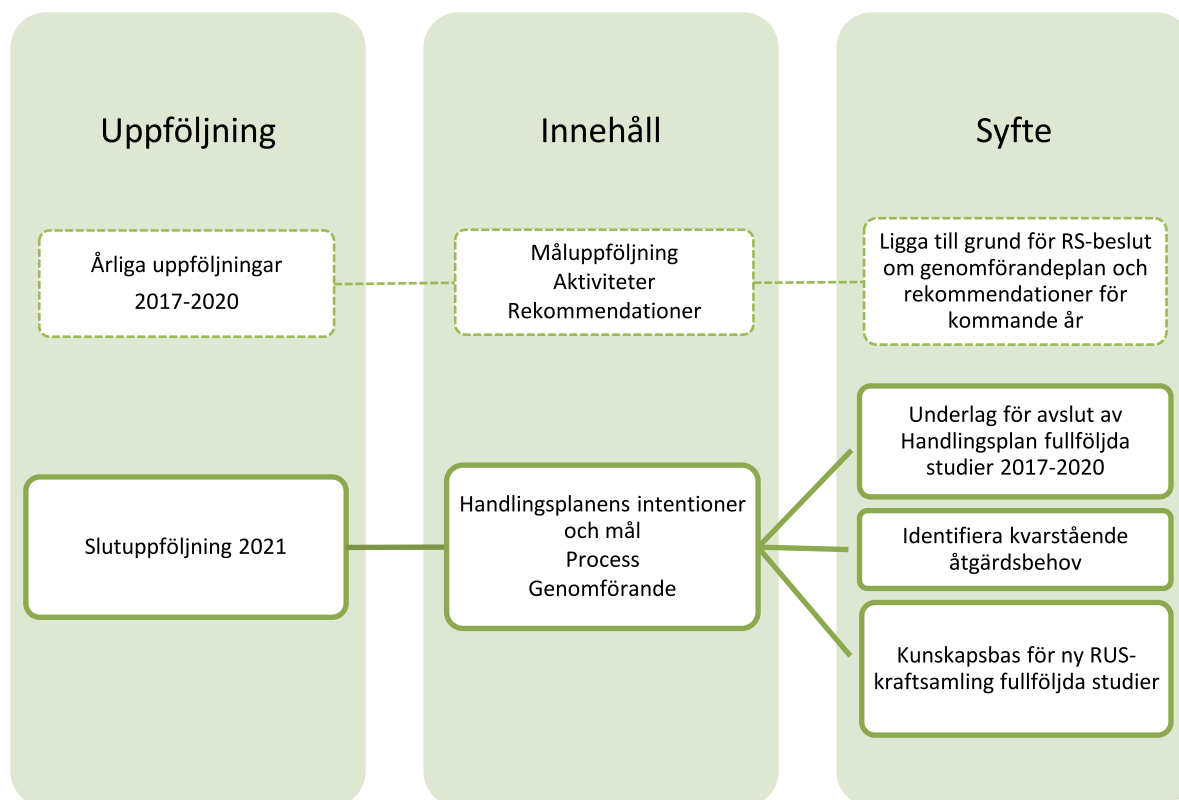
Slutrapportens syfte och innehåll

Slutrapporten beskriver i vilken mån handlingsplanens intentioner och mål har nåtts samt även processen och genomförandet runt handlingsplanen. Ett betydelsefullt syfte är att ta tillvara gjorda erfarenheter och föreslå förbättrande åtgärder inför framtida arbete.

Då handlingsplanen är en form av paraply för insatser som sker inom området och har bäring på barn och ungas förutsättningar för fullföljda studier beskrivs insatser som har sin hemvist inom olika delar av organisationen. Detta ska inte tolkas som en ambition att ta på sig äran av andras insatser utan skildrar handlingsplanens upplägg med aktiviteter och utvecklingsarbeten i ordinarie organisation och planens syfte att samla och beskriva vad som görs och kan göras bättre.

¹ Handlingsplan fullföljda studier 2017–2020, Dnr. RS 2016–03484

² Riktlinje Västra Götalandsregionens regiongemensamma styrandedokument Dnr. RS 2017–0613

Underlag till slutrapporten

Ett särskilt viktigt underlag till slutrapporten är den processutvärdering som har genomförts av Åsa Rydin Svenberg och Monica Emanuelsson vid koncernavdelning data och analys, enhet samhällsanalys. Göran Henriksson vid samma enhet har årligen sammanställt statistik för skolresultat som används för måluppföljning. Maria Gäbel på regional utveckling social hållbarhet har dessutom sammanställt statistik som ansluter till fullföljda studiers olika delområden.

De årliga återrapporterna som sammanställts och via beredningen för folkhälsa och social hållbarhet lagts fram till regionstyrelsen beskriver mer detaljerat vilka aktiviteter som genomförts inom arbetet med handlingsplanen. Genom att läsa dessa får man också en bild av hur arbetet framskridit med olika rekommendationer och andra insatser.

Utöver dessa rapporter har under hösten 2020 ett stort antal workshops, diskussioner och undersökningar gjorts med involverade och samarbetsaktörer kring fullföljda studier.

En sammanställning av underlag och bilagor finns i slutet av rapporten.

2. Uppföljning och resultat

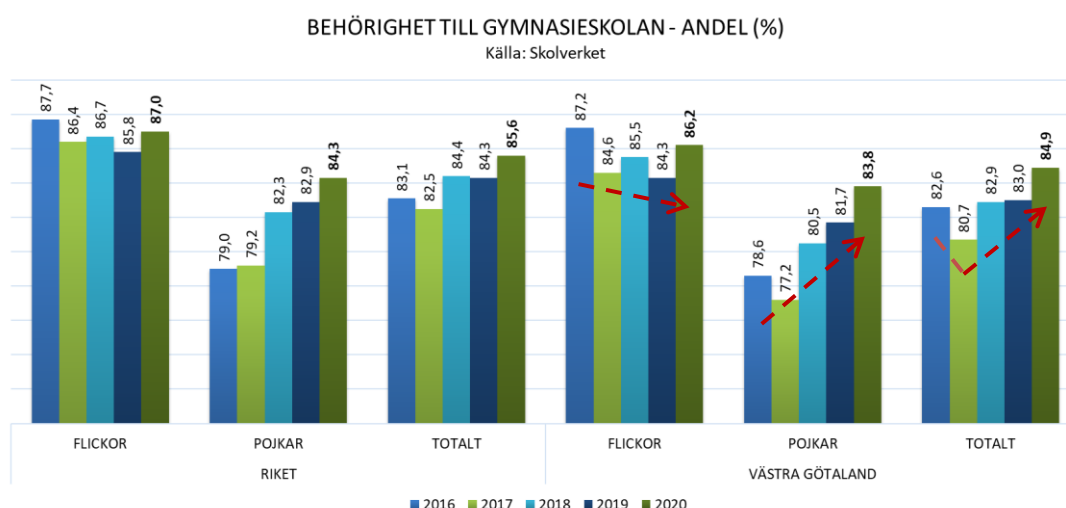
Uppföljningen av handlingsplan fullföljda studier utgår från mål, syfte och andra intentioner som beskrivs i planen. Dessutom beskrivs bland annat organisering, ekonomi och lite om de aktiviteter och rekommendationer som genomförts.

2.1 Måluppfyllelse

Handlingsplanen pekar ut ett övergripande mål; att skapa förutsättningar för alla elever att lämna grund- och gymnasieskolan med godkända betyg.³ I måluppföljningen redovisas därför två måldataindikatorer:

- Andel behöriga till gymnasieskolan⁴
- Andel som slutfört gymnasieskolan med examen inom 4 år⁵

Det bör dock noteras att utvecklingen av de två måldataindikatorerna påverkas av en stor mängd omvärldsfaktorer och insatser. Det innebär att dessa inte kan ses som direkta mått på effekter av handlingsplanens aktiviteter och insatser.

Den sedan slutet av 1990-talet nedåtgående trenden beträffande andelen behöriga till gymnasiet bland avgångsklasserna i åk 9 har brutits. Vårterminen 2017 var andelen behöriga avgångselever 81 procent i Västra Götaland och 2018 nästan 83 procent. 2020 var den 85 procent.⁶

³ Handlingsplan fullföljda studier 2017–2020, Dnr. RS 2016–03484

⁴ Avser andel elever som är behöriga att söka till yrkesprogram. För att en elev ska vara behörig krävs godkänt betyg i ämnena svenska/svenska som andraspråk, engelska och matematik samt i fem ytterligare ämnen, totalt åtta ämnen.

⁵ Avser andel studerande som uppnått examen inom fyra år från påbörjad gymnasieutbildning.

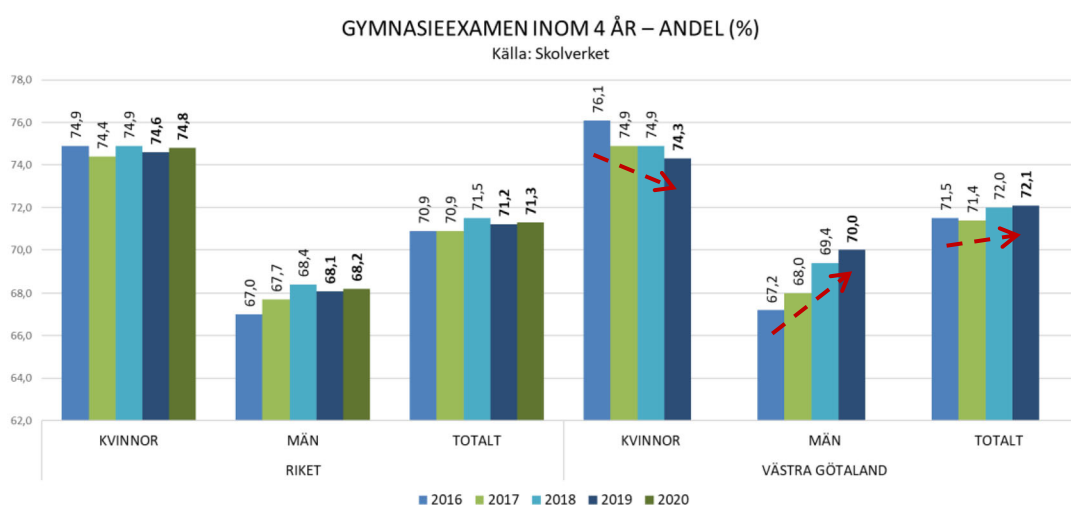
⁶ VGR: Gymnasiebehörighet i Västra Götaland 2020 (VGR Analys 2020:53)

Skillnaderna mellan pojkar och flickor har under de två senaste åren minskat till ett par procentenheter efter att andelen pojkar med gymnasiebehörighet ökat medan motsvarande andel bland flickor minskat något de senaste åren.

De delregionala skillnaderna förefaller vara väsentligen stabila genom åren. Genomgående finns de högsta andelarna behöriga elever i kommunerna som tillhör Göteborgsregionen.

Andelen behöriga bland icke nyanlända ökar något efter att under de senaste åren ha minskat, men har ännu inte nått upp till andelarna i början av 2010-talet. Andelen behöriga bland nyanlända är ungefär densamma som föregående år, knappt 30 procent, vilket jämfört med i mitten av 2010-talet är en klar ökning.

Skillnaderna mellan elever vars föräldrar har en låg respektive hög utbildningsnivå är ungefär 45 procentenheter. I båda elevgrupperna har dock en marginell ökning av andelarna behöriga skett 2020.

Cirka 72 procent av de studerande avslutar en gymnasieexamen inom 4 år efter start. Kvinnornas andel, 74 procent, är högre än männens, 70 procent. Förändringen över tid är på totalen liten men medan männens resultat ökar har kvinnornas resultat försämrats under de senaste åren.

Jämförbara data för 2020 saknas.⁷

Skolresultat och Corona

Skolverket uppgav efter sommaren att skolresultaten inte har förändrats i negativ riktning under vårens pandemi⁸, men skriver också bland annat att:

- Övergången till utbildning på distans för gymnasieskolan och vuxenutbildningen har i huvudsak fungerat bra men för vissa grupper av elever har övergången fungerat sämre.

⁷ Skolverket publicerar från den 1 september 2020 enbart statistik på riksnivå som en konsekvens av att Statistikmyndigheten SCB beslutat om en reviderad sekretesspolicy som innebär att uppgifter om fristående skolor omfattas av sekretess. Frågan har behandlats av Kammarrätten och domen har därefter vunnit laga kraft.

⁸ Skolverket: Covid-19-pandemins påverkan på skolväsendet, <https://www.skolverket.se/publikationer?id=7079>

Det beror bland annat på svaga språkkunskaper eller försvårade hemförhållanden som avsaknaden av god internetuppkoppling hemma eller studiero, och social oro i hemmet.

- Bedömningen och betygssättningen i skolväsendet har påverkats av pandemin, framför allt inom de skolformer där undervisningen gått över till distans. Lärare och rektorer beskriver en risk att bedömningsunderlagen blir för likartade och att bedömningen blir summativ.
- Pandemin har påverkat skolors möjligheter att tillgodose elevers behov av extra anpassningar och särskilt stöd. Vissa elevgrupper är mer sårbara vid distansundervisning.

I Skolverkets lägesbedömning för 2020⁹ beskrivs att de valt att inte revidera denna lägesbedömning då det ännu är för tidigt att dra några säkra slutsatser kring de långsiktiga effekter coronapandemin har på svensk skola och vilka lärdomar som kommer att kunna dras.

För mer statistik kopplad till fullföljda studier och fördjupad information kring skolresultat hänvisas till förteckningen av underlag och bilagor som återfinns i slutet av dokumentet.

Sammanfattande kommentarer/resultat:

Måluppföljningen visar en positiv utveckling av såväl andelen med behörighet till gymnasiet och andelen som fullföljer sina gymnasiestudier med en gymnasieexamen inom 4 år. Skillnaderna inom Västra Götaland, mellan könen och utifrån föräldrarnas bakgrund är dock fortfarande tydliga.

Viss osäkerhet finns kring hur coronapandemin påverkat resultaten det senaste året och vilka eventuella långsiktiga konsekvenser den får för barn och ungas skolresultat.

2.2 Uppfyllelse av syftet

Syftet med kraftsamlingen är enligt handlingsplanen att synliggöra de insatser som VGR deltar i och som bidrar till målet samt att skapa synergier, exempelvis spridning av lärande exempel eller att förmedla kontakter för samverkan i Västra Götaland.¹⁰ Stycket om uppfyllelse av syftet innehåller därför svar på följande frågor:

- Har insatser som Västra Götalandsregionen deltar i och som bidrar till målet synliggjorts? Har lärande exempel spridits? Har kontakter för samverkan förmedlats?
- Har samverkan utvecklats?

Under handlingsplaneperioden har olika kanaler utöver aktivitetslistorna (som beskrivs under rubrik 2:6) använts för att synliggöra och sprida information om pågående utvecklingsarbeten samt skapa förutsättningar för samverkan; nätverk, kraftsamlingens hemsida samt konferenser och seminarier.

⁹ Skolverkets lägesbedömning 2020, <https://www.skolverket.se/publikationer?id=6436>

¹⁰ Handlingsplan fullföljda studier 2017–2020, Dnr. RS 2016–03484

<p>Nätverk</p>	<p>En nätverksstruktur för fullföljda studier har byggts upp för att främja erfarenhets- och kunskapsutbyte:</p> <p><i>Projektnätverk fullföljda studier</i> syftar till att utbyta erfarenheter mellan större pågående projekt, till exempel En skola för alla och Plug Innan. Deltagare är aktuella projektägare samt berörda tjänstepersoner från VGR.</p> <p><i>Regionövergripande nätverk fullföljda studier</i> ska på en mer strategisk nivå möjliggöra erfarenhetsutbyte mellan delregionerna samt sprida resultat till politiska organ bland annat via Västgruppen. Deltagare är utbildningsansvariga inom respektive kommunalförbund samt tjänstepersoner från regional utveckling och kunskapscentrum för jämlik vård inom VGR.</p> <p>Utöver dessa nätverk har i synnerhet det nätverk av <i>kommunernas folkhälsostrategier</i>, som regelbundet bjuds in till träffar kring social hållbarhet, använts för att sprida såväl övergripande information om handlingsplanen/kraftsamlingen som mer specifikt kring pågående insatser.</p>
<p>Hemsida</p>	<p>På webbplatsen www.vgregion.se/fullfoljdastudier har information knutet till fullföljda studier samlats. Där återfinns bland annat nyheter, fakta & statistik, viktiga dokument, konferensdokumentation och exempel på aktiviteter och metodutveckling.</p>
<p>Konferenser och seminarier</p>	<p>Årliga länsövergripande konferenser har anordnats med syfte att sprida kunskap om kraftsamlingen och det arbete som pågår runt om i Västra Götaland samt vara en arena för organisationsöverskridande möten.</p> <p>2017: Fullföljda studier – På väg med gemensam kraft (~ 400 deltagare.)</p> <p>2018: Verktyg för komplexa utmaningar – Hur kan vi arbeta för fullföljda studier? (~ 400 deltagare.)</p> <p>2019: Fullföljda studier – För liv och Framtid! (~ 500 deltagare.)</p> <p>2020: Tillsammans för fullföljda studier (~ 600 deltagare.)</p> <p>Målgrupp för konferenserna har varit tjänstepersoner, praktiker och förtroendevalda från region, kommun, civila samhällets organisationer, näringsliv, akademi och myndigheter. Majoriteten av deltagarna har kommit från kommunerna.</p> <p>Utöver dessa konferenser har det återkommande anordnats bland annat forskar/praktikerseminarier kring handlingsplanens olika delområden samt seminarier/konferenser knutet till arbetet med sociala investeringsmedel (SIM).</p>
<p>Övrigt</p>	<p>Återkommande under handlingsplaneperioden har föredragningar med efterföljande diskussion genomförts i politiska sammanhang (hälso- och sjukvårdsnämnder, psykiatriberedning, kommunala folkhälsoråd etc.), för olika regionala och kommunala arbetsgrupper samt för olika civilsamhällesorganisationer.</p>

Spridning av VGR:s arbete med fullföljda studier har även skett nationellt och internationellt genom föredragningar på olika konferenser, deltagande i nationella och internationella nätverk samt publicerade artiklar.

Om samverkan

Samverkan är ett av delområdena inom Handlingsplan fullföljda studier och också det område där arbetet med handlingsplanen tydligast mött den mer länsövergripande prioriteringen i den regionala utvecklingsstrategin VG2020.

Processutvärderingen från samhällsanalys¹¹ menar att i deras intervjuer beskrivs att samverkan har utvecklats över tid och att detta handlar om såväl strukturerad samverkan som samverkan lite mer ad hoc. Vidare handlar det både om samverkan internt inom VGR och externt mellan till exempel region och kommunalförbund. De påpekar dock att det inte alltid är tydligt om det är kraftsamlingen i sig som bidragit till utvecklad samverkan alternativt till vilken grad kraftsamlingen har bidragit.

Intervjuerna tyder på att det har skett en ökad intern samverkan mellan olika avdelningar inom regional utveckling. Kraftsamlingen sägs genom gemensamma beröringspunkter också ha bidragit till ett ökat samarbete mellan olika delar av VGR. Samarbetet har i sin tur inneburit att vissa enheter upplever sig som mer kända internt vilket i sin tur bidrar till att man kunnat få insatser att dra åt samma håll. Det lyfts i intervjuer att det finns en bra ambition vad gäller hälso- och sjukvård men att det skulle kunna vara ännu mer fokus på utvecklingssamarbetet mellan skolan och hälso- och sjukvårdens olika insatser som BUP samt ungdomsmottagningar.

Genom att arbeta systematiskt med samverkan ser intervjupersoner att det har inneburit ett steg framåt inom flera områden. En stor region med många aktörer och olika villkor och förutsättningar innebär som en intervjuperson uttryckte det ”en komplex samverkan”. Det lyfts av intervjupersoner att det är viktigt att man ser dessa olikheter och att man använder olika modeller utifrån ett underifrånperspektiv.

För lista med aktörer inom arbetet med handlingsplanen hänvisas till förteckningen av underlag och bilagor som återfinns i slutet av dokumentet.

Sammanfattande kommentarer/resultat:

Ett antal former och forum för att synliggöra insatser och främja kontakt- och erfarenhetsutbyte har anordnats inom ramen för handlingsplanen. Dessa forum har också varit välbesökta och gett positiva utvärderingar. Processutvärderingen visar att samverkan såväl internt som med externa aktörer upplevs ha ökat och utvecklats.

Utvecklingspotential finns dock kring mer dialog- och medskapandeprocesser mellan samverkansaktörer. Detta kan en fokusförflyttning från en VGR-handlingsplan till en länsövergripande kraftsamling inom den nya regionala utvecklingsstrategin skapa goda förutsättningar för.

¹¹ VGR: Samling ger kraft? Processutvärdering av Kraftsamling och handlingsplan fullföljda studier 2017–2020

2.3 Genomgående utgångspunkter och perspektiv

I handlingsplanen nämns ett antal utgångspunkter/perspektiv för arbetet med fullföljda studier varav tre beskrivs lite mer detaljerat; fullföljda studier som en komplex utmaning, att arbeta med såväl generella som riktade insatser samt barnkonventionen som ett genomgående perspektiv.

- Har arbetet inom ramen för handlingsplanen speglat frågans komplexitet?
- Har insatser skett på såväl generell som första linjens och specialiserad nivå?
- På vilket sätt har barnkonventionen varit ett genomgående perspektiv?

En komplex utmaning

Insikten om att fullföljda studier är en komplex utmaning för hela samhället mer än enbart en skolfråga betonas i handlingsplanen. Förutsättningarna för skolframgång påverkas av såväl individuella och organisatoriska faktorer som strukturell ojämlikhet. Komplexiteten innebär också att samverkan mellan olika aktörer blir särskild central, samverkan har beskrivits i tidigare stycke.

Inom arbetet med Handlingsplan fullföljda studier har frågan om VGR:s rådighet kring barn och ungas skolframgång varit en återkommande fråga. Handlingsplanens inriktning på *förutsättningar för* alla barn och unga att fullfölja sina studier öppnar för att dessa förutsättningar byggs långt innan barnen börjar i skolan, fortsätter under skolåldrarna även utanför lektionstid och skolan samt även efter den obligatoriska skolåldern och gymnasieåldern.

I processutvärderingen från samhällsanalys¹² beskrivs att det under de senaste åren skett en förflyttning till en fråga för fler, som en intervjuperson uttryckte det ”från att vara en ren skolfråga och handla om skolavhopp, till att bli ett mer helhets- och individperspektiv”. I granskningen av remisskommentarerna på förslaget till ny regional utvecklingsstrategi syns olika uppfattningar angående VGR:s roll, ett par kommuner har svårt att se hur fullföljda studier kan vara en fråga för VGR, med hänvisning till det statliga och kommunala uppdraget medan andra ställer sig positiva till en kraftsamling på regional nivå.

Handlingsplanens inriktning på sådant som VGR har rådighet över har på ett naturligt sätt inneburit att frågan hanterats som en betydligt vidare fråga än en skolfråga. De aktiviteter som ingått i aktivitetsplanen och de utvecklingsområden som prioriterats i regionstyrelsens rekommendationer har handlat om hela barn och ungas uppväxt och olika faktorer som påverkar förutsättningarna för barn och ungas skolframgång och hälsa. Insatser som mer kan kopplas till skolutveckling har till exempel varit aktiviteter inom folkhögskolor och naturbruksgymnasier, skolutvecklingsprojekt som PlugInnan samt olika samverkansprojekt där skolan ingår som en part.

Generella och riktade insatser

I handlingsplanen illustreras det med en triangel hur målet om att alla elever ska lämna grund- och gymnasieskolan med godkända betyg kräver insatser och verksamheter som rör sig mellan generella insatser och riktade insatser.

¹² VGR: Samling ger kraft? Processutvärdering av Kraftsamling och handlingsplan fullföljda studier 2017–2020

Exempel på insatser från aktivitetslista och rekommendationer:

Barnuppdragets utredning kring koordinatörer för barn med komplexa vårdkontakter.

Pilotprojekt tilläggsuppdrag ungas psykiska hälsa. Sammanhållen barn-, elev- och ungdomshälsa.

Säkra genomförandet av förebyggande hembesök från BVC.
Handlingsplan fysisk aktivitet.
Skolprogram PALS.

Insatser tidigt i livet (de små barnen) men också tidigt i skede (innan små bekymmer har växt till stora problem) är mer samhällsekonomiskt lönsamt än att senare arbeta med mer riktade och omfattande insatser. Det är också mindre stigmatiserande med generella insatser som riktas till alla. Det innebär dock inte att det är mindre viktigt att leva upp till en god och jämlik vård och verksamhet även på första linjens och specialiserad nivå.

En genomgång av aktiviteter och andra utvecklingsinsatser som gjorts kopplat till fullföljda studier visar att insatser skett på samtliga tre nivåer. Att arbeta förebyggande och främjande på en generell nivå har varit en viktig bas inom arbetet med fullföljda studier. Ett stort antal av de aktiviteter och regionstyrelse-rekommendationer som arbetats med under planperioden har fokuserat på denna nivå. Även första linjens nivå har varit viktig, inte minst kopplat till psykisk ohälsa. Den nivå som i minst utsträckning berörts inom handlingsplanarbetet är den specialiserade nivån, insatser som handlar om relativt få individer men som är oerhört betydelsefulla för dem det berör.

Barnkonventionen

Vikten av att tydliggöra Västra Götalandsregionens ansvar för barn och ungas rättigheter och att barnkonventionen är en central grund för arbetet med fullföljda studier är särskilt nämnt i handlingsplanen men det beskrivs inte konkret på vilket sätt detta ska genomföras. Ett sätt att stämma av detta kan vara att utgå från de aspekter som socialfondsprogrammen använder när det gäller de horisontella principerna; kompetens, problemanalys, mål, aktiviteter och utvärdering.

Inom arbetet med handlingsplan fullföljda studier har barnkonventionen och barnrättsperspektivet funnits med till exempel på följande sätt:

Kompetens: Webbutbildning kring barns rättigheter är en av aktiviteterna i aktivitetslistan. Inslag kring barnkonventionen har funnit på ett flertal konferenser/seminarier.

Problemanalys: Barns rätt till hälsa och utbildning har återkommande inkluderats i problemanalys kring fullföljda studier. Rapporter från bland annat BRIS och MUCF som undersökt barn och ungas uppfattningar och upplevelser har använts som underlag.

Mål: Handlingsplanens mål berör i högsta grad barns bästa, inget mål har dock formulerats utifrån barn och ungas egna upplevelser.

Aktiviteter: Barns egna erfarenheter och synpunkter har samlats in kring till exempel barn som språktolkar. I samband med ansökning av sociala investeringsmedel efterfrågas

barnrättsperspektiv. VI-projektet arbetar med att utveckla metoder för medskapande och uppföljning med målgruppens delaktighet.

Utvärdering: Målet har följts upp utifrån barns olika förutsättningar (kön, föräldrars utbildningsbakgrund etc.). Slutuppföljningen av handlingsplan fullföljda studier har inte involverat målgruppen.

Sammanfattande kommentarer/resultat:

Arbetet har i mycket stor utsträckning skett utifrån handlingsplanens utgångspunkter kring frågans komplexitet och behovet av insatser på såväl generell som första linjens och specialiserad nivå.

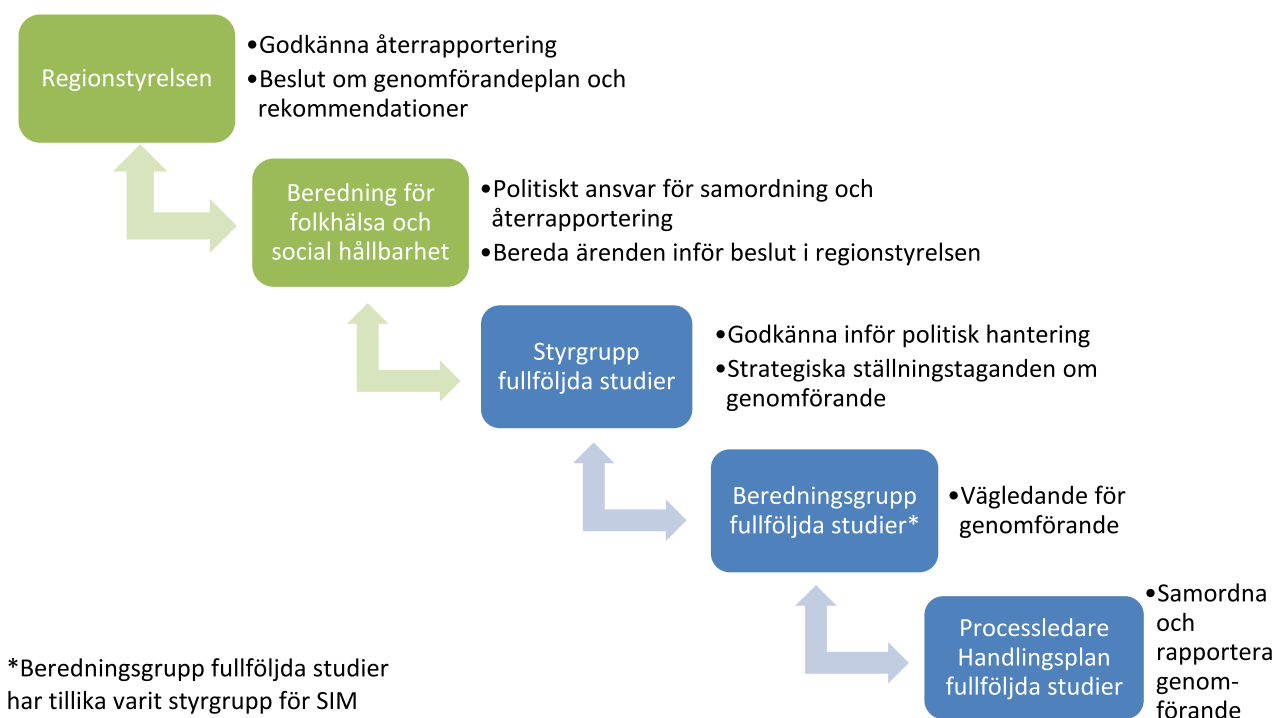
När det gäller barnkonventionen som genomgående perspektiv så har frågan funnits med men det finns en stor utvecklingspotential kring hur vi arbetar med barns delaktighet och medskapande.

2.4 Organisering och styrning

I detta stycke beskrivs hur det övergripande arbetet med handlingsplanen har styrts och organiserats men även lite om den länsövergripande BHU-rekommendationen inom VG2020, regionutvecklingsnämnden samt hälso- och sjukvården. Slutligen beskrivs uppfattningar om nyttan med ett gemensamt mål.

Organisering och styrning av handlingsplanen

I handlingsplanen står att planen beskriver Västra Götalandsregionens inriktning för fullföljda studier och när planen beslutades av regionfullmäktige gavs den dåvarande folkhälsokommittén (senare regionstyrelsens beredning för folkhälsa och social hållbarhet) ansvar för samordning och uppföljning. Arbetet med handlingsplanen har letts av Regional utveckling social hållbarhet. Styrning, prioritering och genomförande inom handlingsplanen har därför haft en organisering som kan illustreras i följande figur med grön färg för politiska instanser och blå färg för tjänstepersonsnivå:

Regionstyrelsens uppföljning och styrning

Handlingsplanen och dess aktivitetslista har följts upp årligen i enlighet med det beslut som togs när regionfullmäktige antog handlingsplanen. Regionstyrelsen har även godkänt årliga genomförandeplaner inklusive rekommendationer för särskilt prioriterade åtgärdsområden.

I processutvärderingen framkommer att det bedöms som förhållandevis tydligt vad som ingår i handlingsplanen med sina årliga återrapporteringar till regionstyrelsen. De menar även att de årliga rapporterna skapar en möjlighet att visa vad VGR genomför inom området som har en ytterligare potential till kunskapspridning om samma uppföljning skedde på kommunal nivå.

Regionutvecklingsnämnden och SIM

Redan i handlingsplanen beskrivs de sociala investeringsmedlen (SIM) som ett verktyg för fortsatt utvecklingsarbete för att stärka barn och ungas framtida utveckling och hälsa, i samverkan mellan Västra Götalandsregionen, kommuner och andra aktörer. Beslut om fördelning av SIM tas av regionutvecklingsnämnden. I strävan att knyta SIM närmare handlingsplanen och dess politiska prioriteringar har beredningsgruppen för handlingsplan fullföljda studier och styrgruppen för SIM sammankopplats under handlingsplaneperioden.

BHU och den länsövergripande BHU-rekommendationen i VG2020

Styrning och prioriteringar inom den regionala utvecklingsstrategin VG2020 (inklusive BHU-rekommendationen fullföljda studier) sker genom BHU med beredning i Västgruppen. I processutvärderingen¹³ beskrivs Västgruppens initiativ med organiserat ansvar för genomförandet av VG2020-rekommendationerna med en person från VGR respektive en från ett kommunalförbund och att detta var ett tillfälligt tillvägagångssätt som upphörde 2018. Efter detta har ansvaret för att utveckla, driva och samordna den länsövergripande kraftsamlingen för fullföljda studier varit otydligt i förhållande till huvudprocessledaren för Handlingsplan fullföljda studier.

Hälso- och sjukvården och fullföljda studier

I kontakt med kommunerna och andra samarbetsparter är det ofta samverkan med hälso- och sjukvården (framför allt primärvård och psykiatri) som efterfrågas kopplat till fullföljda studier. Detta bekräftas även i de intervjuer som genomfördes inom processutvärderingen där mer fokus på utvecklingssamarbetet mellan skolan och hälso- och sjukvårdens olika insatser som BUP samt ungdomsmottagningar efterlystes. Representanter för koncernkontorets hälso- och sjukvårdsdel har ingått i berednings- och styrgrupp för handlingsplanen. Samverkanstruktur mellan kommuner och region finns på olika nivåer inom vårdsamverkan.

Kulturen

Fullföljda studier och den nya kulturstrategin/kulturplanen möts bland annat kring barn och ungas läsning, fysisk aktivitet och folkbildning. Exempel på prioriteringar med direkt koppling till fullföljda studier är;

- Att främja alla barn och ungas lust att läsa och klara sina studier genom riktade fortbildnings- och inspirationsinsatser till folk- och skolbibliotekarier.
- Att främja barn och ungas läslust i föreningslivet eller hemmet genom att sprida kunskap om och stödja goda metoder och initiativ.
- Att utöka den pedagogiska cirkusverksamheten i flera kommuner i samspel med strategin för ungas fysiska aktivitet och Västra Götalandsregionens kraftsamling inom fullföljda studier.

Kulturdirektören ingår i styrgruppen för fullföljda studier.

¹³ VGR: Samling ger kraft? Processutvärdering av Kraftsamling och handlingsplan fullföljda studier 2017–2020

En prioriterad fråga med ett gemensamt mål

I processutvärderingen¹⁴ från samhällsanalys beskrivs att de får en bild av att fullföljda studier är ett viktigt område för de deltagande aktörerna på såväl delregional som regional nivå. De lyfter exempel som att området fullföljda studier integrerats i styrdokument och att fullföljda studier återfinns i till exempel VGR:s olika detaljbudgetar. Det stöds också i att fullföljda studier föreslås vara en kraftsamling även i den kommande regionala utvecklingsstrategin. Enligt utvärderingen visar intervjuer och underlag att det pågår många olika insatser och verksamheter med fokus på att få fler elever att lämna grund- och gymnasieskola med godkända betyg.

Från intervjuerna på regional nivå tolkar utvärderarna att det kanske främst är begreppet och att det har funnits ett gemensamt mål som är det viktiga, att begreppet fullföljda studier samlar olika aktörer och möjliggör att de kan driva frågan. I intervjuerna nämns att det till exempel har inneburit att man har kunnat mobilisera, lyfta upp den utmaning som finns samt visa på att barn och unga är prioriterade. Kraftsamlingen innebär ett sätt att synliggöra vad VGR och kommunerna satsar på. En intervjuad liknade det vid nollvisionen i trafiken där man sätter ”ett ord på det och så förstår människor bättre vad det handlar om”.

Sammanfattande kommentarer/resultat:

Den formella organiseringen av styrning och ledning inom handlingsplanen har i sig varit tydlig och okomplicerad med en linje från ansvarig processledare via tjänstepersonsforum som beredningsgrupp och styrgrupp till beredningen för folkhälsa och social hållbarhet och vidare till regionstyrelsen.

Utmaningen har legat i synkning av förväntningar och samlat budskap/riktning med övriga styrlinjer inom den större kraftsamlingen. En utvecklingspotential finns också kring samverkan mellan kommuner och hälso- och sjukvården.

Processutvärderingen visar på upplevelsen och värdet av ett gemensamt mål. Kraftsamlingen har skapat förutsättningar för aktörerna att få prioritet för frågan.

2.5 Ekonomi

I handlingsplanen beskrivs att varje styrelse, nämnd och kommitté själva äger det arbete som görs inom ramen för sina uppdrag, både genomförande av redan beslutade aktiviteter och framtida utvecklingsarbete. Det innebär att det centralt inte avsatts särskilda medel för genomförande av de aktiviteter som utgår från planen.

Därför finns det ingen projektbudget för genomförandet av handlingsplanen i stort att redovisa. Istället redovisas nedan några större och mer övergripande kostnadsposter samt en beskrivning av hur fullföljda studier beskrivs i olika detaljbudgetar inom VGR.

Tjänstepersonsstöd för samordning inkl. övergripande omkostnader	Huvudprocessledaren (del av tjänst) har varit anställd på Regional utveckling social hållbarhet. En årlig budget för övergripande omkostnader har funnits inom Folkhälsokommittén/RS beredning för folkhälsa och social hållbarhet.
---	--

¹⁴ VGR: Samling ger kraft? Processutvärdering av Kraftsamling och handlingsplan fullföljda studier 2017–2020

Årlig länsövergripande konferens	Den årliga länsövergripande konferensen har finansierats av Folkhälsokommittén/RS beredning för folkhälsa och social hållbarhet. Huvudprocessledaren har haft genomförandeansvar för konferenserna.
Processledning RS-rekommendationer	I stor utsträckning har processledare (del av tjänst) för rekommendationerna varit anställda på Regional utveckling social hållbarhet. I några fall har processledare (del av tjänst) även funnits på Regional utveckling FoUU respektive Koncernavdelning kultur. I något fall har kompletterande processledare (del av tjänst) anställts tillfälligt och då bekostats av Folkhälsokommittén/RS beredning för folkhälsa och social hållbarhet.
Projektstöd folkhälsa	RS beredning för folkhälsa och social hållbarhet (och tidigare folkhälsokommittén) beviljar årligen medel för utvecklingsprojekt som bidrar till förutsättningar för jämlik hälsa i Västra Götaland. Projekten kan vara regionala alternativt lokala av intresse för hela Västra Götaland. En stor andel av de projekt som erhållit stöd de senaste åren har bäring på fullföljda studier.
Sociala investeringsmedel (SIM)	Regionutvecklingsnämnden (RUN) avsätter årligen medel för sociala investeringar i samverkan mellan kommun och region med syfte att skapa förutsättningar för fullföljda studier. Sedan 2015 har 28 investeringar medfinansierats till ett värde av 131 881 149 kronor. Tjänstepersonsstöd finns kopplat till Regional utveckling social hållbarhet (100%) samt Regional utveckling FoUU (del av tjänst).
Science Center	Regionutvecklingsnämnden (RUN) har under år 2018–2021 beviljat extra resurser till sex science centers i Västra Götaland på sammanlagt 5 miljoner kronor per år som en särskilda satsning för arbete inom fullföljda studier samt för att utveckla samverkan mellan science centers.
Samverkansavtal kring folkhälsoinsatser	De fem hälso- och sjukvårdsnämnderna har fleråriga samverkansavtal kring folkhälsoinsatser med respektive kommun inom nämndområdet. Avtalen omfattar såväl medel till tjänst som utvecklingsmedel. Avtalsuppföljningarna visar ett stort antal insatser med koppling till fullföljda studier.
Övrigt	Ett flertal projekt med delfinansiering från Europeiska socialfonden (ESF) har knutits till prioriteringen fullföljda studier. Några exempel är En skola för alla (SKA) och VI-projektet.

Detaljbudgetar VGR

Inom processutvärderingen¹⁵ har samhällsanalys gjort en genomgång och analys av bland annat relevanta styrdokument. De beskriver att fullföljda studier är något som syns i flera av

¹⁵ VGR: Samling ger kraft? Processutvärdering av Kraftsamling och handlingsplan fullföljda studier 2017–2020

VGR:s detaljbudgetar och menar att detta stödjer bilden av att fullföljda studier går in i många olika områden och visar samtidigt på såväl bredd som betydelse för frågan.

I *Regionfullmäktiges* budget för 2018, 2019 och 2020 lyfts elever som inte fullföljer sin skolgång med fullständiga betyg som en viktig utmaning för samhället och folkhälsan. Kraftsamling för fullföljda studier är här en utpekad insats där folkhögskolorna och naturbruksgymnasierna särskilt nämns som viktiga aktörer internt. Kraftsamlingen ska även involvera kommuner och andra aktörer i bred samverkan.

Därutöver nämns fullföljda studier i ytterligare nio nämnder/styrelsers detaljbudgetar under motsvarande period:

Regionstyrelsen beskriver processen kring kraftsamling fullföljda studier som en prioriterad fråga inom målet att ”skillnader i livsvillkor och hälsa ska minska” samt kopplat till fokusområdet ”bryta utanförskap och segregation”.

Regionutvecklingsnämnden beskriver arbetet med kraftsamling fullföljda studier som ett prioriterat område med koppling till VG2020.

Kulturnämnden utökade 2018 ramanslaget till folkhögskoleförvaltningen för att möjliggöra ökat arbete för fullföljda studier. Därefter beskrivs att kulturnämnden kommer att utveckla dialogen med folkhögskolorna för att forma samverkan med kulturinstitutioner kopplat till insatser inom handlingsplan för fullföljda studier. Stödet till studieförbund, läsfrämjande projekt samt insatser för fysisk aktivitet hos barn och unga nämns som relevanta i sammanhanget.

Folkhögskoleförvaltningen ser ”Individer som inte fullgjort sina gymnasie- eller grundskolestudier” som en av de samhällsutmaningar de arbetar aktivt med.

Naturbruksstyrelsen nämner i sin detaljbudget för 2019 att de ska prioritera insatser som leder till ökat elevantal och ökad andel elever som fullföljer sina studier.

För *Hälso- och sjukvårdsnämnderna* är hälsofrämjande insatser för barn och unga samt fullföljda studier ett uttalat fokusområde, liksom att stödja implementeringen av handlingsplanen. Insatser som leder till fullföljda studier ska prioriteras då gymnasiebehörighet ses som ett viktigt bidrag till en god och jämlik hälsa. Gemensamma strategier och former för uppföljning av målet om fullföljda studier ska utvecklas mellan regionala och kommunala vårdgivare, liksom en god samverkan med elevhälsovården.

Projekt kontra utvecklingsarbete i ordinarie organisation och budget

I handlingsplanen beskrivs att VGR:s arbete för fullföljda studier måste ta sin utgångspunkt i ordinarie styrnings- och ledningsstrukturer samt ordinarie verksamhet för att bli hållbart. Genom att bedriva utvecklingsarbetet där frågan långsiktigt hör hemma skapas bättre förutsättningar för implementering av vunna erfarenheter och metoder. Samtidigt finns ibland behov av att tillföra resurser utifrån i form av projektmedel för att kunna bedriva större utvecklingsarbeten. Det finns vinster med att i ett avgränsat projekt investera i utvecklingsarbete och innovation för att sedan sprida erfarenheter till fler ställen i regionen.

I processutvärderingen framkommer synpunkter som stödjer såväl projektfinansiering som att fokusera på kvalitetsutveckling i befintlig organisation. Å ena sidan lyfts betydelsen av fokus på samverkan och samordning av ordinarie processer samt behov av att utveckla kvaliteten inom verksamheternas grunduppdrag. Fullföljda studier ses här ses som en utmaning som framför allt handlar om hur olika organisationer, verksamheter och professioner tillsammans utför sina gemensamma uppdrag runt barn och unga. Å andra sidan lyfts i intervjuer ett flertal

olika projekt som har genomförts, till exempel En skola för alla där Skaraborg, Fyrbodal och Boråsregionen gemensamt var med och som uppges skapat samverkan och stort engagemang inom flera olika personalgrupper.

Sammanfattande kommentarer/resultat:

Även om det i handlingsplanen beskrivs att varje styrelse, nämnd och kommitté själva äger det arbete som görs inom ramen för handlingsplanen, och inga särskilda medel öronmärktes för aktiviteter när handlingsplanen antogs, har en hel del resurser avsatts för genomförandet av planen. Utöver personella resurser och omkostnader för konferenser och seminarier, har projektmedel framför allt från regionutvecklingsnämnden fördelats för olika utvecklingsinsatser.

I processutvärderingen framkommer synpunkter som stödjer såväl behovet av projektfinansiering som vikten av att fokusera på kvalitetsutveckling i befintlig organisation. Utmaningen kan vara att upprätthålla kostnadseffektivitet genom att redan vid bedömning av projektansökningar säkra att förutsättningar för fortsättning efter projekttiden är realistiskt genomförbar utan stora budgettillskott. Utvecklingspotential finns även kring hur vi kommunicerar och sprider resultat från genomförda projekt, samt hur vi säkrar jämlikhet när viktiga utvecklingsarbeten kräver arbetsinsatser som inte alla enheter har resurser för.

2.6 Aktiviteter

I detta stycke beskrivs aktiviteter i handlingsplanens aktivitetslistor övergripande och ett urval av större aktiviteter beskrivs lite närmare.

Aktivitetslistorna

De årliga aktivitetslistorna förtecknar aktiviteter inom Västra Götalandsregionen som anmälts in av berörda verksamheter. Syftet är bland annat att beskriva omfattningen av insatser som pågår samt upptäcka synergier och samordningsvinster mellan olika verksamheters aktiviteter.

Genomförandet av aktiviteterna inom aktivitetsplanen är linjeverksamheternas eget ansvar och däri ligger också ansvaret att utvärdera dem utifrån deras tänkta effekt på målet.¹⁶

	Antal aktiviteter	Antal ansvariga verksamheter/enheter
2017	38	12
2018	40	12
2019	45	9
2020	43	13

De verksamheter/enheter som mest frekvent anmält in och genomfört aktiviteter i aktivitetslistan är Regional utveckling social hållbarhet (tidigare framför allt avdelning

¹⁶ Handlingsplan fullföljda studier 2017–2020, Dnr. RS 2016–03484

folkhälsa) och forskning, utveckling och utbildning (FoUU), Kunskapsstöd psykisk hälsa, Kunskapscentrum för jämlik vård och Kunskapscentrum för sexuell hälsa samt Folkhögskoleförvaltningen.

Aktivitetsplanerna som helhet har följts upp och reviderats årligen och rapporterats till regionstyrelsen. För mer detaljerad redovisning av aktiviteter i aktivitetslistorna hänvisas till de årliga uppföljningsrapporterna.

Nedan beskrivs ett urval av mer omfattande aktiviteter med stor betydelse för handlingsplanarbetet.

Kunskapsunderlag

Koncernavdelning data och analys, enhet samhällsanalys har bistått med mer övergripande kunskapsunderlag under handlingsplanperioden:

- Årliga rapporter för måluppföljning med statistik från Skolverket.
- Att motverka skolmisslyckanden - Konsten att kunna ha två tankar i huvudet samtidigt... (Rapport 2016:9 Koncernavdelning data och analys, enhet samhällsanalys)
- ”Det är i det lokala man finner komplexiteten...” - Betydelsen av migrationsbakgrund, socioekonomiska och strukturella faktorer för skolmisslyckanden (Rapport 2018:10 Koncernavdelning data och analys, enhet samhällsanalys)

Andra övergripande kunskapsunderlag som tagits fram under perioden:

- Främjande och förebyggande insatser för elever i riskzon att inte fullfölja sina studier. En kort forskningsöversikt om framgångsfaktorer. (Högskolan Väst; Karoline Larsen Andersson, Karin Forslund Frykedal & Cecilia Thorsen, på uppdrag av folkhälsokommittén)
- Ungas insteg på arbetsmarknaden i Västra Götaland - En genomlysning av insatser och samordning på lokal, regional och nationell nivå. (FoU i Väst: Gunilla Bergström Casinowsky & Malin Isaksson, på uppdrag av VGR/Västgruppen/BHU)
- Vad kostar en obehörig elev gymnasieskolan? En studie av utbildningskostnader och utbildningstid i gymnasieskolan för samtliga elever i en årskull (Handelshögskolan vid Örebro Universitet: Karin Johansson, på uppdrag av RUN)

Elevers hälsa i fokus

Jämförbara hälsodata för den unga befolkningen är en förutsättning för att följa och analysera utvecklingen av den ojämlika hälsan såväl som för behovsbaserade tidiga insatser. I nuläget saknas samlad hälsodata för Västra Götalands unga befolkning i skolåldern (6–18 år). Syftet med projekt Elevers hälsa i fokus är att på ett enhetligt sätt samla in och lagra data från de hälsosamtal som elevhälsan genomför i årskurs fyra, åtta samt första året i gymnasiet.

Inom projektet har en regiongemensam elevhälsoenkät tagits fram och digitaliserats, ett gemensamt arbetssätt kring enkät och elevhälsosamtal tagits fram och omsatts i en manual samt en regiongemensam elevhälsodatabas byggts upp.

De största utmaningarna har inte varit inom teknikens område utan juridikens. Dels då Västra Götalandsregionen saknar mandat över elevhälsan som organiseras under skolhuvudmännen (kommuner och friskolor) som styrs av olika lagrum och dels vad det gäller anpassningar till GDPR som infördes 2018. Det ovanligt stora antalet skolhuvudmän i Västra Götaland (49 kommuner + 100 friskolekoncerner) är också en utmaning.

Under läsåret 2020/2021 testas den digitala enkäten och manualen. Under 2021 byggs funktionalitet upp i ytterligare två journalsystem. Därefter är det möjligt för samtliga skolhuvudmän inom regionen att använda den digitala enkäten samt ta del av aggregerade data och använda sig av statistikverktyget. Fortsatt kvalitetsutveckling och framtagande av avtal för varje ny huvudman görs inom projektgruppen fram t.o.m. 2022, därefter övergår förvaltningen till GITS¹⁷.

Sociala investeringsmedel (SIM)

I handlingsplanen beskrivs att SIM ska användas som verktyg för fortsatt utvecklingsarbete för att stärka barn och ungas framtida utveckling och hälsa, i samverkan mellan Västra Götalandsregionen, kommuner och andra aktörer.

Sedan 2015 har regionutvecklingsnämnden medfinansierat 28 investeringar till ett värde av 131 881 149 kronor. Ett grundkrav för investeringarna är att de sker i samverkan mellan kommunala och regionala verksamheter. Projektägare har främst varit kommuner men även sjukhus och vårdcentraler.

Under 2016 och 2017 gjordes flera utvärderingar av arbetet med SIM vilket resulterade i att riktlinjerna reviderades 2019. I de nya riktlinjerna ställer VGR inte längre krav på att varje investering ska göra en samhällsekonomisk utvärdering. Det framgår också att VGR ger stöd till investeringarna under genomförandet i såväl projektplan, uppföljning och utvärdering.

Under 2020 har ett ökat fokus funnits på uppföljning och utvärdering. Målsättningen är att öka kunskapen om vilka mekanismer som leder till hög skolfrånvaro, betydelse av samverkan mellan aktörer för att minska skolfrånvaron och de lokala förutsättningarnas betydelse för att påverka skolfrånvaron. Slutrapporten kommer under april 2021.

SIM beräknas även fortsatt ha fokus på fullföljda studier. Ett utvecklingsområde är att koppla utlysningen tydligare till de mål som framöver identifieras inom ramen för den nya regionala utvecklingsstrategin (RUS). På detta sätt blir SIM en tydlig del av RUS:ens kraftsamling för fullföljda studier.

Se även bilaga i förteckningen sist i slutrapporten.

Pilotprojekt tilläggsuppdrag för vårdcentraler kring ungas psykiska hälsa 2017–2021 (UPH)

Psykisk hälsa är ett av delområdena i handlingsplan fullföljda studier. Inom detta område är pilotprojektet med tilläggsuppdrag kring ungas psykiska hälsa centralt.

I varje vårdcentral grunduppdrag enligt Krav- och kvalitetsboken ingår det att göra en första bedömning av psykisk ohälsa hos barn och unga samt erbjuda nödvändig behandling på primärvårdsnivå. Totalt har 16 vårdcentraler fått ett tilläggsuppdrag med utökade förutsättningar att ge vård till barn och unga med lättare psykisk ohälsa samt genom konsultation och handledning vara ett stöd för andra vårdcentraler i närområdet.

Resursförstärkningen består av psykologer/psykoterapeuter, socionom och medel till ytterligare en tjänst. Huvudinriktningen är korta behandlingsinterventioner, enskilt eller i grupp. Inom ramen för projektet finns också löpande utbildningar som syftar till att generellt öka kompetensen på vårdcentralerna i Västra Götaland och därigenom kunna erbjuda

¹⁷ Gemensam Information och TjänsteSamordning 49 kommuner i Västra Götaland och Västra Götalandsregionen

adekvata insatser till barn och unga med psykisk ohälsa. Utbildningarna är kostnadsfria och öppna för alla vårdcentraler att ta del av.

Projektet finansieras med statsbidrag. Ett inriktningsbeslut om förlängning av pilotprojektet under 2021 och fortsatta förberedelser kring implementering fattades under sommaren (HS 2019–00898). Nu sker förberedelser och analyser av hur en övergång till permanent verksamhet kan genomföras. Beslut om ett eventuellt införande kommer att fattas under 2021.

Folkhögskolor i Västra Götaland

Inom handlingsplanens delområde studiemotivation ingår även att ge unga som inte gått ur skolan med fullföljda studier ytterligare möjligheter att komplettera betygen till exempel genom olika studieförberedelser på folkhögskolorna i Västra Götaland.

Västra Götalandsregionen är huvudman för sex folkhögskolor, utöver dessa finns 16 folkhögskolor i länet som är rörelsedrivna. Många av folkhögskolorna erbjuder boende på internat för de studerande. Folkhögskolan riktar sig till personer över 18 år. Pedagogiken är individanpassad, vilket betyder att kurserna formas efter deltagarens behov och förutsättningar, därför är folkhögskolan bra på att fånga upp människor som av olika anledningar inte har hittat sin plats i andra utbildningsformer.

Ett av statens syften med stödet till folkbildningen är att bidra till att utjämna utbildningsklyftor. Verksamheten på varje folkhögskola ska därför till minst 15% bestå av så kallad allmän kurs, som kan ge kunskaper och leda fram till behörighet för vidare studier. Längden på studierna kan variera beroende på deltagarnas kunskaper och erfarenheter från tidigare studier och arbete.

Den största delen av det offentliga stödet till folkbildningen kommer från staten men även regionen bidrar med stöd. Undervisningen på folkhögskola är avgiftsfri och folkhögskolekurser berättigar till statligt studiestöd.

Under 2020 startade VI-projektet som fokuserar på unga som varken arbetar eller studerar (UVAS) och syftar till att unga hittar sin väg till framtiden. Projektet ägs av folkhögskoleförvaltningen och omfattar nästan 100 miljoner med stöd från ESF.

Se även kapitel 2:7 för regionstyrelserekommendationer som berör folkhögskolor. Statistik kring antal studerande som erhållit behörighet genom folkhögskolestudier finns i statistikbilagan.

Science centers

En annan satsning inom delområde studiemotivation riktar sig till de sex science centers som finns i Västra Götaland. Regionutvecklingsnämnden ger sedan 2007 verksamhetsbidrag till science centers. I Fyrbodalen går stödet till Innovatum science center och i Boråsregionen till Navet. Balthazar och Dalénium delar jämt i Skaraborg. Molekylverkstan får en mindre del av medlen i Göteborgsområdet där den stora delen går till Universeum. Satsningen syftar till att öka intresset hos barn och unga för naturvetenskap, teknik och matematik med målet att öka andelen som bedriver studier och på sikt är yrkesverksamma inom dessa områden.

Under år 2018–2021 har de sex science centren dessutom beviljats extra resurser på sammanlagt 5 miljoner kronor per år. Denna särskilda satsning har gått till arbete inom fullföljda studier samt till att utveckla samverkan mellan science centers. Fokus 2021 är att samla in och sprida lärdomar för att kunna skala upp de insatser som visat sig fungera väl.

I arbetet med fullföljda studier har science centren valt delvis olika inriktning på insatserna. Några jobbar fokuserat med ett fåtal hemmasittare, för att motivera dem att ta del av undervisning. Andra genomför bredare och mer förebyggande satsningar på skolor där många går ut utan godkända betyg. Dessa satsningar gör i samverkan med skolan och riktas mot samtliga elever, lärare och föräldrar. Ett annat exempel är arbete med interkulturell dialog för att nå och motivera barn och unga i områden där många har utländsk bakgrund och har svårt att komma in i samhället.

Sammanfattande kommentarer/resultat:

Ett stort antal insatser har genomförts som knutits till handlingsplan fullföljda studier utifrån syftet att synliggöra de insatser som VGR deltar i. VGR har även gett ekonomiskt stöd till ett stort antal olika satsningar som genomförs i samverkan med andra aktörer.

En utvecklingspotential finns kring hur vi följer upp/utvärderar, sammanfattar lärdomar och sprider de erfarenheterna som görs för att öka den gemensamma nyttan. Önskvärt vore också att i större utsträckning landa i val av metoder att implementera brett och jämlikt i Västra Götaland till gagn för våra invånare.

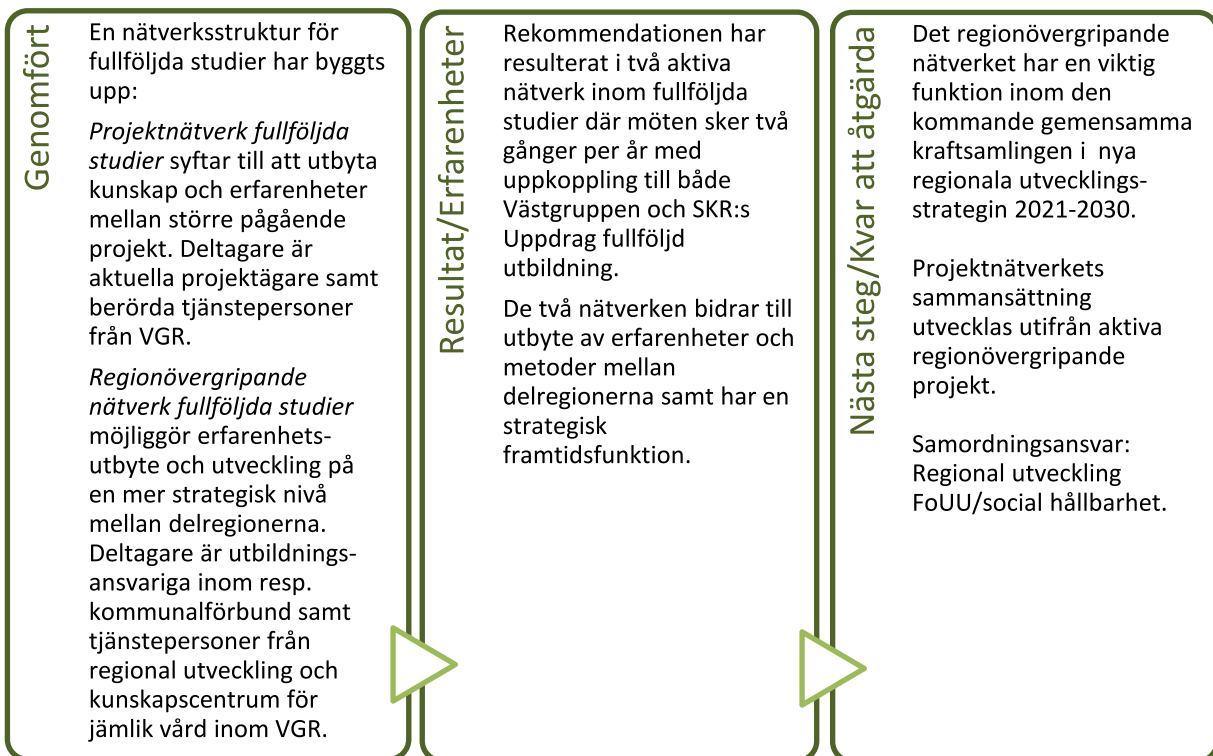
2.7 Regionstyrelsens rekommendationer

Efter att handlingsplanen antogs föreslogs ett arbetssätt där den årliga redovisningen av genomförandet åtföljdes av förslag på inriktning för kommande år som regionstyrelsen beslutade om i form av RS-rekommendationer/rekommenderade utvecklingsområden för fullföljda studier. Rekommendationerna beskriver särskilt prioriterade långsiktiga förändringar i VGR:s egen verksamhet som bedöms förbättra förutsättningarna för barn och unga att nå fullföljda studier.

I detta stycke beskrivs respektive rekommendation, vad som genomförts, resultat och erfarenheter samt kvarstående utmaningar.

Utvecklad tjänstemannastruktur för samverkan

Omfattande arbete pågår runt om i Västra Götaland för att skapa förutsättningar för barn och unga att gå klart grund- och gymnasieskola med fullföljda studier. Det sker genom det dagliga arbetet i skolorna, i kommunerna, genom särskilda projekt och satsningar, inom hälso- och sjukvården, genom regional utveckling och så vidare. För att ge möjlighet till erfarenhetsutbyte och ta tillvara på den kunskap som genereras i alla delregioner har behov av att utveckla den långsiktiga samverkansstrukturen för arbetet med fullföljda studier identifierats.

Sammanhållen barn-, elev- och ungdomshälsa

Offentlig verksamhet har idag en långt driven specialisering, så också kring barn och unga. Denna specialisering riskerar att skapa onödigt skarpa gränser mellan verksamheter, bidra till kommunikationsproblem och att organisationerna snarare än barnet/ungdomen hamnar i fokus. En systematiserad samverkan mellan elevhälsa, vårdcentral och socialtjänst bidrar till att skapa ökade förutsättningar för alla barn och unga i åldrarna 6 - 18 år att fullfölja sina studier.

Barn och unga med komplex sjuklighet och deras familjer har ofta ett stort antal vårdkontakter. Utvecklingsarbete kring denna grupp pågår inom omställningen för barn och unga med koppling även till Framtidens vårdinformationsmiljö (FVM).

Säkerställa och utveckla genomförandet av hembesök från BVC

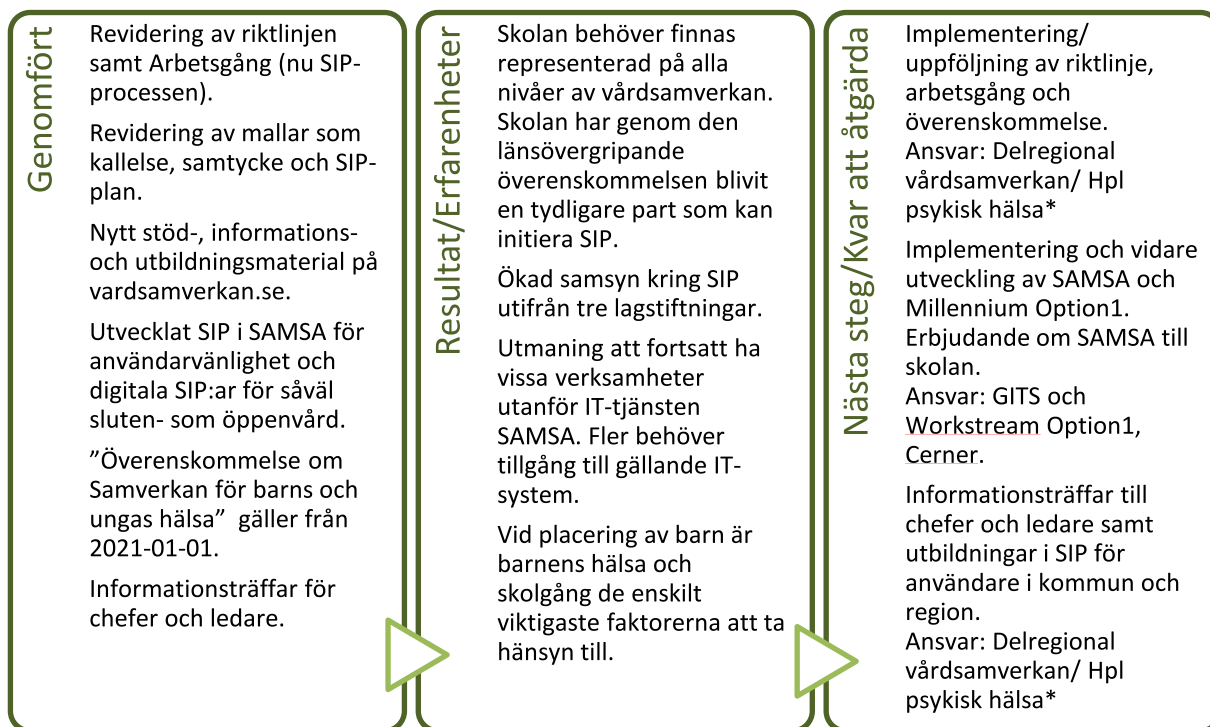
Rekommendationen består av två delar. Den första handlar om att säkerställa att alla barn på ett jämlikt sätt erbjuds hembesök utifrån Krav- och kvalitetsboken. Den andra delen handlar om att utveckla arbetet med hembesök till föräldrar med utgångspunkt i den viktiga roll som mödra- och barnhälsovården har i att utjämna sociala hälsoskillnader och främja en god hälsoutveckling på lång sikt. Utveckling av hembesöken kan bland annat bestå i utökad antal hembesök som genomförs i samverkan med till exempel socialtjänst och bibliotek.

Statistik kring genomförande av hembesök från BVC återfinns i statistikbilagan.

Utveckla arbetssätt, rutiner och användning av SIP

Rekommendationen syftar till en särskild kraftsamling kring barn och ungas jämlika rätt till samordnade insatser och användande av SIP (Samordnad individuell plan) när insatser krävs av både socialtjänst och hälso- och sjukvård. Rekommendationen ansluter till ett av målen i *Handlingsplan för psykisk hälsa 2018–2020* (Barn och unga mål 3.1).

* Koncernstab hälso- och sjukvård/Kunskapsstöd psykisk hälsa och VästKom

Statistik kring genomförande av SIP återfinns i statistikbilagan.

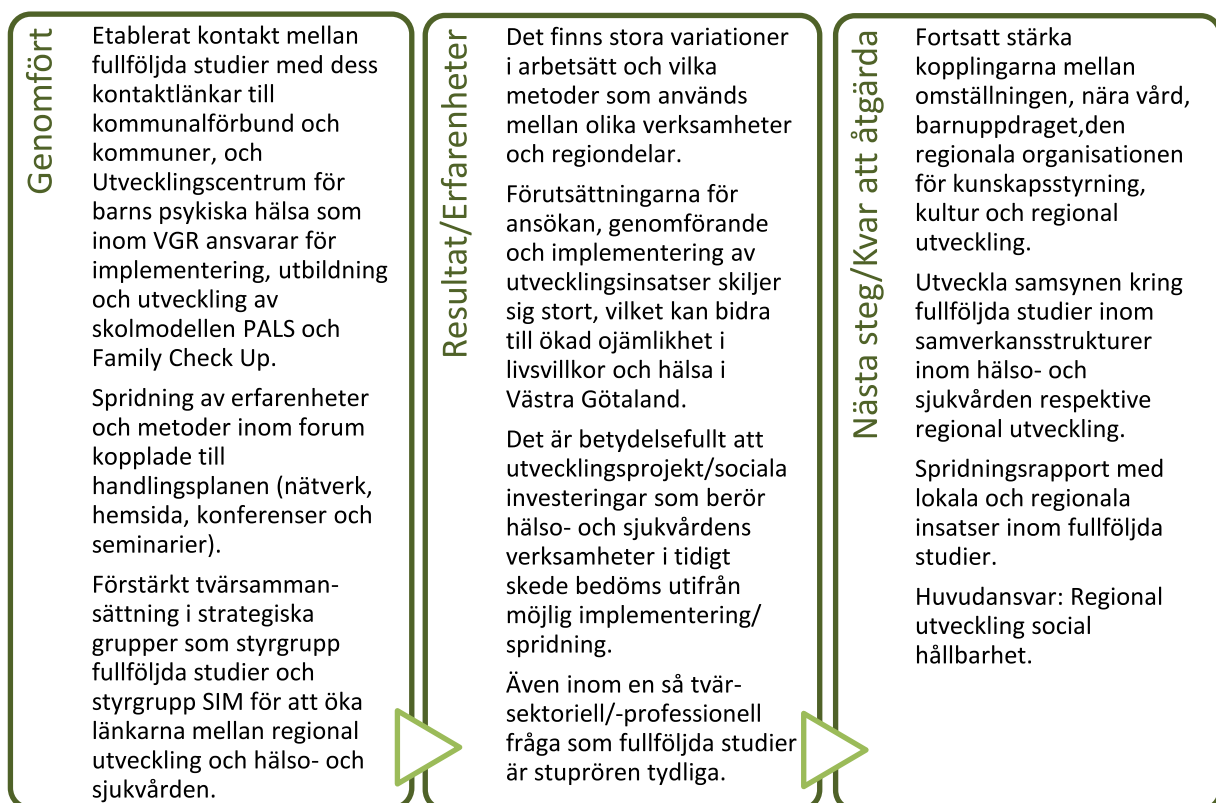
Strategi för insatser för barn & ungdomars fysiska aktivitet

Att vara fysiskt aktiv är grundläggande för ett gott liv och gynnar såväl fysisk som psykisk hälsa. Fysisk aktivitet har även bevisad positiv effekt på minne, koncentration och inläring. Barn och ungdomar i Sverige rör sig för lite och sitter stilla för mycket och det är endast 44% av pojkarna och 22% av flickorna som når upp till rekommendationen om 60 minuters fysisk aktivitet per dag. Syftet med rekommendationen är att mobilisera VGR:s egna verksamheter och samverkan med framför allt kommuner och idéburen sektor för att skapa förutsättningar för ökad fysisk aktivitet hos barn och unga.

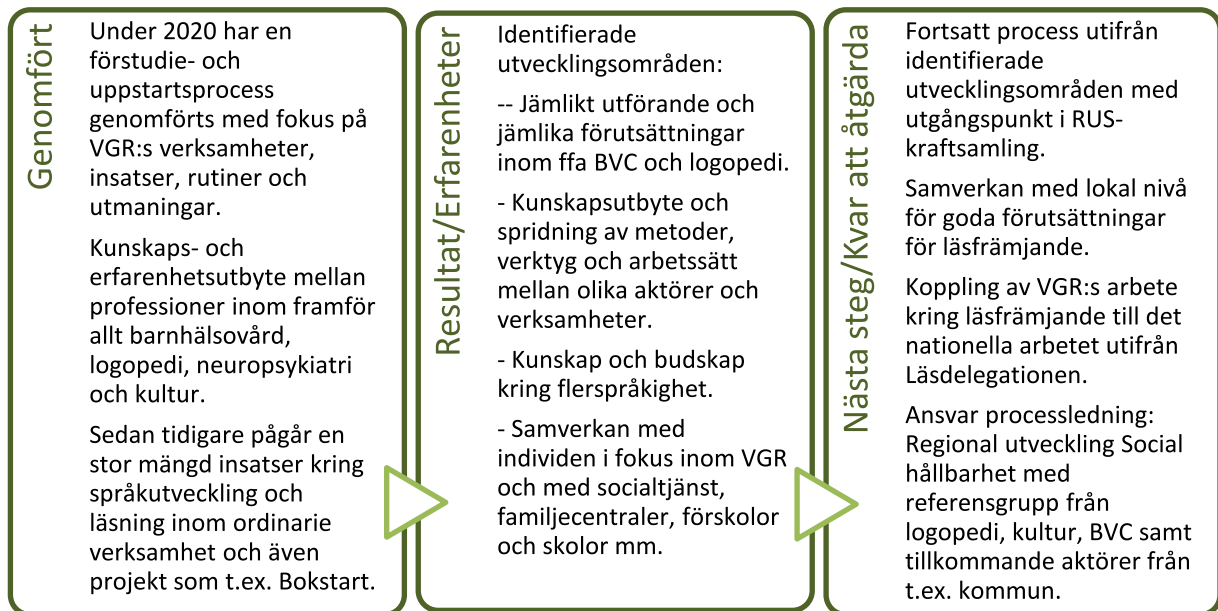
Säkerställa jämlik användning och spridning av verk samma metoder kring barn och ungas förutsättningar för fullföljda studier

I VGR prövas och etableras olika metoder/program/koncept för att arbeta med barn och ungas förutsättningar för fullföljda studier. I en del fall finansieras metodutveckling via till exempel sociala investeringsmedel eller andra utvecklingsbidrag från VGR:s olika politiska forum. För att bidra till jämlik hälsa och vård samt resurseffektivitet finns behov av att utveckla rutiner för att sprida de metoder som bedömts verk samma samt säkra rimliga förutsättningar för fortsättning efter projektperioden.

Språkutveckling och läsning

En god språkutveckling, läskunnighet och läslust är grundläggande för barns möjlighet att nå sin fulla potential i skolan. Rekommendationen består i en kraftsamling kring tidiga insatser för att identifiera barn med eftersläpande språkutveckling samt förebyggande och främjande insatser under förskole- och skolåldrarna för att öka jämlika förutsättningar för normal språk- och läsutveckling.

Statistik kring språkbedömning återfinns i statistikbilagan.

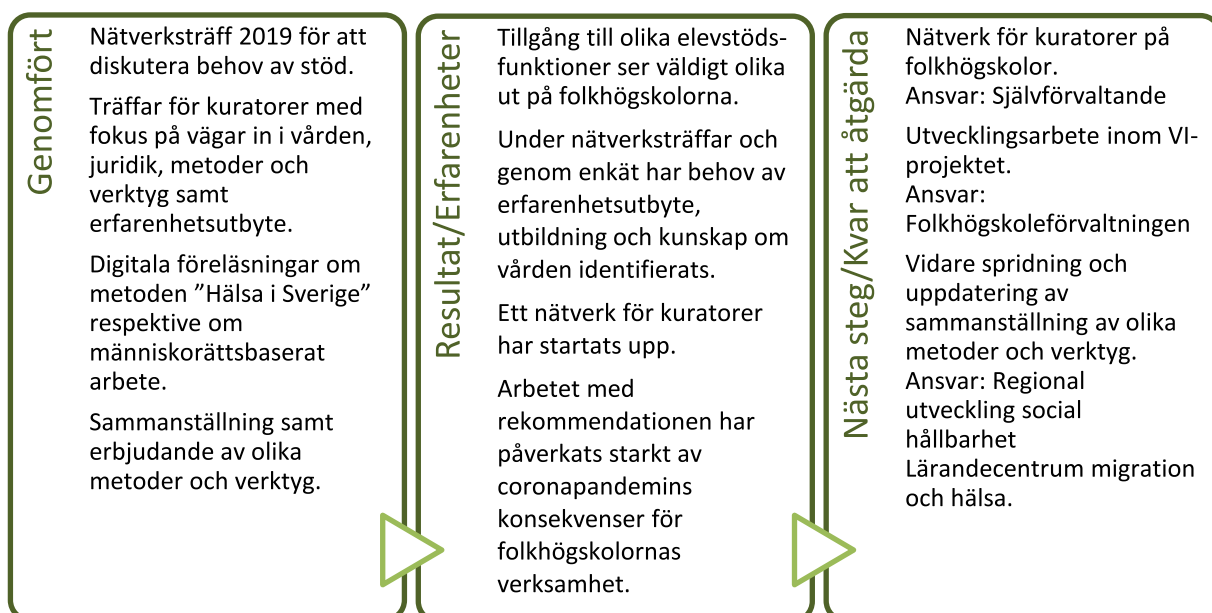
Stärka förutsättningarna för samtliga folkhögskolor genom deltagarstödsteam med psykosocial- och specialpedagogisk profession

En växande andel av deltagarna på folkhögskolorna har kort utbildningsbakgrund, begränsade svenskkunskaper och/eller en funktionsnedsättning som påverkar inlärning. För att öka förutsättningarna för unga som gått ur grund- och/eller gymnasieskolan utan fullföljda studier att på folkhögskola kunna komplettera betyg och förbättra förutsättningarna för goda framtidsutsikter, har behov av att utveckla arbetet med deltagarstöd/studerandesociala team identifierats. Rekommendationsarbetet har bestått i att skapa förutsättningar för samtliga folkhögskolor som har sitt huvudsäte i Västra Götaland att öka bemanningen inom stödområdet. I denna rekommendation har det varit ett hinder att RS-rekommendationerna i handlingsplan fullföljda studier inte åtföljts att ekonomiska medel i budget.

Öka kunskap och handlingsförmåga bland unga kring hälsosam livsstil och vårdssystemet

Kunskap och handlingsförmåga kring hälsosam livsstil och vårdssystemet har betydelse för att känna motivation, göra bedömningar och fatta beslut samt är betydelsefullt för att behålla och förbättra livskvaliteten under hela livet. Särskilt viktigt är detta inom området migration och hälsa då studier visar att vissa migrantgrupper kan ha svårt att ta till sig hälsorelaterad information eller upplever att de inte får hjälp med sina hälsobehov. Utvecklingsarbetet har involverat folkhögskolor och naturbruksgymnasier i Västra Götaland.

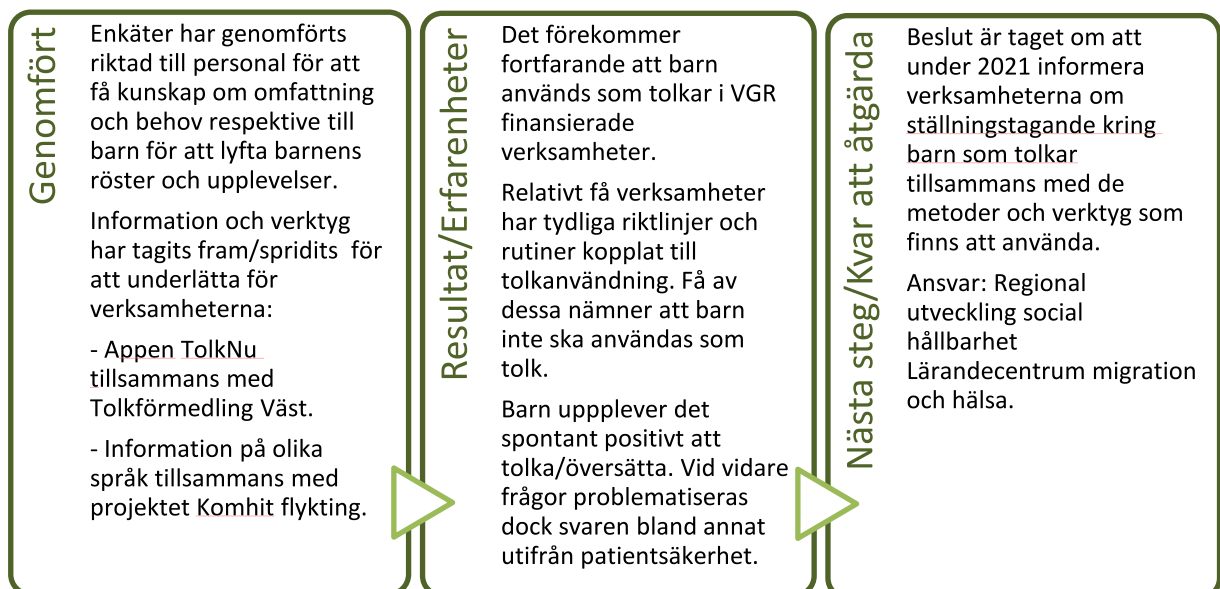
Mentorer för ungdomar i riskzon för skolavhopp

Mentorsverksamhet för ungdomar i riskzon för skolavhopp är en metod som kan ge unga kompletterande vuxenkontakt och språkträning samt framtidspåbilder. Genom att arbeta med mentorer för unga kan VGR även bidra till positiva attityder till arbete i offentlig verksamhet och framtida kompetensförsörjning.

Säkerställa att barn inte används som tolkar i VGR-finansierade verksamheter

Syftet med rekommendationen är att säkerställa följsamheten till VGR:s riktlinje om att barn inte ska användas som tolkar åt sina föräldrar eller vårdnadshavare i kontakt med VGR-finansierade verksamheter. Det är viktigt för att förhindra att barn uteblir från skolan, får ett orimligt ansvar samt får information om sina närstående som de inte ska ha. Det är också viktigt ur ett patientsäkerhetsperspektiv.

Sammanfattande kommentarer/resultat:

Under 2018–2020 har särskilt fokus i utvecklingsarbetet legat på elva olika regionstyrelse-rekommendationer. Mycket av utvecklingsarbetet inom rekommendationerna är långsiktigt och fortsätter i ordinarie verksamhet.

När handlingsplanen nu avslutas bedöms fyra vara särskilt prioriterade för fortsatt utvecklingsarbete inom läns gemensam samverkan för fullföljda studier:

- Hembesök
- Språk- och läsutveckling
- Sammanhållen barn-, elev- och ungdomshälsa
samt
- Jämlig användning och spridning av verksamma metoder

Utöver dessa kommer den nätverksstruktur som tagits fram inom en rekommendation att fortsätta att drivas som stöd för fortsatt samverkan.

3. Sammanfattande diskussion

Handlingsplan fullföljda studier har legat till grund för VGR:s utvecklingsarbete kring barn och ungas förutsättningar för skolframgång och hälsa under åren 2017–2020. VGR:s ansats att se fullföljda studier som en samhällsutmaning som omfattar hela vägen från blivande föräldrar till unga vuxnas insteg på arbetsmarknaden är rätt unikt och något som uppmärksammas runt om i Sverige.

Engagemanget för fullföljda studier är stort och frågorna står ofta högt upp på dagordningen både politiskt och i samhällsdebatten. VGR:s olika verksamheter har gjort många insatser, själva och i samverkan med andra. Konferenser, seminarier och nätverk har gett förutsättningar för erfarenhetsutbyte och kunskapsinhämtning. Utmaningar, felande länkar och förbättringsområden har identifierats. Utvecklingsarbeten i såväl projektform som i form av integrerad verksamhetsutveckling har genomförts. Fullföljda studier finns med och prioriteras i ett stort antal styrande dokument och detaljbudgetar. Kort sagt har handlingsplanepreioden resulterat i en kraftsamling och uppföljningen av det mål som var uppsatt visar en positiv utveckling.

Samtidigt är det svårt att veta om det är insatserna som gjorts inom handlingsplanen som lett till de resultat vi ser. Frågan om barn och ungas förutsättningar för fullföljda studier beskrivs ofta som komplex – det finns många olika faktorer som påverkar såväl på individuell som på organisatorisk och strukturell nivå. Frågan ägs inte heller av en enskild aktör utan kräver samverkan över organisationsgränser. Därför är det också svårt att mäta och säga att just en specifik insats av en särskild aktör har lett till att skolresultaten förbättrats.

Ett annat sätt att se på resultat är att ta hand om de erfarenheter och lärdomar som det omfattande arbetet med handlingsplan fullföljda studier har gett. Några mer övergripande lärdomar kan sammanfattas i sex punkter:

- *Ett gemensamt mål:* Gemensamma krafttag kräver gemensamma mål att tillsammans arbeta mot. Arbetet med handlingsplanen har visat hur ett tydligt och gemensamt överenskommet mål ger förutsättningar för olika aktörer att prioritera frågan, bedriva utvecklingsarbeten och öka samverkan.
- *Arbeta i och med ordinarie styrnings-, lednings- och samverkansstruktur:* Redan när handlingsplanen skrevs betonades vikten av att genomföra utvecklingsarbetet så nära ordinarie strukturer som möjligt för att skapa långsiktig förändring. Vikten av detta har ytterligare stärkts under planperioden utifrån erfarenheter bland annat kring förutsättningar för samverkan, uppdrag och beställningar samt svårigheter vid implementering av erfarenheter från projekt.
- *Satsa på förebyggande och hälsofrämjande insatser:* Tidiga och generella insatser, tidigt i ålder och tidigt innan problemen växt sig stora, sparar mänskligt lidande och är generellt mer kostnadseffektiva än att åtgärda allvarigare bekymmer längre fram. Det främjande och förebyggande arbetet måste dock alltid ske samtidigt som bra vård och stöd erbjuds de med allvarigare problem eller oavslutade studier bakom sig.
- *Säkerställ en jämlik vård och jämlik inkluderande verksamhet i hela Västra Götaland:* Återkommande under arbetet med handlingsplanen har ojämlikhet i erbjudande av verksamhet, vård och stöd identifierats. Ojämliga förutsättningar har också en tendens att förstärkas genom att utsatta verksamheter inte i samma utsträckning tyar med utvecklingsarbeten, projektansökningar och att etablera nya metoder.

- *Skapa förutsättningar för samverkan på riktigt med barn och unga i fokus:* I arbetet med handlingsplanen har många av de identifierade utmaningarna haft med samverkan att göra. Hinder för samverkan kan till exempel vara okunskap om varandras uppdrag, krångliga kontaktvägar, tidsbrist eller otydligt uppdrag. Egentligen är det dock ganska självklart att olika professioner och organisationer som ansvarar för olika delar av samhällets stöd och hjälp ska prata med varandra och samarbeta på ett positivt sätt runt det barn eller ungdom som behöver det.
- *Utveckla systematiken kring utvecklingsprojekt:* Under handlingsplaneperioden har hanteringen av projektmedel kring fullföljda studier utvecklats succesivt men här finns fortfarande en stor utvecklingspotential t.ex. kring hur vi systematiskt arbetar med piloter inom specifika utvecklingsområden och samverkan med kunskapsorganisationen inom hälso- och sjukvården. Om arbetet fungerar måste det också finnas strukturer och arbetssätt för uppskalning, implementering och spridning.

Alla styrande dokument i VGR ska följas upp senast efter 5 år och förslag om fortsatt hantering, eventuell revidering eller om dokumentet ska upphöra ska tas fram. Handlingsplan fullföljda studier 2017–2020 föreslås upphöra efter utgången planperiod. Frågan om fullföljda studier är dock fortfarande såväl aktuell som angelägen och drivs fortsättningsvis med fördel i samverkan med berörda aktörer inom ramen för bland annat den regionala utvecklingsstrategin och Mål för social hållbarhet.

4. Vägar framåt

Under förutsättning att förslagna dokument antas kommer övergripande mål och inriktning för arbetet med att barn och unga ska fullfölja sina studier från 2021 och framåt att ingå i;

- Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030, där fullföljda studier är ett av föreslagna kraftsamlingsområden, samt
- Mål för social hållbarhet 2030 för Västra Götalandsregionen och de verksamheter som finansieras av VGR.

Andra betydelsefulla styrdokument som berör fullföljda studier är bland annat VGR:s kulturstrategi och den länsövergripande handlingsplanen för psykisk hälsa i Västra Götaland.

Några medskick och förslag inför fortsatt arbete utifrån erfarenheter från den gångna handlingsplaneperioden och de samtal, workshoppar och enkäter som föregått slutrapporten samt, inte minst processutvärderingen:

1. Huvudfokus på länsgemensam kraftsamling

Arbetet med handlingsplanen har haft sitt huvudfokus på VGR:s rådighet kring fullföljda studier. Det har varit ändamålsenligt och viktigt att arbeta med utveckling av VGR:s verksamheter samt väcka opinion kring frågan.

Nu är fönstret öppet och samverkansaktörerna på banan och det är dags att istället fokusera på gemensamma prioriteringar och samverkan knutet till den nya utvecklingsstrategin.

2. Gemensamt ägande

Organisationen runt handlingsplanen har, helt i enlighet med planens inriktning på VGR:s rådighet, varit ensidigt från VGR. För att stärka den nya kraftsamlingen för fullföljda studier inom regionala utvecklingsstrategin vore det lämpligt med ett mer gemensamt ägande mellan samverkansaktörerna av såväl strategisk styrning som samordningsfunktioner.

3. Prioritera mera

Det har varit värdefullt under handlingsplanepreioden att se bredden av insatser som kan beskrivas ha bäring på frågan om fullföljda studier. Nu har vi kunskap och överblick nog för att tillsammans med övriga samverkansaktörer inom i Västra Götaland välja ut vilka områden/insatser som vi gemensamt vill prioritera. Utgångspunkten finns i den regionala utvecklingsstrategin – viktiga områden som kräver samarbete mellan organisationer och sektorer.

4. Använda befintliga samverkansstrukturer

Att samverka tar tid, kan vi använda oss av befintliga samverkansstrukturer istället för att skapa nya tvärgrupper så sparar vi på varandras tid. Genom att använda befintliga strukturer görs arbetet också långsiktigt hållbart.

5. Värna om det långsiktiga lokala och delregionala engagemanget

Behovet av att arbeta kring barn och ungas hälsa och utveckling kommer att bestå långsiktigt men den politiska prioriteringen av en kraftsamling för fullföljda studier inom regionala utvecklingsstrategin är i första hand tänkt att gälla i 4 år.

En tillfällig regionövergripande överbyggnad riskerar att ske på bekostnad av uppbyggnad av en långsiktig samverkansstruktur mellan kommunalförbunden och deras kommuner. Därför är det viktigt att välja rätt nivå för olika satsningar. Kanske skulle ekonomiskt stöd till delregionala utvecklare kring fullföljda studier öka förutsättningarna för kommunalförbunden att utjämna skillnaderna?

6. Vad görs bäst på regionövergripande nivå?

Det kan ändå finnas sådant som är fördelaktigt att göra på en regionövergripande nivå. Statistik, kunskapsunderlag, uppföljning, omvärldsbevakning, gemensamma konferenser och utbildningar är några exempel. Kunskaps-/resurscenter för fullföljda studier nämns i olika sammanhang, ibland enbart med fokus på skola, ibland med bredare inriktning kring hela vägen till fullföljda studier.

7. Använda projekt för att lära

Att arbeta mer systematisk med att använda projektfinansiering för att pröva nya arbetssätt i olika typer av kommuner, följa upp systematiskt och sedan avsätta medel och tid för att faktiskt sprida de erfarenheter som gjorts.

Förteckning av underlag och bilagor

Dokumentnamn	Ansvarig	Länk
Samling ger kraft? Processutvärdering av Kraftsamling och handlingsplan fullföljda studier 2017–2020 (VGR Analys 2021:2)	Koncernavdelning data och analys Samhällsanalys	
Gymnasiebehörighet i Västra Götaland 2020 (VGR Analys 2020:53)	Koncernavdelning data och analys Samhällsanalys	https://alfresco.vgregion.se/alfresco/service/vgr/storage/node/content/workspace/SpacesStore/7e3ca068-e9b4-40e3-b060-04edc53a3887/Gymnasiebeh%c3%b6righet%20i%20VG%202020.pdf?a=false&guest=true
Statistikbilaga	Regional utveckling Social hållbarhet	
Sociala investeringsmedel SIM	Regional utveckling FoUU	
Aktörer inom Handlingsplan Fullföljda studier 2017–2020	Regional utveckling Social hållbarhet	
Handlingsplan 2019 - 2022 Fysisk aktivitet hos barn och unga	Regional utveckling Social hållbarhet	https://alfresco.vgregion.se/alfresco/service/vgr/storage/node/content/workspace/SpacesStore/2b0b3eab-3b7d-4f02-8712-9f535ee2012a/Handlingsplan%20fysisk%20aktivitet%20barn%20och%20unga_reviderad%20190927.pdf?a=false&guest=true
Handlingsplan, Årsrapporter, övriga rapporter mm	-	https://www.vgregion.se/regional-utveckling/verksamhetsomraden/folkhalsa/kraftsamling-fullfoljda-studier/dokument/

2021-01-20

Dokumentnamn: Slutrapport Handlingsplan fullföljda studier 2017–2020

Diarienummer: RS 2019–00310

Kontaktperson:

Ylva Bryngelsson, Regional utveckling Social hållbarhet

Telefon 070-020 77 37

E-post: ylva.bryngelsson@vgregion.se

2020-10-22/YB

Aktörer inom Handlingsplan fullföljda studier 2017-2020

I dokumentet förtecknas de aktörer som varit aktiva inom Handlingsplan fullföljda studier 2017-2020 med utgångspunkt i övergripande grupper/nätverk, rekommendationer samt aktivitetslistor.

Aktörer i övergripande grupper och nätverk

Beredningsgrupp

Koncernkontoret/ Regional utveckling/ FoUU
Koncernkontoret/ Regional utveckling/ Social hållbarhet
Koncernkontoret/Data och analys/Samhällsanalys
Koncernstab hälso- och sjukvård/ Kunskapsstöd psykisk hälsa

Styrgrupp

Koncernkontoret/ Regional utveckling/ FoUU
Koncernkontoret/ Regional utveckling/ Social hållbarhet
Koncernkontoret/Koncernavdelning Kultur
Koncernstab hälso- och sjukvård/ Kunskapsstöd psykisk hälsa
Koncernstab hälso- och sjukvård/ Vårdgivarfrågor/Vårdsamordning

Projektnätverk

Kommunalförbunden/projektledare
Koncernkontoret/ Regional utveckling/ FoUU
Koncernkontoret/ Regional utveckling/ Social hållbarhet

Regionövergripande nätverk

Kommunalförbunden/utbildningsansvariga
Koncernkontoret/ Kunskapscentrum för jämlik vård
Koncernkontoret/ Regional utveckling/ FoUU
Koncernkontoret/ Regional utveckling/ Social hållbarhet

Aktörer inom aktiviteter och rekommendationer

Förteckningen är gjord utifrån de olika aktivitetslistorna och rekommendationerna. Fler samarbetsparter kan finnas.

Delområdesöverskridande

Rapporterande/ansvariga VGR-interna aktörer

Koncernkontoret/ Regional utveckling/ FoUU

Koncernkontoret/ Regional utveckling/ Näringsliv

Koncernkontoret/ Regional utveckling/ Social hållbarhet (även Folkhälsa + MR)

Koncernkontoret/Data och analys/Samhällsanalys

Koncernkontoret/KEX

Koncernkontoret/Regional utveckling/Näringsliv

Nämnda samarbetsparter

Akademi

Arbetsförmedling

BUP - Barn- och ungdomspsykiatri

Civila samhället

Försäkringskassan

Habilitering

Kommunalförbund

Kommuner

Närhälsan

Samordningsförbund

Science Centers

Delområde 1: Samverkan - Främja långsiktig och hållbar samverkan mellan olika samhällsaktörer

Rapporterande/ansvariga VGR-interna aktörer

Koncernkontoret/ Data och analys /Samhällsanalys

Koncernkontoret/ Regional utveckling/ Social hållbarhet (även Folkhälsa + MR)

Koncernkontoret/ Regional utveckling/FoUU

Koncernkontoret/ Vårdsamordning

Koncernstab hälso- och sjukvård/ Kunskapsstöd psykisk hälsa

Regionhälsan/ BUM Mölnlycke

Nämnda samarbetsparter

Akademi

BVC

Civila samhället

Friskolor

GITS

Göteborgs konserthus
 Inköp
 Juridiska
 KEX
 Kommunalförbund
 Kommuner
 Registercentrum
 RUAG Space
 Science Centers
 SPSM – Specialpedagogiska skolmyndigheten
 Säkerhet och beredskap
 VGR-IT
 Vårdcentraler

Delområde 2: Psykisk hälsa - Främja psykisk hälsa och motverka konsekvenser av psykisk ohälsa

Rapporterande/ansvariga VGR-interna aktörer

Koncernkontoret/ Kunskapscentrum för jämlik vård
 Koncernkontoret/ Regional utveckling/ Social hållbarhet (även Folkhälsa + MR)
 Koncernstab hälso- och sjukvård/ Kunskapsstöd psykisk hälsa
 Regionhälsan/ Central barnhälsovård
 Regionhälsan/ Kunskapscentrum för sexuell hälsa
 Regionhälsan/ Utvecklingscentrum för barns psykiska hälsa

Nämnda samarbetsparter

BUP – Barn- och ungdomspsykiatri
 CBHV – Centrala barnhälsovården
 Civila samhället
 GITS
 Kommunalförbund
 Kommuner
 Länsstyrelsen
 Primärvård
 Vårdcentraler

Delområde 3: Livsvillkor och levnadsvanor - Minska de negativa effekterna av ogynnsamma livsvillkor och levnadsvanor

Rapporterande/ansvariga VGR-interna aktörer

Koncernkontoret /Regional utveckling/ Social hållbarhet (även Folkhälsa + MR)
 Koncernkontoret/ Kunskapscentrum för jämlik vård
 Koncernkontoret/Koncernstab Hälso- och sjukvård/Regionalt cancercentrum Väst
 Regiongemensam hälso- och sjukvård/ Kunskapscentrum för sexuell hälsa
 Regionhälsan/ Central barnhälsovård

Regionhälsan/ Kunskapscentrum för sexuell hälsa
 Regionhälsan/ Utvecklingscentrum för barns psykiska hälsa

Nämnda samarbetsparter

Akademi
 Barn- och ungdomshabilitering
 BUM – Barn och ungdomsmedicin
 BVC
 CBHV – Centrala barnhälsovården
 Centrum för fysisk aktivitet
 Civila samhället
 Familjecentraler
 HVB-företag
 Hälso- och sjukvården
 Kollektivtrafik och infrastruktur
 Kommunalförbund
 Kommuner
 Koncernavdelning Kultur
 Specialistsjukvård barn
 Ungdomsmottagningar
 Vårdcentraler
 Vårdval Rehab
 Västfastigheter

Delområde 4: Studiemotivation - Stimulera intresset för studier

Rapporterande/ansvariga VGR-interna aktörer

Folkhögskoleförvaltningen
 Koncernkontoret/ Regional utveckling/ FoUU
 Koncernkontoret/ Regional utveckling/ Social hållbarhet (även Folkhälsa + MR)
 Koncernkontoret/HR
 Naturbruksförvaltningen

Nämnda samarbetsparter

Akademi
 Arbetsförmedlingen
 BVC
 Kommunalförbund
 Kommuner
 Koncernavdelning Kultur
 Logopedi
 RIO-folkhögskolor
 Science Centers

Delområde 5: Migrationsbakgrund - Skapa förutsättningar för goda skolresultat för ungdomar med migrationsbakgrund

Rapporterande/ansvariga VGR-interna aktörer

Folkhögskoleförvaltningen

Koncernkontoret/ Regional utveckling/ FoUU

Koncernkontoret/ Regional utveckling/Social hållbarhet (även Folkhälsa + MR)

Koncernkontoret/HR

Koncernstab beställning och produktionsstyrning/ Enhet nämndsamordning

Nämnda samarbetsparter

Arbetsförmedlingen

Forskningsrådet för interkulturell dialog

Kommunalförbund

Kommuner

Länsstyrelsen

Migrationsverket

Mistra Urban Future

Naturbruksförvaltningen

Regionservice

RIO-folkhögskolor

Samordningsförbund

VGR-finansierad HoS

VGR Analys 2020:53

Koncernkontoret

2020-11-18

Gymnasiebehörighet i Västra Götaland 2020

Innehåll

Sammanfattning	3
Inledning.....	4
Andelen avgångselever från åk 9 med behörighet till gymnasieskolan.....	5
Regional trend	5
Flickor och pojkar	5
Nyanlända elever.....	7
Betydelsen av föräldrars utbildningsnivå.....	8

Sammanfattning

Denna kortrapport beskriver hur skolresultaten, mätt som andelen bland avgångselever åk 9 som är behöriga till gymnasieskolans nationella yrkesprogram, utvecklats i Västra Götaland.

- Den sedan slutet av 1990-talet nedåtgående trenden beträffande andelen behöriga till gymnasiet bland avgångsklasserna i åk 9 har 2018 brutits. Vårterminen 2017 var andelen behöriga avgångselever 81 procent i Västra Götaland och 2018 nästan 83 procent. 2020 var den 85 procent.
- Skillnaderna mellan pojkar och flickor har under de två senaste åren minskat till ett par procentenheter efter att andelen pojkar med gymnasiebehörighet ökat medan motsvarande andel bland flickor minskat något de senaste åren.
- De delregionala skillnaderna förefaller vara väsentligen stabila genom åren om än med en viss variation. Genomgående finns de högsta andelarna behöriga elever i kommunerna som tillhör Göteborgsregionen.
- Andelen behöriga bland *icke nyanlända* ökar något efter att de senaste åren ha minskat, men har ännu inte nått upp till andelarna i början av 2010-talet.
- Andelen behöriga bland nyanlända är ungefär densamma som föregående år, nu knappt 30 procent, vilket jämfört med i mitten av 2010-talet är en klar ökning.
- Skillnaderna mellan elever vars föräldrar har en låg respektive hög utbildningsnivå är ungefär 45 procentenheter. I båda elevgrupperna har dock en marginell ökning av andelarna behöriga skett 2020.

Inledning

Denna kortrapport syftar till att ge en översiktlig bild av hur skolresultaten, mätt som andelen avgångselever åk 9 med behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram utvecklats i Västra Götaland fram till och med läsåret 2019/20. Denna bild beskrivs här med hjälp av statistik över andelen avgångselever från åk 9 med behörighet till gymnasieskola.

Detta år har det inte varit möjligt att redovisa uppgifter på kommunnivå vilket är en konsekvens av Skolverkets beslut att enbart publicera data på riksnivå från läsåret 2019/20¹. Nedanstående redovisning bygger därför på data som erhållits från Skolverket och där genomgått en sekretessprövning. Skolverket har tillämpat en hög censureringsgräns vilket medfört att antalet elever i flertalet mindre kommuner inte räcker till för att kunna redovisas.

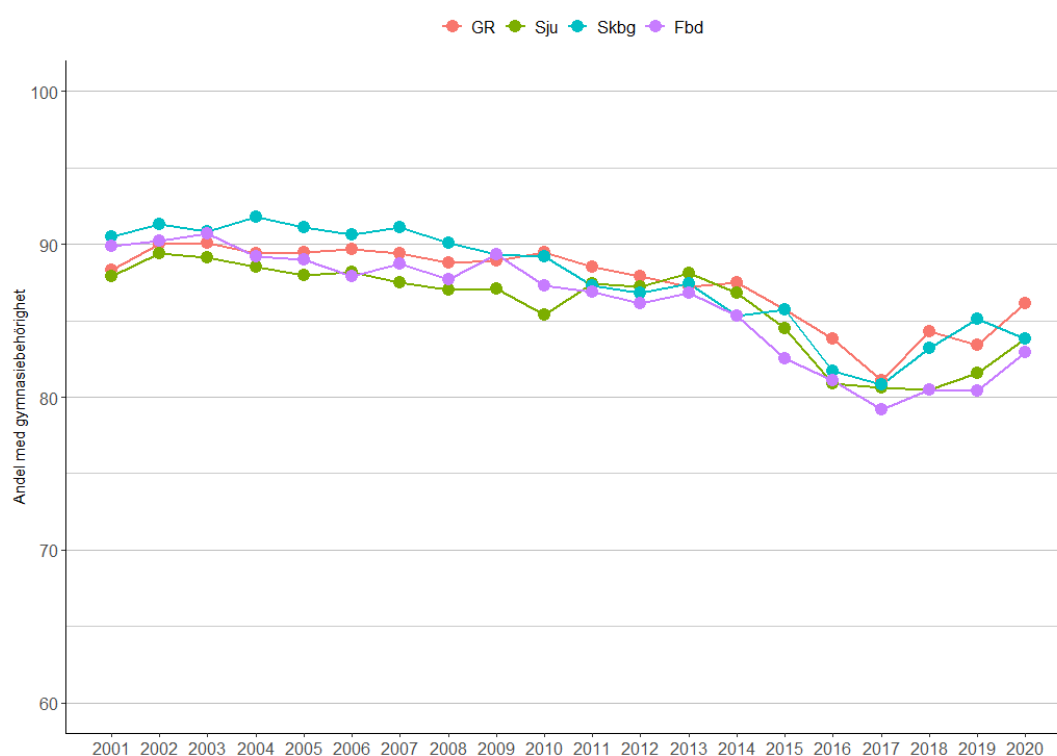
¹ Se Skolverkets statistiknyheter <https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/arkiverade-statistiknyheter/statistik/2020-06-26-forandrad-sekretesspolicy-paverkar-tillgang-till-viss-statistik> och <https://www.skolverket.se/om-oss/press/pressmeddelanden/pressmeddelanden/2020-09-04-sa-kan-skolstatistiken-ater-publiceras>

Andelen avgångselever från åk 9 med behörighet till gymnasieskolan

Regional trend

Liksom i riket i övrigt har andelen avgångselever i åk 9 som är behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram minskat sedan 1990-talet. Minskningen kan härledas till att skillnaderna i skolresultat mellan skolor och grupper av elever har ökat påtagligt under denna tid.

Utvecklingen är likartad i de fyra delregionerna. I början av 2000-talet var andelen

Figur 1 Andelen avgångselever åk 9 med behörighet till gymnasieskolans yrkeslinje per delregion 2001–20. Andelen inkluderar samtliga elever, inklusive nyanlända elever och elever med oklar bakgrund i Västra Götaland. Källa: SIRIS/Skolverket.

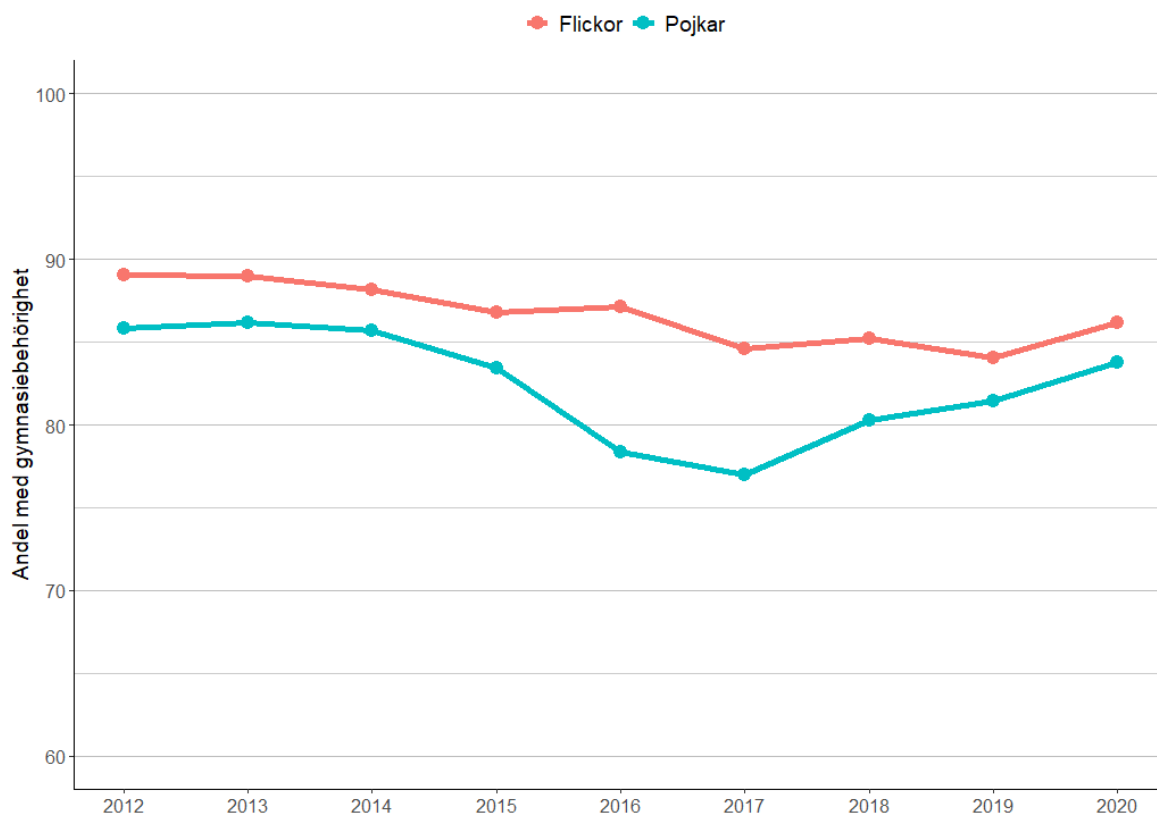
avgångselever med gymnasiebehörighet ca 90 procent. 15 år senare hade motsvarande andel sjunkit till omkring 85 procent och 2017 var andelen med behörighet till gymnasieskolan nere på 81 procent. Men 2018 noterades en viss ökning så att andelen behöriga avgångselever var nästan 83 procent och 2019 exakt 83 procent. Denna andel har 2020 stigit ytterligare något till 85 procent.

Generellt gäller att andelen behöriga elever är lägst i Fyrbodalen medan de högsta andelarna ses i Göteborgsregionens kranskommuner.

Flickor och pojkar

Den sedan 2014 nedåtgående trenden beträffande gymnasiebehörighet förefaller nu ha brutits och sedan åtminstone ett par år är trenden snarast svagt ökande (Figur 2).

Utvecklingen för pojkarna har varit mer dramatisk med en kraftig nedgång från 2014 då skillnaderna mellan pojkar och flickor ökade markant, fram till 2018.

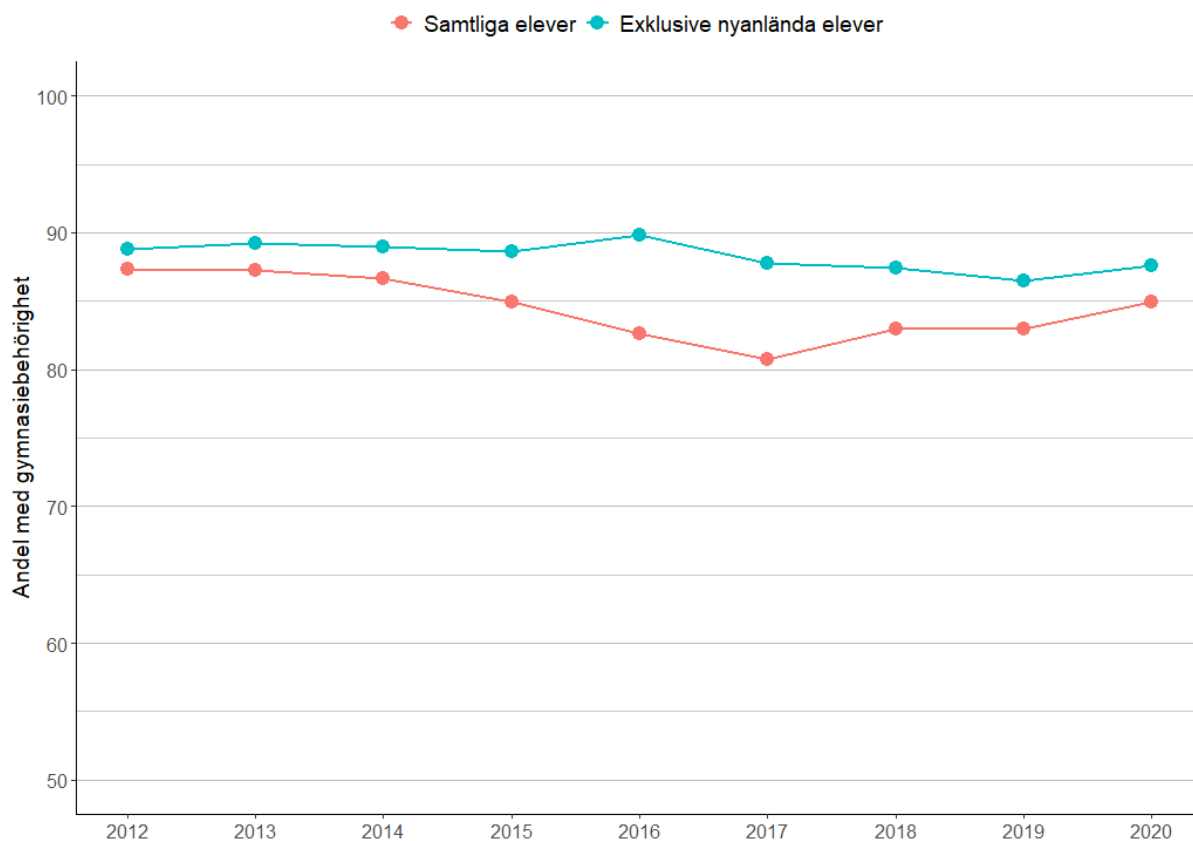

Figur 2 Andelen flickor och pojkar med behörighet till gymnasieskolans yrkeslinjer 2012-20. Andelen inkluderar samtliga elever, inklusive nyanlända elever och elever med oklar bakgrund i Västra Götaland. Källa: Skolverket.

Andelen behöriga bland pojkarna ökade därefter liksom under senaste läsåret och skillnaderna mellan könen är nu endast ett par procentenheter.

Nyanlända elever

De senaste årens minskande andel gymnasiebehöriga sammanhänger med det ökande antalet nyanlända elever². I Figur 3 redovisas andelen avgångselever i Västra Götaland med gymnasiebehörighet bland samtliga elever och bland elever som inte är nyanlända.

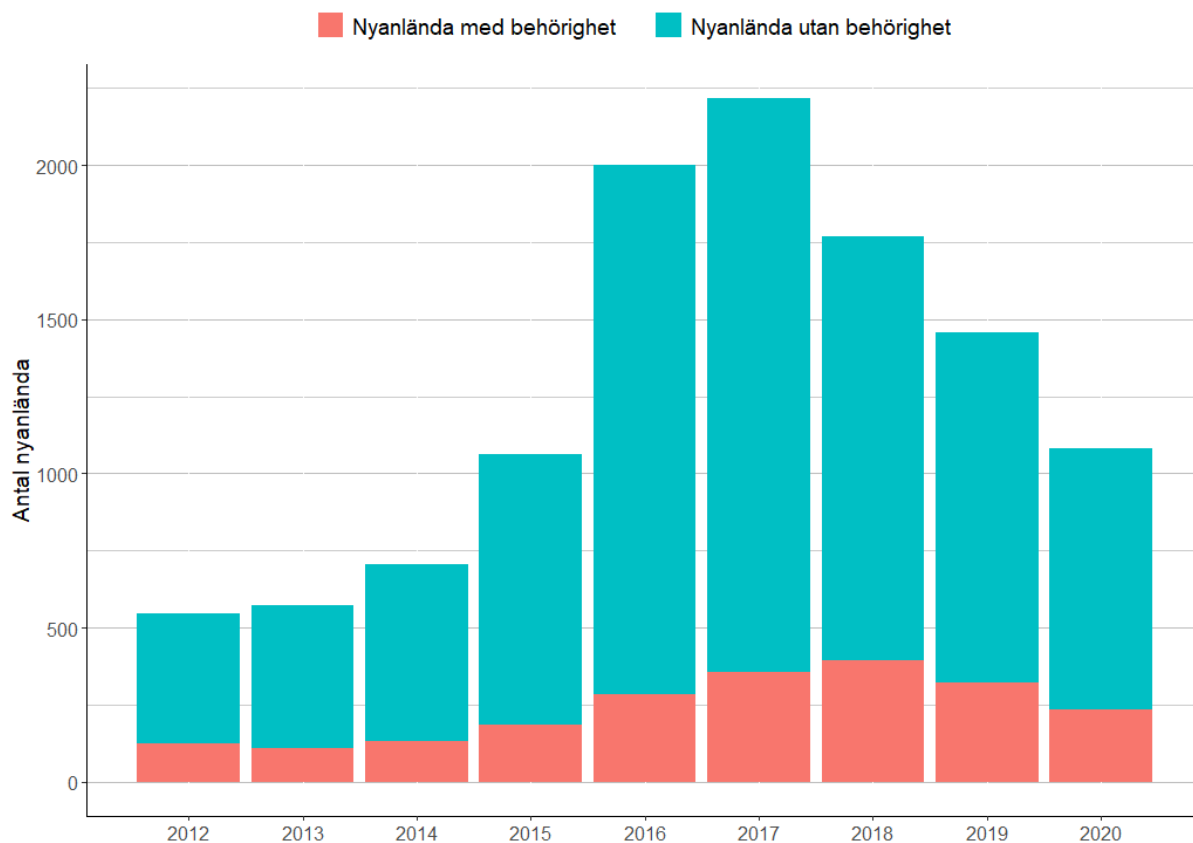
Figur 3 Andelen avgångselever som uppnått gymnasiebehörighet i Västra Götaland 2012–20, uppdelat på samtliga avgångselever och Ej nyanlända elever. Källa: Skolverket.

Under perioden 2012 till 2017 sjönk andelen gymnasiebehöriga generellt från 87 till 81 procent men ökade sedan 2018 till 85 procent 2020.

Som framgår av figur 4 har andelen gymnasiebehöriga bland *Ej nyanlända elever* minskat till knappt 86 procent 2019. Det innebär att andelen gymnasiebehöriga bland nyanlända elever har ökat ytterligare något jämfört med 2018, till 30 procent.

Då den nya gymnasieskolan 2011/12 infördes klarade var fjärde nyanländ elev att nå gymnasiebehörighet medan 2017 var femte nyanländ klarade behörighet (se figur 5). Vårterminen 2018 skedde en påtaglig förbättring så att nästan 30 procent av de nyanlända eleverna klarade gymnasiebehörighet. 2020 har andelen behöriga bland nyanlända elever ökat till 28 procent.

² Som nyanlända elever definieras elever som är födda utomlands, vars båda föräldrar är födda utomlands och som ett givet år har kommit till Sverige under de senaste fyra åren.

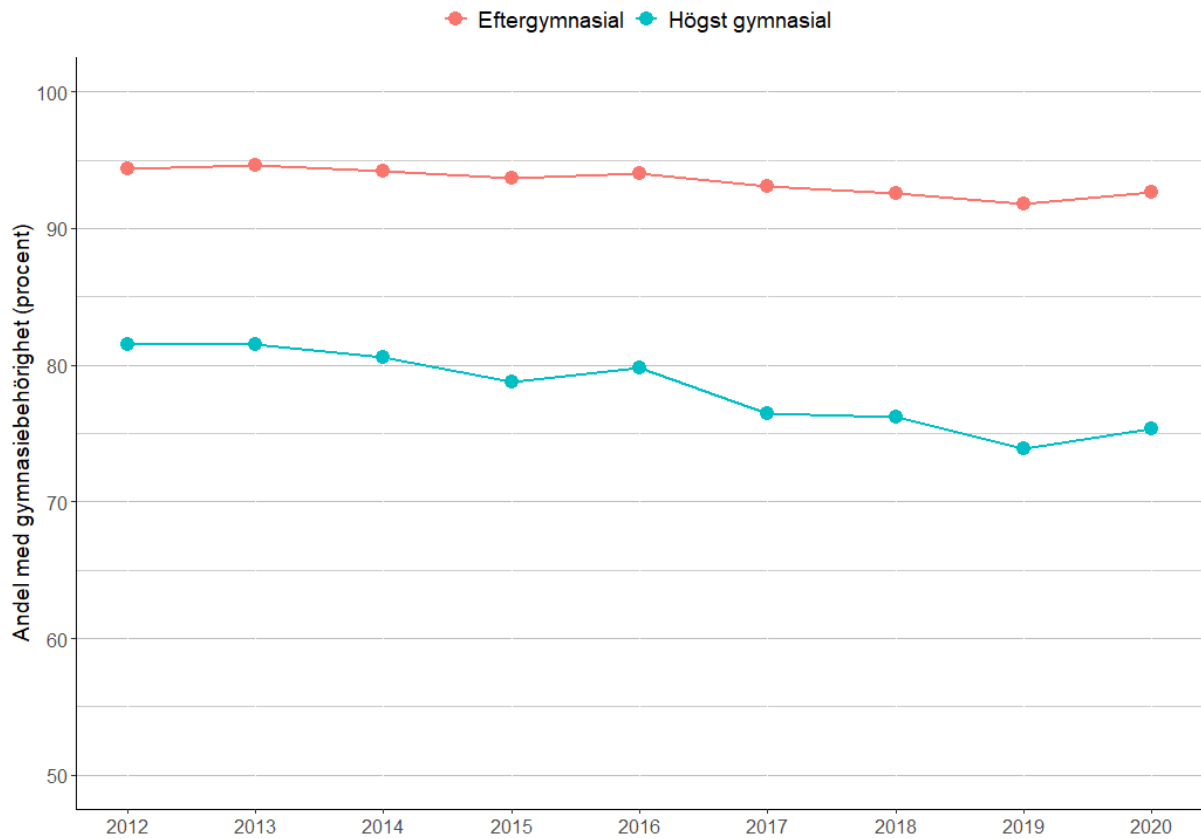
Figur 4 Antalet nyanlända avgångselever från grundskolan vårterminen 2012 – vårterminen 2020 i Västra Götaland fördelat på antalet behöriga respektive ej behöriga till gymnasieskolan. Källa: SIRIS/Skolverket

Anledningen till att så få av nyanlända elever klarar gymnasiebehörighet är förstas att de nyanlända avgångseleverna kommit till Sverige 11–12-år gamla och ska hämta in grundskolekompetens på kortare tid än sina kamrater som inte är nyanlända samtidigt som de ska lära sig ett nytt språk.

Därför är den påtagliga ökningen av andelen nyanlända som klarat gymnasiebehörighet välkommen även om skillnaden mellan nyanlända och ej nyanlända fortfarande är mycket stor. Det går ännu inte att säga varför ökningen har skett - det kan t.ex. vara ett resultat av de många satsningar som gjorts i kommunerna för att ge stöd till nyanlända elever men det kan också vara skillnader i gruppen nyanlända elever där årets kull i så fall tycks ha haft bättre förutsättningar för sin skolgång.

Betydelsen av föräldrars utbildningsnivå

Skillnaden mellan gruppen elever vars föräldrar har en lägre utbildning (högst gymnasieutbildning) och dem vars föräldrar har en eftergymnasial utbildning har ökat sedan läsåret 2011/12.

Figur 5 Andelen avgångselever med gymnasiebehörighet i Västra Götaland efter föräldrars utbildningsnivå läsåren 2011/12 till 2019/20. Källa: Skolverket.

Andelen behöriga har minskat i *båda* elevgrupperna men mest i gruppen vars föräldrar har en lägre utbildningsnivå, se figur 6, fram till 2019, men i år har emellertid andelen behöriga i båda elevgrupperna ökat om än marginellt.

2020-11-18

Dokumentnamn: Gymnasiebehörighet i Västra Götaland 2020

Kontaktperson: Göran Henriksson, Koncernkontoret, koncernavdelning Data och analys

E-post: goran.henriksson@vgregion.se

VGR Analys 2021:2
Koncernkontoret
2021-01-19

Samling ger kraft?

Processutvärdering av Kraftsamling
och handlingsplan fullföljda studier
2017-2020

Innehåll

Innehåll.....	2
1. Inledning	3
2. Utvärderingens syfte	3
3. Bakgrund – fullföljda studier	4
3.1 Kraftsamlingen för fullföljda studier	5
3.2 Organisering.....	8
3.3 Fullföljda studier i styrdokument.....	10
4. Nytt, resultat och framtid	11
4.1 Betydelsen av fullföljda studier	11
4.2 Nytt av Kraftsamlingen	15
4.3 Samverkan.....	18
4.4 VGRs roll vad gäller arbetet (HP och Kraftsamlingen).....	22
4.5 Handlingsplanen och delområden för fullföljda studier	24
4.6 Framtid.....	25
5. Sammanfattande övergripande kommentarer	28

1. Inledning

Insatser för att öka antalet ungdomar med fullföljd grundskola och gymnasieutbildning är en av fem rekommendationer kopplat till VG2020 – strategin för tillväxt och utveckling i Västra Götaland 2017-2020. Rekommendationerna utgör områden för kraftsamling där det krävs särskilt fokus på samverkan mellan olika aktörer för att nå framgång.

Handlingsplan fullföljda studier 2017–2020 antogs av regionfullmäktige 2017-01-31 och ligger till grund för Västra Götalandsregionens arbete med kraftsamlingen att fler elever ska lämna grund- och gymnasieskolan med godkända betyg. Handlingsplanen beskriver VGR:s inriktning för fullföljda studier och ska ligga till grund för intern och extern samverkan inom området.

2. Utvärderingens syfte

Frågeställningar som behandlats i utvärderingen är:

- Vad har kraftsamlingen från Västra Götalandsregionens sida haft för betydelse för arbetet med fullföljda studier internt, på kommunal nivå och inom det civila samhället? Har arbetet med fullföljda studier integrerats i styrdokument och överenskommelser?
- Vilken nytta har kraftsamlingen bidragit till?
- Hur har samverkan inom kraftsamlingen fungerat? Har det resulterat i nya sätt att närma sig frågorna? På vilket sätt?
- Har Västra Götalandsregionens roll blivit tydligare i och med kraftsamlingen? På vilket sätt?
- Är delområdena i handlingsplanen fortsatt aktuella att fokusera på, eller finns det andra viktiga faktorer att inkludera i det kommande arbetet?
- Hur ska arbetet med fullföljda studier organiseras i Västra Götaland framöver? Vilka aktörer behöver involveras och hur bör ansvarsfördelningen se ut?

Genomförande och metod

Utvärderingen har genomförts av Åsa Rydin Svenberg och Monica Emanuelsson vid enheten samhällsanalys, koncernkontoret regional utveckling. De metoder som använts i utvärderingen framgår i tabellen nedan.

Tabell 1: Utvärderingsmetoder

Metod	Kommentar
Intervjuer	Semistrukturerade intervjuer med: <ul style="list-style-type: none">• Kommunalförbundsdirektörer respektive utbildningsansvariga i kommunalförbunden. Kommunalförbunden har i vissa fall önskat att ytterligare medarbetare ska delta.• Representanterna i intern styrgruppen har intervjuats.

Genomgång och analys av material	<ul style="list-style-type: none"> • Remissvaren för nya RUS:en i oktober 2020 för att belysa det kommunala perspektivet. • Relevanta styrdokument • Enkät till folkhälsostrategerna i Västra Götaland¹ • Enkät till tjänstepersoner inom VGR som på olika sätt arbetar med kraftsamling fullföljda studier²
----------------------------------	--

3. Bakgrund – fullföljda studier

Det faktiska ansvaret att de barn och unga som går i skolan får godkända betyg ligger hos kommuner och utbildningsanordnare. Men utifrån ett bredare perspektiv berör området fullföljda studier även frågor som till exempel skillnader i livsvillkor och hälsa där bland annat VGR har ett ansvar. I VGR:s handlingsplan för fullföljda studier 2017-2020 uttrycks att man ska se på sin verksamhet kopplat till målet att fler elever lämnar grund- och gymnasieskolan med godkända betyg och ställa sig frågan ”Vad kan vi göra bättre?”.

I regionens årsredovisning från 2016 lyfts att VGR tillsammans med kommunerna har inlett ett samarbete inom ramen för kraftsamling för fullföljda studier³. Det bedöms knyta samman arbetet med såväl regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2020 (VG2020) som Framtidens hälso- och sjukvård⁴ som var VGR:s måldokument för hälso- och sjukvård när handlingsplanen togs fram. Det finns alltså ett fokus på frågan fullföljda studier på en övergripande strategisk nivå även om utvärderingen i första hand berör kraftsamlingen fullföljda studier och VGR:s handlingsplan.

Det är viktigt att lyfta att det även innan kraftsamlingen och handlingsplanen fanns fokus på fullföljda studier. Exempelvis genomförde dåvarande folkhälsokommittén insatser för att stimulera skolor att förebygga skolavhopp och för att främja elevers hälsa.

Västra Götaland 2020 (VG2020)

Västra Götaland 2020 (VG2020) sätter ramarna för arbetet med tillväxt- och utveckling i Västra Götaland under perioden 2014-2020. Kortfattat kan sägas att VG2020 berör frågan om fullföljda studier på två sätt. Området ingår i den prioriterade frågan *Arbeta för att fler fortsätter studera efter gymnasiet och avhoppet från skolan minskar*. Därtill ställde sig beredningen för hållbar utveckling (BHU) bakom fem rekommendationer i juni 2015. BHU:s rekommendationer ska ses som områden där det finns samordningsvinster att göra genom att kommuner, kommunalförbund och region inte bara delar mål och strategier utan

¹ Utvärderingen har fått ta del av en enkät till folkhälsostrategerna sommaren 2020. Syftet med enkäten var att få en bild av strategernas och kommunernas prioritering av fullföljda studier samt samla in underlag inför planering av framtida kraftsamling i den kommande RUS:en. Det var sammanlagt 46 svar som kom in vilket täcker 42 av kommunerna då fem av svaren som inkom avsåg Göteborgs olika stadsdelar.

² Utvärderingen har fått ta del av en enkät som från tjänstepersoner inom VGR som på olika sätt arbetar med kraftsamling fullföljda studier.

³ <https://alfresco.vgregion.se/alfresco/service/vgr/storage/node/content/workspace/SpacesStore/45f7559f-555a-4539-a350-3db70f5861f2/Regionfullm%c3%a4ktige%202017-04-04%20Handling%20bilaga%20%c3%85rsredovisning%20VGR.pdf?a=false&guest=true>

⁴ Beslutades vid regionstyrelsen hösten 2012 och ersattes 2017 av Strategi för hälso- och sjukvårdens omställning i Västra Götalandsregionen.

arbetar och kraftsamlar tillsammans kring just de områdena. En av de fem rekommendationerna är *insatser för att öka antalet ungdomar med fullföljd grundskola och gymnasieskola*.

Framtidens hälso- och sjukvård

I Framtidens hälso- och sjukvård lyfts målet om att *psykisk ohälsa ska minska och stärka första linjens vård*. Detta berör frågan om fullföljda studier utifrån vad som tas upp i handlingsplanen.

3.1 Kraftsamlingen för fullföljda studier

Enligt hemsidan för kraftsamlingen fullföljda studier⁵ ska kraftsamlingen ses som det samarbete som sker mellan VGR, kommunerna och andra aktörer. Kraftsamlingen benämns även i vissa fall som VGR:s kraftsamling för fullföljda studier⁶. Handlingsplanen ska i sin tur ses som VGR:s konkretisering av egna insatser som bidrar till att skapa förutsättningar för barn och ungas skolframgång. Planen arbetades fram med representanter från olika verksamhetsområden under ledning av en tvärasektoriell direktörs- och chefsgrupp. Det mål som finns uttalat är att alla elever ska lämna grund- och gymnasieskolan med godkända betyg.

Som togs upp tidigare har kraftsamlingen bland annat sin grund i VG2020 och rekommendationen om insatser för att öka antalet ungdomar med fullföljd grundskola och gymnasieutbildning. De områden som ingår i kraftsamlingen överensstämmer med de delområden som fastställts inom handlingsplanen för fullföljda studier 2017-2020:

- Samverkan
- Psykisk hälsa
- Livsvillkor och levnadsvanor
- Studiemotivation
- Migration och utbildning

I handlingsplanen lyfts ett perspektiv kring satsningar utifrån generella och riktade insatser där de generella är basen som vänder sig till alla barn medan de riktade/specifika vänder sig till vissa barn, en riskgrupp eller ett visst problem.

⁵ <https://www.vgregion.se/regional-utveckling/verksamhetsomraden/folkhalsa/kraftsamling-fullfoljda-studier/>, 201201.

⁶ <https://www.vgregion.se/regional-utveckling/verksamhetsomraden/folkhalsa/kraftsamling-fullfoljda-studier/samverkan/forskningsplattform-for-barn-och-ungas-halsa-och-livsvillkor/>

Figur 1: Generella och riktade insatser

Källa: Handlingsplan fullföljda studier

Kunskapsspridning

Utöver informationen nedan framgår i de årliga uppföljningarna av handlingsplanen att flera olika kunskapsspridande aktiviteter har genomförts på olika nivåer och såväl internt som externt. Inom ramen för satsningen har till exempel en större årlig regional konferens genomförts. Syftet med den har varit att sprida kunskap om kraftsamlingen och det arbete som pågår runt om i Västra Götaland samt vara en arena för organisationsöverskridande möten. Temat på konferensen har varierat:

- Fullföljda studier – På väg med gemensam kraft (2017)
- Verktyg för komplexa utmaningar – Hur kan vi arbeta för fullföljda studier? (2018)
- Fullföljda studier – För liv och Framtid! (2019)
- Tillsammans för fullföljda studier (2020)

De två första åren var antal deltagare runt 400 personer och därefter har deltagandet ökat till att uppgå till cirka 600 personer vid 2020 års konferens. Majoriteten av deltagarna kommer från kommuner, till exempel uppgick andelen till 55 procent vid 2020 års konferens. På konferensen fanns deltagande från 42 av 49 kommuner. Näst största aktörgruppen var deltagare från VGR (12 %). Till 2019 års konferens gjordes en deltagaranalys. Det var då drygt 60 procent (293 deltagare) av deltagarna som kom från kommuner med en spridning på 35 kommuner. Göteborg hade då flest deltagare, följt av Mölndal, Borås och Härryda. Dessa fyra stod för drygt hälften av kommunrepresentanterna. Även på konferensen 2019 var VGR:s deltagande den näst största gruppen (14 procent). Vid konferensen fanns ett deltagande även av andra aktörer, till exempel deltog akademien (5 deltagare), myndigheter respektive samordningsförbund (6 deltagare respektive) samt idéburna organisationer (10 deltagare).

Fem delområden

Nedan återfinns kortfattat vad som ingår inom ramen för de fem delområdena utifrån vad som lyfts i handlingsplanen.

En utgångspunkt som lyfts är att komplexa problem kräver **samverkan** mellan flera aktörer. På hemsidan anges att för att ”undvika friktion och gränskonflikt behövs det

fungerande metoder för kommunikation och tillit”. De utmaningar som lyfts i handlingsplanen för att främja samverkan är bland annat kommunikation över organisations-/förvaltnings-/myndighetsgränser, kunskap om varandras uppdrag och tid att samlas. Det lyfts också att arbetet behöver ta sin utgångspunkt i ordinarie styrnings- och ledningsstrukturer samt ordinarie verksamhet för att bli hållbart.

Området för **psykisk hälsa** lyfts upp då psykisk ohälsa i barndomen leder till sämre skolresultat och sämre framtidsutsikter i vuxenlivet. De tidiga åren ses som en viktig tidpunkt för insatser som motverkar ojämlikheter i skolresultat men även ojämlikhet i hälsa. Identifierade utmaningar är att hälsofrämjande arenor inte når alla familjer och därmed barn och unga på samma sätt. Det handlar bland annat om att skapa förståelse för föräldrarnas förutsättningar och vidareutveckla arbetsmetoder. Det handlar även om att möjliggöra en god relation och tillit till vården genom ett bra bemötande. Detta delområde handlar även om att aktivt arbeta normmedvetet för att förebygga ungas psykiska hälsa. Utmaningar som lyfts kopplat till detta är bland annat tillgänglighet och kvalitet i insatser samt välfungerande samverkan. Satsningar inom området har bland annat rört ökad kommunikation, nya metoder och program samt verktyg.

I området som berör **livsvillkor och levnadsvanor** lyfts att långvariga ogynnsamma livsvillkor som till exempel ekonomisk knapphet, föräldrars arbetslöshet och trångboddhet är sådana som kan starta stressmekanismer hos barn vilket påverkar den kognitiva förmågan och ökar risken för psykisk ohälsa, vilket i sin tur underminerar barns skolgång och hotar skolresultaten. Utmaningar som lyfts fram i handlingsplanen är bristen på kunskapsunderlag som lyfter varför och på vilket sätt en brist på ekonomiska resurser leder till ohälsa och vilka strukturer/maktförhållanden som skapar ojämlikhet. Vidare handlar det om att tidigt identifiera barn och unga i utsatta familjer. Ytterligare en utmaning är brist på kunskap som inkluderar behovet av kompensatoriska verktyg som särskilt riktas till barn och unga i utsatta familjer. Exempel på satsningar är handlar bland annat om fysisk aktivitet, mat och annat.

Studiemotivation är ett område som har fokus på att stärka kopplingarna mellan studier och arbetsliv. En koppling till arbetslivet sägs i handlingsplanen kunna ge ökad inspiration där även studie- och yrkesvägledning kan spela en viktig roll. Utmaningar som identifierats är att stimulera intresset för studier från tidiga insatser i grundskolan till kompletterande studievägar för ungdomar som läser in gymnasiekompetens på folkhögskolan. Vidare är erfarenhet och kunskap viktigt för att visa på framtidsmöjligheter. Ytterligare utmaning är att omsätta kunskap och förståelse kring diskriminerade mönster på arbetsmarknaden.

I handlingsplanen lyfts även att barn och unga med migrationsbakgrund står inför särskilda utmaningar och risk för problematik kopplat till psykisk ohälsa. Utmaningar som lyfts i handlingsplanens område **migration och utbildning** är att hinna med och täcka upp för behoven av hälsoundersökningar av asylsökande och nyanlända. Det finns även utmaningar att nå bland annat familjer i eget boende, liksom att de genomförda lagförändringarna försvårat arbetet med stöd, hälsa och utbildning. Insatser här handlar om att genom hälso- och sjukvårdsinaster och kontakt med näringslivet kunna visa på framtidsmöjligheter.

3.2 Organisering

Det finns vissa svårigheter att särskilja kraftsamlingen fullföljda studier från handlingsplanen. Därför beskrivs nedan hur VGR organiserar sig kopplat till handlingsplanen. Då kraftsamlingen lyfts bidra till VG2020 och Framtidens hälso- och sjukvård ges här även en bild över det formella organiserade samarbetet mellan region och kommunalförbund. Det finns alltså ett fokus på frågan fullföljda studier på en övergripande strategisk nivå även om utvärderingen i första hand berör kraftsamlingen fullföljda studier och VGR:s handlingsplan.

Handlingsplanen

Handlingsplanen togs fram med bakgrund av att dåvarande folkhälsokommittén 2017 fick i uppdrag av regionstyrelsen att presentera förslag på regiongemensamma åtgärder inom fullföljda studier. Ansvar för handlingsplanen ligger numera på regionstyrelsens beredning för folkhälsa och social hållbarhet. Arbetet leds av avdelning social hållbarhet⁷ med en ansvarig huvudprocessledare. Hens uppdrag är att följa upp, stödja och vid behov driva på rekommenderade utvecklingsområden. Det är dock viktigt att här poängtera att ansvaret för genomförandet av olika aktiviteter och metodutveckling ligger på respektive berörd nämnd, styrelse och beredning. Detta lyfts fram som en viktig princip för att uppnå långsiktig hållbarhet i utvecklingsarbetet. Arbetet är organiserat via en styrgrupp och en beredningsgrupp. En kortare tid i uppstartsfasen fanns även en processgrupp. I tabellen nedan anges respektive grupps uppgifter.

Tabell 2: Ansvarsfördelning

Gruppering	Formering respektive uppgift
Styrgrupp	Gruppen leds av avdelningschefen för social hållbarhet. Därtill ingår direktörer och chefer för hälso- och sjukvård, kommunikation samt regional utveckling. Gruppens uppgift är att besluta om större inriktningsfrågor. De föreslår även årligen ett antal rekommenderande utvecklingsområden inom handlingsplanens delområden.
Beredningsgrupp	Gruppen består av avdelnings-/enhetschefer från koncernstab hälso- och sjukvård, koncernstab regional utveckling samt avdelning data och analys. Gruppens uppgift är förankring, avstämning och övergripande strategiska vägval. Från och med sommaren 2018 är beredningsgruppen även styrgrupp för arbetet med sociala investeringsmedel (SIM).
Processgrupp	Gruppen som endast fanns en kortare tid bestod av regionutvecklare från koncernstab regional utveckling och en kommunikatör. Uppgifter för gruppen var det löpande och övergripande arbetet.

⁷ Tidigare avdelning folkhälsa.

Samverkansytor VGR och kommunalförbund

Det finns flera olika samverkansytor mellan VGR och kommunalförbunden. Det handlar om en mer övergripande organiserad samverkan där olika frågor diskuteras men även konkreta nätverk för fullföljda studier. Nätverken beskrivs i ett avsnitt längre ner.

Vad gäller VG2020 är dess genomförande och uppföljning en fråga hos Beredningen för hållbar utveckling (BHU). Arbetet i BHU bereds av *Västgruppen* som består av chefer vid koncernstab regional utveckling⁸ och koncernavdelning kultur, chefer vid kommunalförbunden, Västkom och Business Region Göteborg. I Västgruppen finns fullföljda studier som en del av ordinarie uppdrag utifrån prioriteringarna i VG2020.

Kopplat till VG2020 finns även s.k. överenskommelser mellan kommunalförbunden och VGR:s regionutvecklings-, kultur respektive miljönämnd. Överenskommelserna avser årliga medel till genomförandet av VG2020. Inom ramen för överenskommelserna lyfts vissa roller och ansvar. Bland annat åtar sig kommunalförbunden att samverka med medlemskommunerna och andra aktörer i delregionen, med övriga kommunalförbund och med VGR. VGR i sin tur åtar sig bland annat att samverka med delregionerna och koordinera genomförandet av VG2020. I överenskommelserna anges även vad medlen ska användas till, bland annat har medel sedan 2018 varit öronmärkta för att arbeta med att utveckla en delregional samverkan kring kompetensplattformarbetet⁹. Vad gäller kulturmedlen ska en del av dessa gå till delfinansiering av tjänst vars huvudsyfte bland annat är att utveckla strukturer och nätverk som länkar samman kommuner, kulturliv, näringsliv och det civila samhället samt utgöra en resurs för genomförande av Västra Götalands regionala kulturplan.

Frågor som rör hälso- och sjukvård samt socialtjänst och vård och omsorg har en annan samverkansyta. Det politiska samrådsorganet SRO finns mellan Västkom och VGR. I en beredningsgrupp vid Västkom som består av representanter från kommunalförbunden bereds samverkansfrågor som ska behandlas i vårdssamverkan Västra Götaland (VVG). Det är inom vårdssamverkan som samverkan sker mellan kommunerna och VGR. Ett område för samverkan är bland annat barn och unga.

Nätverk för fullföljda studier

De fyra kommunalförbunden arbetar något olika med kraftsamlingen. Det handlar om vilket mandat de har från kommunerna. Detta i sin tur påverkar organiseringen. Inom arbetet med handlingsplanen för fullföljda studier har en nätverksstruktur med tre samverkansnivåer byggts för erfarenhets- och kunskapsutbyte. **Projektnätverket** syftar till att utbyta erfarenheter mellan större pågående projekt, till exempel *En skola för alla* och *Plug Innan*. Deltagare är aktuella projektägare samt berörda tjänstepersoner från VGR. I årsrapport 2020¹⁰ för handlingsplanen lyfts att även om flera stora projekt avslutas inom kort finner man ett stort värde av att ha kvar projektnätverket även fortsättningsvis.

⁸ Regionutvecklingsdirektör samt cheferna vid avdelningarna kollektivtrafik och infrastruktur, FoUU samt miljö. Chefen för avdelningen social hållbarhet har ingen ordinarie plats men deltar vid behov.

⁹ År 2010 fick VGR i uppdrag av regeringen att upprätta en kompetensplattform i Västra Götaland. Plattformen ska bidra till bland annat ökad kunskap och översikt inom kompetensförsörjning och utbildningsområdet samt ökad samverkan kring kompetensförsörjning och utbildningsplanering.

¹⁰ Dnr RS 2019-00310.

Det regionövergripande nätverket ska på en mer strategisk nivå möjliggöra erfarenhetsutbyte mellan delregionerna samt sprida resultat till politiska organ. Däri består deltagarna av utbildningsansvariga i respektive kommunalförbund samt tjänstepersoner från regional utveckling och kunskapscentrum för jämlik vård inom VGR.

3.3 Fullföljda studier i styrdokument

Fullföljda studier nämns i flera olika styrdokument. Som tidigare lyfts finns till exempel fullföljda studier med som en prioriterad fråga i VG2020 och har förtydligats som en av fem rekommendationer beslutade av BHU. I halvtidsutvärderingen av VG2020¹¹ lyftes som exempel på resultat inom aktuellt VG2020-område bland annat handlingsplanen Fullföljda studier inklusive den årliga konferensen, kartläggning kopplat till skolavhopp och projekten *En skola för alla* och *Fullföljda studier i GR*.

Utöver VG2020 finns andra såväl delregionala som regionala styrdokument. Nedan beskrivs de delregionala genomförandeplanerna då dessa har lyfts upp i intervjuerna samt skrivningar om fullföljda studier i regionala nämnder/styrelsers detaljbudgetar.

Delregionala genomförandeplaner

Kopplat till de överenskommelser mellan Västra Götalandsregionen och kommunalförbund samt BRG som lyfts ovan finns även delregionala genomförandeplaner. I dessa planer fanns en möjlighet på delregional nivå att prioritera ett mindre antal av VG2020-frågorna. Boråsregionen och Fyrbodalsregionen valde i sin genomförandeplan att inte prioritera VG2020-frågan *Arbeta för att fler fortsätter studera efter gymnasiet och avhoppet från skolan minskar*. Detta lyftes i intervjun med Boråsregionen ha påverkat betydelsen och möjligheten att driva vissa frågor. Det innebär dock inte att frågan inte är aktuell och i intervjun lyftes att det ser annorlunda ut kopplat till den kommande RUS:en. I Fyrbodalsregionen tog de enligt uppgift tag i frågan genom att den aktualiserades i Västgruppen. De har därefter haft en roll och gett stöd i kraftsamlingen.

Detaljbudgetar VGR

Fullföljda studier är något som även kommer fram i flera av VGR:s detaljbudgetar. Detta stödjer bilden av att fullföljda studier går in i många olika områden och visar samtidigt på såväl bredd som betydelse för frågan. I *Regionfullmäktiges* budget för 2018, 2019 och 2020 lyfts att elever som inte fullföljer sin skolgång med fullständiga betyg som en viktig utmaning för samhället och folkhälsan. Kraftsamlingen för fullföljda studier är här en utpekad insats där folkhögskolorna och naturbruksgymnasierna nämns som viktiga aktörer internt. Kraftsamlingen ska även involvera kommunerna och andra aktörer i bred samverkan. Därutöver nämns fullföljda studier i ytterligare nio nämnder/styrelsers detaljbudgetar under motsvarande period.

Regionstyrelsen beskriver processen kring kraftsamling fullföljda studier som en prioriterad fråga inom målet om att ”skillnader i livsvillkor och hälsa ska minska” samt kopplat till fokusområdet ”bryta utanförskap och segregation”. Det utgör ett riktat uppdrag till beredningen för social hållbarhet och handlar om att leda den övergripande processen, att årligen följa upp och att lämna förbättringsförslag inför det fortsatta arbetet.

¹¹ Är vi på rätt väg? Halvtidsutvärdering VG2020, Kontigo 2017.

https://alfresco.vgregion.se/alfresco/service/vgr/storage/node/content/workspace/SpacesStore/18560ba6-1bea-485c-8ece-74842dccf33f/Halvtidsrapport%20VG2020_171011.pdf?a=false&guest=true

Handlingsplanen för fullföljda studier beskrivs fokusera på ”VGR:s roll och rådighet i strävan att öka antalet unga med fullföljd grundskola och gymnasieutbildning”.

Regionutvecklingsnämnden beskriver arbetet med kraftsamling fullföljda studier som ett prioriterat område med koppling till VG2020. Sociala investeringar i samarbete med hälso- och sjukvård och kommunerna beskrivs som en del av kraftsamlingen. Nämnden säger sig särskilt beröras av rekommendationen om att ”utveckla samverkansstrukturen mellan VGR och samtliga kommunalförbund”. Därtill har nämnden beslutat om en särskild utlysning på 5 miljoner kronor till science centers för insatser inom fullföljda studier.

Kulturnämnden utökade 2018 ramanslaget till folkhögskoleförvaltningen för att möjliggöra ökat arbete för fullföljda studier. Därefter beskrivs att kulturnämnden kommer att utveckla dialogen med folkhögskolorna för att forma en samverkan med kulturinstitutioner kopplat till insatser inom handlingsplan för fullföljda studier. Stödet till studieförbund, läsfrämjande projekt samt insatser för fysisk aktivitet hos barn och unga nämns som relevanta i sammanhanget.

Folkhögskoleförvaltningen ser samhällsutmaningen ”Individer som inte fullgjort sina gymnasie- eller grundskolestudier” som en av de samhällsutmaningar de arbetar aktivt med. De anger inga specifika insatser eller utpekade projekt, utan beskriver det som en del av deras ordinarie verksamhet. Som en del i deras grunduppdrag från staten erbjuder de exempelvis utbildningar för att uppnå grundskole- och gymnasiekompetens samt olika typer av etableringskurser för nyanlända. För år 2020 listas en antal indikatorer för att följa måluppfyllelsen, som till stor del handlar om hur många deltagare som fullföljt sina studier. *Naturbruksstyrelsen* nämner i sin detaljbudget för 2019 att de ska prioritera insatser som leder till ökat elevantal och ökad andel elever som fullföljer sina studier.

För *Hälso- och sjukvårdsnämnderna* är hälsofrämjande insatser för barn och unga samt fullföljda studier ett uttalat fokusområde, liksom att stödja implementeringen av handlingsplanen. Insatser som leder till fullföljda studier ska prioriteras då gymnasiebehörighet ses som ett viktigt bidrag till en god och jämlik hälsa. Gemensamma strategier och former för uppföljning av målet om fullföljda studier ska utvecklas mellan regionala och kommunala vårdgivare, liksom en god samverkan med elevhälsovården. Insatser som nämns är exempelvis familjecentrerat arbetssätt, tillgängliga familje- och ungdomscentraler och en regional elevhälsodatabas. Vidare beskrivs att vårdgivarna ska ha rutiner för att tidigt upptäcka barn som mår dåligt, tillämpa metodmaterialet ”En förälder blir till” och erbjuda alla föräldrar minst två hembesök från BVC.

4. Nytt, resultat och framtid

Följande avsnitt ska ge en bild över utvärderingens resultat baserat på genomförda intervjuer och annat underlagsmaterial. Det är här viktigt att ha i åtanke, som tidigare nämnts, att det i utvärderingen är svårt att specifikt avgöra vad kraftsamlingen har bidragit till då frågan om fullföljda studier är något som lyfts på flera olika sätt, även innan det blev en uttalad kraftsamling.

4.1 Betydelsen av fullföljda studier

Att fullföljda studier är och fortsatt kommer att vara en viktig fråga visas tydligt i

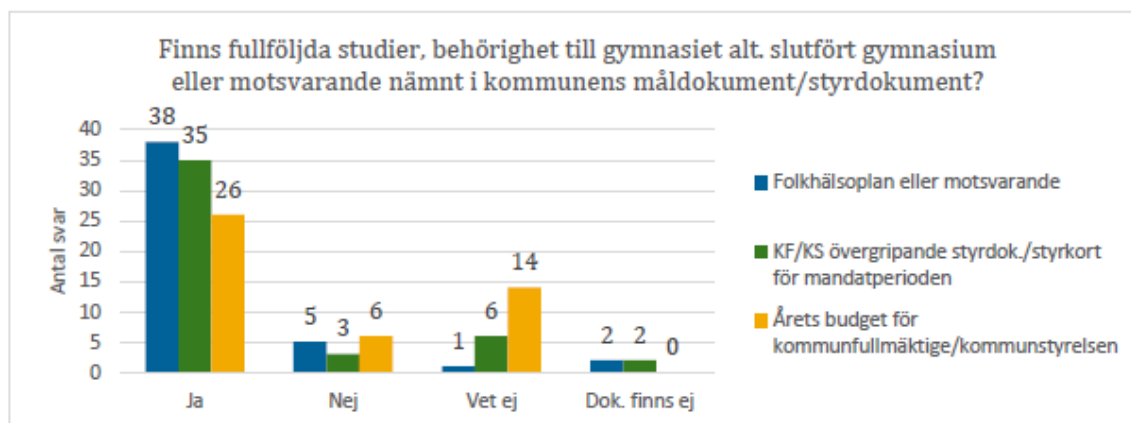
intervjuerna. Det stöds också i att fullföljda studier är en av fem VG2020-rekommendationer samt föreslås vara en kraftsamling även i den kommande RUS:en. Att frågan även har en bredd är tydligt utifrån att många olika aspekter av frågan lyfts fram på olika sätt. Det handlar om unga människor utifrån till exempel utbildning, arbetsmarknad, skolhälsa, psykiatri, folkhälsa, individens utveckling, kunskap och läsande och fysisk aktivitet.

Utifrån svaren från styrgruppen framgår att kraftsamlingen handlar om att sätta fullföljda studier i fokus. Många olika typer av satsningar lyfts upp utifrån att de bland annat syftar att bidra till målet att fler elever ska lämna grund- och gymnasieskolan med godkända betyg. Det handlar både om specifika projekt men även samverkansaktiviteter samt att få in fullföljda studier i uppdrag till befintliga verksamheter. Som togs upp i tidigare avsnitt visas även betydelsen av fullföljda studier tydligt vid genomgång av såväl styrdokument som detaljbudgetar. Det är dock utifrån intervjuerna inte helt tydligt att insatserna som lyfts har sin utgångspunkt i kraftsamlingen utan kanske snarare att kraftsamlingen är ett paraply för olika insatser inom fullföljda studier.

Fullföljda studier för folkhälsan

Att frågan om fullföljda studier är en primär fråga för kommunerna som ansvariga för skolan är en självklarhet. VGR:s avdelning för Social hållbarhet¹² är den som ansvarar för handlingsplanen fullföljda studier och då utifrån en koppling till folkhälsa. I samband med enkäten till folkhälsostategerna ställdes en fråga om hur betydelsefullt fullföljda studier är för kommunerna. Enkätsvaren visar att det är en viktig fråga då merparten inkluderar fullföljda studier, behörighet till gymnasiet alternativt slutfört gymnasium eller motsvarande i kommunens måldokument/styrdokument.

Figur 2: Nämns fullföljda studier i kommunernas styrdokument?

Källa: Fullföljda studier och kommunerna, enkätundersökning bland folkhälsostategier i Västra Götaland

Som figuren ovan visar finns frågan om fullföljda studier med i styrdokument och/eller måldokument hos flertalet kommuner även om det är 14 respondenter som inte vet och 6 som svarar nej på frågan om området är med i budgeten. Något som också lyfts är att

¹² Fram till 2019 fanns avdelningen folkhälsa respektive mänskliga rättigheter.

fullföljda studier som begrepp inte alltid är en självklarhet då man pratar om folkhälsoarbete kring barn och ungas hälsa och fritid.

Det är drygt 80 procent av respondenterna som anger att fullföljda studier eller liknande är med i kommunens folkhälsoplan eller motsvarande. På frågan om fullföljda studier/barns och ungas förutsättningar för skolframgång har berörts i politiska forum i deras kommun under det senaste året svarar 89 procent att det har berörts i folkhälsoråd eller motsvarande. Resterande menar att det inte har berörts i detta forum. Enligt en sammanställning av enkäten lyfter de som svarar nej på frågan att ”de har insatser med bäring på området men inte specifikt nämner fullföljda studier”. På frågan om fullföljda studier/barn och ungas förutsättningar för skolframgång har berörts i kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige svarar cirka 57 procent att det har gjorts medan resterande (cirka 43 procent) att de inte vet.

En fråga för delregional nivå

I intervjuerna med kommunalförbunden framgår att fullföljda studier är något man arbetar med. När arbetet inleddes varierar, men i intervjuerna framgår att några av dem startade upp betydligt tidigare än 2017.

För Göteborgsregionen har fullföljda studier varit en fråga som de arbetat med sedan 2007-2008. Exempel på projekt som lyfts är *PlugIn* som startade 2012 med målsättningen att pröva nya metoder för att få fler elever att fullfölja sina gymnasiestudier. Därefter startade bland annat *PlugInnovation* och *Plug Innan*. Den förstnämnda är en digital kunskapsbank och en projektstödande verksamhet medan den andra handlar om att hjälpa skolor i att utveckla och systematisera arbetet med elever i årskurs 5-9 i riskzon. Den betydelse GR ser av kraftsamlingen är att det har underlättat synkningen mellan VGR och kommunerna där VGR kan föra in ett folkhälsoperspektiv utifrån till exempel barn och ungdomspsykiatri (BUP).

Även kommunalförbundet i Skaraborg har jobbat med fullföljda studier under en längre tid. Under hösten 2013 startade till exempel projektet *Fullföljda studier* med syftet att utveckla gemensamma strategier som skulle gynna Skaraborgs femton kommuner. Det genomfördes i samband med detta även en kartläggning¹³ för att se på vilket behov av stöd som verksamheterna hade. Ett annat projekt som lyfts här är *Vägledning i livet* med syfte att bygga en fungerande och uppdaterad SYV-funktion. Deltagare i detta projekt fick även möjlighet att delta i projektet *Fullföljda studier* i syfte att stödja elevers närvaro i skolan.

Ett större projekt som pågick 2017-2020 var ESF-projektet *En skola för alla* (SKA-projektet). Här ingick Fyrbodals, Sjuhärads och Skaraborg. Målgrupp för projektet var unga mellan 15-19 år och cirka 400 ungdomar deltog i aktiviteter. Projektet ledde enligt uppgift till ”att individer som tidigare velat hoppa av sina studier istället stannade kvar för att slutföra sin skolgång, alternativt fann nya utbildningsvägar som ledde dem till arbetsmarknaden”.¹⁴ Enligt Boråsregionen var det i och med detta projekt som kommunalförbundet fick fart i arbetet med fullföljda studier. Till exempel etablerade man ett nätverk för de aktivitetsansvariga i kommunerna och frågan fick enligt uppgift även

¹³ https://skaraborg.se/globalassets/folkhalsa-susanne/kartlaggningsrapport_fullfoljda-studier-2014.pdf

¹⁴ <https://www.borasregionen.se/var-verksamhet/utbildning-och-kompetens.html>, 20201110

utrymme på skolchefsmötena. Enligt intervjun med Boråsregionen innebar SKA-projektet att de i sin tur att de nu även deltar i det pågående *VI-projektet*¹⁵ som syftar till att skapa goda förutsättningar för att unga vuxna ska kunna styra sin framtid.

Utöver att Fyrbodals kommun deltar i SKA-projektet samt deltar i VI-projektet lyfter de på sin hemsida insatsen *Hälsokällan*¹⁶. Det är en verksamhet som syftar till att främja barn och ungdomars hälsa samt verka för att alla barn och ungdomar ska ha tillgång till hälsofrämjande levnadsvillkor under hela uppväxttiden. De beskriver att ett av fem fokusområden är just fullföljda studier. De har bland annat startat upp ett processtödd till skolenheter som har elever i årskurs 5-9 med målet att öka andelen behöriga elever till de nationella programmen på gymnasiet.

Både hälso- och sjukvård och regional utveckling

För att visa på betydelsen av fullföljda studier lyfts olika satsningar i intervjuerna med representanterna från styrgruppen. Som redan nämnts och som vissa intervjupersoner även påpekar är en del av åtgärderna sådana som startade upp innan kraftsamlingen.

Med koppling till hälso- och sjukvården lyfts exemplet *Barnuppdraget* som är en utvecklingsplan för barn och ungas hälso- och sjukvård. Det handlar om att ”vården ska se till alla barns och ungdomars bästa möjliga hälsa och utveckling...”¹⁷. På hemsidan för barnuppdraget hänvisas till rapporten *Barn och unga – Komplexa behov och vägar framåt här*¹⁸ där handlingsplanen fullföljda studier lyfts fram som ett av flera relaterat uppdrag. Med koppling till fullföljda studier lyfts i en intervju även *den regionala utvecklingsplanen för barn- och ungdomspsykiatri 2017-2020*. Där anges att ”barn- och ungdomspsykiatri kan bidra till måluppfyllnad genom att upprätthålla hög tillgänglighet för de barn och ungdomar som behöver specialistpsykiatri resurser och för att ingen ska behöva vänta.”¹⁹ Inom ramen för planen nämns till exempel metodutveckling för de barn och unga som av något skäl inte tar sig till skolan, s.k. hemmasittare.

Ett exempel med koppling till regionala utvecklingsfrågor är de *sociala investeringsmedlen* (SIM-medel), ett arbete som VGR startade upp 2012. Sedan 2017 är SIM-medlen en del av handlingsplanen/kraftsamlingen då de till stor del berör samverkan mellan kommunerna och VGR. För att föra ihop satsningarna har man under genomförandet integrerat styrgruppen för SIM-medlen med beredningsgruppen för fullföljda studier. Vad gäller fullföljda studier och kopplingen till folkhälsa och social hållbarhet har enligt uppgift handlingsplanen för fullföljda studier varit en utgångspunkt när VGR tagit fram den nya målen för social hållbarhet.

¹⁵ Ansvarig för VI-projektet är folkhögskoleförvaltningen. Utöver kommunalförbundet i Sjuhärad deltar bland annat kommunalförbundet Fyrbodals kommun, fyra folkhögskolor och 16 kommuner. Projektet medfinansieras av ESF.

¹⁶ <https://www.fyrbodals.se/projekt/valfardsutveckling/fullfoljda-studier/>, 201220

¹⁷ <https://www.vgregion.se/halsa-och-varld/vardgivarwebben/wardskiftet/vi-staller-om-sjukvarden/barnuppdraget/>

¹⁸ HS 2018-00358.

¹⁹ <https://alfresco.vgregion.se/alfresco/service/vgr/storage/node/content/31077/Regional%20utvecklingsplan%20f%c3%b6r%20barn%20och%20ungdomspsykiatri%202017-2020.pdf?a=false&guest=true>

Ett flertal satsningar med koppling till *Kulturstrategin för Västra Götaland*²⁰ lyfts kunna påverka målet för kraftsamlingen. Det handlar bland annat om satsningar på bibliotek och folkbildning. I kulturstrategin beskrivs till exempel att man ska ”främja alla barn och ungas lust att läsa och klara sina studier genom riktade fortbildnings- och inspirationsinsatser till folk- och skolbibliotekarier”. Ett konkret exempel som lyfts i intervjuerna är projektet *Bokstart* som involverar bibliotekarier i syfte att skapa möjligheter för små barn att utveckla ett språk. Inom ramen för projektet samverkar folkbibliotek, förskola och barnhälsovård. Inom folkbildningen finns prioriteringen att ”öka antalet invånare med fullföljda studier genom att utveckla samverkan med folkhögskolor, kommuner, kommunalförbund samt relevanta myndigheter”. Även begreppet ”vidgat deltagande” som används inom kulturstrategin sägs ligga i linje med kraftsamlingen utifrån att man vill nå de unga man inte annars når. Här anges olika kulturaktörer ha en roll, till exempel museer och samtida cirkus.

4.1.1 Utvärderingens kommentarer

Bilden som ges i såväl bakgrundskapitlet och i intervjuer är att fullföljda studier är ett viktigt område för de deltagande aktörerna och på såväl delregional som regional nivå. Till exempel har området fullföljda studier integrerats i styrdokument på flera nivåer. Det bedöms som förhållandevis tydligt vad som ingår i handlingsplanen med sina årliga återrapporteringar till regionstyrelsen. Intervjuer och underlag visar även att det pågår många olika insatser och verksamheter med fokus på att få fler elever att lämna grund- och gymnasieskolan med godkända betyg.

Utvärderingen har visat att det handlar om ett gemensamt mål, men att många olika aspekter på frågan ingår. För någon aktör handlar det om att ha fokus på psykisk ohälsa medan det för andra handlar om läsande och fysisk aktivitet. Det är här handlingsplanens delområden som avgränsar. En aspekt som lyftes i enkätsvaren av folkhälsostategerna handlar om att det inte är självklart att fullföljda studier är ett samlande begrepp när man till exempel pratar om folkhälsoarbete kring barn och ungas hälsa och fritid. Det kan här handla om att fullföljda studier är viktigt men inte det huvudsakliga målet. Den här aspekten är viktig att ha med sig i utvärderingen.

4.2 Nyttan av Kraftsamlingen

I intervjuerna ställdes frågor kopplat till nyttan av kraftsamlingen. Det handlar om att visa på om och i så fall hur kraftsamlingen har skapat en förändring. Då en ökad samverkan är något som är centralt för kraftsamlingen valde vi i utvärderingen att ställa frågor specifikt om detta. Även om utveckling av samverkan kan ses som en nytta har vi valt att ha ett ha ett särskilt avsnitt (4.3 *Samverkan*).

Nyttan är begreppet ”fullföljda studier”

Från intervjuerna på regional nivå är det kanske främst är begreppet som är det viktiga. Det är begreppet som samlar olika aktörer och möjliggör att de kan driva på. Det är dock inte lika tydligt att det är begreppet kraftsamling utan snarare fullföljda studier som spelat en roll och att det har funnits ett gemensamt mål. I intervjuer nämns att det till exempel har

20

<https://alfresco.vgregion.se/alfresco/service/vgr/storage/node/content/29036/Kulturstrategi%20V%c3%a4stra%20G%c3%b6taland%202020-2023.pdf?a=false&guest=true>

inneburit att man har kunnat mobilisera, lyfta upp den utmaningen som finns samt visa på att barn och unga är prioriterade. Bilden om det som genomförts hade gjorts oavsett kraftsamlingen varierar. I vissa fall har satsningen möjliggjorts därav, medan i andra fall har det varit något man ändå skulle ha gjort. Kraftsamlingen innebär då ett sätt att synliggöra vad VGR och kommunerna satsar på. En intervjuad liknade det vid nollvisionen i trafiken där man sätter ”ett ord på det och så förstår människor bättre vad det handlar om”.

Ökad kännedom och kunskapsnivå

För att begreppet ska vara till nytta behöver det finnas en kännedom hos medarbetare hos olika aktörer. Detta är en svår fråga att svara på då den både handlar om vilken kontext den intervjuade befinner sig i och hur frågan har lyfts hos olika aktörer. Någon uttrycker att hen tror att kunskapen om begreppet är stor utanför VGR även om till exempel kommunalförbunden organiserar sig lite olika. Men samtidigt uttryckte en annan att det finns kunskap om handlingsplanen inom VGR:s verksamheter kopplat till barns hälsa.

Om kännedomen finns är dock inte samma som att dessa aktörer och enskilda medarbetare känner till vad som pågår inom ramen för kraftsamlingen, det vill säga man kan känna till att det pågår ett arbete men inte på vilket sätt. Frågor som lyfts är om till exempel skolor, rektorer, specialpedagoger har en kunskap om vilka ingångar det finns till VGR. Och hur ser kunskapen ut inom de olika hälso- och sjukvårdsnämnderna?

De årliga konferenserna och det stora deltagandet kan ses om ett bevis på att det finns ett intresse för frågan och att kunskapsförmedling har skett. I sammanställningen av enkäten till folkhälsostategerna lyfts att seminarier och konferenser har varit uppskattade. De har bland annat bidragit till att hålla samman kraftsamlingen och öka kunskapen. Det handlar både om generell kunskapsspridning som spridning av exempel och metoder.

I samband med genomförandet av handlingsplanen har man årligen följt upp genomförandet. Detta skapar en möjlighet att visa vad VGR genomför inom området som har en potential till kunskapsspridning om samma uppföljning skedde på kommunal nivå.

Fler aktörer arbetar mot samma mål

Som lyfts tidigare är frågan om att få barn och unga att gå ut med godkända betyg en utmaning för skolor och kommuner. Här har under de senaste åren skett en förflyttning till en fråga för fler. Eller som en intervjuperson uttryckte det ”från att vara en ren skolfråga och handla om skolavhopp, till att bli ett mer helhets- och individperspektiv”. Över tid har detta därmed inneburit att man har fått ta in fler olika perspektiv. Genom att fler blir involverade och att frågan har blivit en regional utvecklingsfråga har i sin tur möjliggjort att delar av regionen har kunnat agera lite mer operativt. Vilket uppdrag respektive kommunalförbund har varierar men till exempel Skaraborgs kommunalförbund har numera fått ett tydligt uppdrag från skolcheferna genom det nätverk som finns. Ett annat kommunalförbund uttrycker det att kraftsamlingen har inneburit att de har fått ett ”mandat” att jobba med frågan. Vilket i sin tur innebär att ”vi har någonting i ryggen när vi kontaktar kommunerna angående medverkan i till exempel ESF-projekt.”

4.2.1 Utvärderingens kommentarer

En viktig utgångspunkt när man talar om vilken nytta något har skapat är syftet med insatsen. I handlingsplanen anges att syftet med kraftsamlingen dels är att synliggöra de insatser Västra Götalandsregionen deltar i och som bidrar till målet och dels att skapa synergier, exempelvis spridning av lärandeexempel eller att förmedla kontakter för samverkan i Västra Götaland”. På hemsidan för Kraftsamling fullföljda studier²¹ anges att kraftsamlingen är namnet på det samarbete mellan Västra Götalandsregionen, kommunerna och andra aktörer, som handlar om hur vi ska få våra elever att gå ut skolan med godkända betyg. En fråga kopplat till detta är om syftet i handlingsplanen är en gemensam bild eller om det snarare är Västra Götalandsregionens syfte med kraftsamlingen?

Som lyftes i föregående avsnitt visar utvärderingen att det pågår många olika insatser och verksamheter med fokus på fullföljda studier. Frågan är dock om insatserna skulle ha ägt rum ändå dvs utan själva kraftsamlingen? I och för sig kan man säga att utifrån syftet som anges i handlingsplanen spelar detta inte någon roll. Det handlar då snarare om ett gemensamt mål där många olika insatser läggs för att lyfta frågan och identifiera ett gemensamt problemområde. Vill man däremot se ett ökat eller utvecklat samarbete i och med kraftsamlingen så visar utvärderingen att det har genomförts flera olika insatser. Men flera av dessa hade redan startat innan handlingsplanen och kraftsamlingen och i vissa fall handlar det om nationella krav. Ett exempel är *Västbus* där de första riktlinjerna antogs 2005. Ett annat exempel är den *regionala utvecklingsplanen för barn- och ungdomspsykiatri 2017-2020* som antogs i januari 2017 d.v.s. innan beslutet om handlingsplanen för fullföljda studier samt i utvecklingsplanen nämns att kraftsamlingen har bäring på BUPs verksamhet. I utvärderingen har vi inte haft möjlighet att värdera de satsningar som startade före 2017 för att se om kraftsamlingen har bidragit till ytterligare perspektiv. Det är möjligt och oavsett så kan man se kraftsamlingen som ett paraply eller en paketering av det som genomförs inom fullföljda studier och som då till exempel kan få en ökad spridning eller öka kunskapsnivån. Här blir då kunskapsförmedling som den årliga konferensen och forskningsnätverk av avgörande betydelse.

I handlingarna framgår det att handlingsplanen bottenar i såväl VG2020 som Framtidens hälso- och sjukvård. En fråga är då om man även ska se kraftsamlingen som ett svar på VG2020-rekommendationen samt att genomförandet ska bidra till att möta Framtidens hälso- och sjukvård? Den otydlighet som utvärderingen lyfter mellan vad som är handlingsplanen respektive kraftsamlingen behöver inte påverka själva genomförandet, men det skapar en svårighet för tydligheten. Det innebär till exempel att om frågorna som ställts i intervjuerna i första hand har utgått från kraftsamlingen och även delvis handlingsplanen finns en risk att samtalen i viss grad istället har berört fullföljda studier som område. Det innebär att utvärderingen bör sättas i det perspektivet och att det därmed inte är säkert att det specifikt är kraftsamlingen som bidragit till en specifik utveckling.

En viktig aspekt att ha med framöver i en kommande kraftsamling är att det bör vara tydligt både vad som ingår och vad som inte ingår. Eller som en intervjuad lyfte upp ”Vem ska jobba med vad på vilken nivå?”. För att öka nyttan och kraften i kraftsamlingen anser utvärderingen att det bör finnas en ökad tydlighet och struktur. En utgångspunkt kan här vara att kraftsamlingen är det vi gör gemensamt mellan kommuner, kommunalförbund och

²¹ <https://www.vgregion.se/fullfoljdastudier>, 201220.

region med tydlig koppling till exempel RUS:ens innehåll som fokuserar på områden som kräver samarbete mellan organisationer och sektorer. Detta ligger i linje med det som lyfts i remissversionen av den kommande regionala utvecklingsstrategin. Där anges att ”en kraftsamling innebär att extra fokus läggs på stärkt samverkan och samordnat utvecklingsarbete inom området och att extra resurser riktas dit under perioden.”²² Det innebär att en uppföljning av en kommande kraftsamling behöver kunna visa på att det har skett en förflyttning vad gäller samverkan och att även extra resurser läggs på insatser.

4.3 Samverkan

Att en viktig del är samverkan utifrån elevens bästa är alla överens om. Intervjuerna handlar därför snarare om vilken roll enskilda aktörer som skola, närhälsa, regional utveckling, BUP, socialtjänst, kultur och fritid med flera tar. Intervjuerna ger en bild av att samverkan har utvecklats över tid. Samverkan här handlar om såväl en strukturerad samverkan och en mer ad-hoc. Vidare handlar det både om en samverkan internt inom VGR och externt mellan till exempel region och kommunalförbund. Det är inte alltid tydligt att om det är kraftsamlingen i sig som bidragit till samverkan eller alternativt till vilken grad kraftsamlingen har bidragit. Det lyfts till exempel att det redan innan kraftsamlingen fanns ett samarbete med Västkombi men samtidigt så kan ju samverkan, till exempel genom VG2020-rekommendationerna, ha vidareutvecklats genom kraftsamlingen.

En samverkan kräver minst två aktörer

Genom att flera aktörer arbetar inom samma område har en ”brygga” mellan aktörer och avdelningar skapats som i sin tur lett till en ökad samverkan. I början sågs det inte alltid som självklart varför VGR arbetade med frågan. Här har det dock enligt intervjuerna skett en utveckling. En aspekt som lyfts upp är att samverkan bara kan ske om man är flera aktörer och att dessa har mandat. Till exempel nämndes att det i handlingsplanen fanns med att man skulle samarbeta med skolorna men om det inte står i skolornas planer så går det inte att få till. Det lyftes exempel på en bra fungerande samverkan mellan andra handlingsplaner och kommunerna. Utgångspunkten för dessa har varit en tydlig struktur där VGR rekommenderar och kommunerna beslutar. Inom fullföljda studier skulle vi kunna behöva skapa nya arbetssätt för att få till en ökad samverkan. Likaså att det undersöks vilka behov till exempel kommunerna har och önskar stöd i.

En utvecklad intern samverkan

Intervjuerna tyder på att det har skett en ökad intern VGR samverkan mellan olika avdelningar inom regional utveckling. Ett exempel är handlingsplanen som från början avsåg folkhälsa och SIM-medlen som var kopplade till regionutvecklingsnämnden. Dessa var dessa från början två separata spår men där nu SIM-medlen ses som en del av fullföljda studier.

Kraftsamlingen sägs också ha bidragit till ett ökat samarbete mellan olika delar av VGR. Det handlar om att man genom gemensamma beröringspunkter kunnat skapa ett ökat

²²

<https://alfresco.vgregion.se/alfresco/service/vgr/storage/node/content/workspace/SpacesStore/1a954e44-6dfe-4260-b803-02a794ace07d/Remissversion%20regional%20utvecklingsstrategi%20f%c3%b6r%20V%c3%a4stra%20G%c3%b6taland%202021-2030.pdf?a=false&guest=true>

samarbete. Samarbetet har i sin tur inneburit att vissa enheter upplever sig som mer kända internt vilket i sin tur bidrar till att man kunnat få insatser att dra åt samma håll. Eller som någon lyfter att man har skapat en ”överhörning”. Exempel som nämns där samverkan har ökat är utöver SIM-medlen även inom suicidprevention.

En stor region skapar en komplex samverkan

Genom att arbeta systematiskt med samverkan ser intervjupersoner att det har inneburit ett steg framåt inom flera områden. En stor region med många aktörer innebär som en intervjuperson uttryckte det ”en komplex samverkan”. Det handlar om 49 kommuner i en region där det finns olikheter. Det lyfts av intervjupersoner att det är viktigt att man ser dessa olikheter och att man använder olika modeller utifrån ett underifrånperspektiv.

Samverkan med VGR sker dels med hälso- och sjukvård, dels med nämnderna inom regional utveckling. Det uppges fungera i varierande grad, men det tycks som att samverkan har kommit längre vad gäller regional utveckling. Det lyfts i intervjuer att det finns en bra ambition vad gäller hälso- och sjukvård men att det skulle kunna vara mer fokus på utvecklingssamarbetet mellan skolan och hälso- och sjukvårdens olika insatser som BUP samt ungdomsmottagningar. Det tycks även finnas ett gemensamt behov av kompetens angående barns hälsa och elevers behov. Bilden som ges är att det finns exempel på bra samarbeten men att dessa snarare handlar om till exempel enskilda personer eller sjukvårdsnämnder tillika att kommunerna arbetar på olika sätt. Ett exempel som lyfts är att det fanns en ambition att skapa en basmodell i ett samarbete inom Västkom och VGR med koppling till psykisk hälsa bland unga. Även om arbetet i sig genererade resultat ledde det inte till någon basmodell.

Inom ramen för regional utveckling nämns att det finns en strukturerad samverkan mellan VGR och kommunalförbunden kopplat till såväl VG2020:s rekommendationer som de delregionala tillväxtmedlen. Det lyfts också som en typ av kraftsamling genom att Västgruppen organiserade ansvaret för genomförandet av VG2020-rekommendationerna med en person från VGR respektive en från ett kommunalförbund. Dock var detta ett tillfälligt tillvägagångssätt som upphörde 2018. Vidare finns det inom ramen för de delregionala tillväxtmedlen en möjlighet att ha en diskussion om behov och aktörers möjligheter. Ett annat exempel på en redan strukturerad samverkan där frågor kan lyftas är kompetensråden. Även om det finns exempel på strukturell samverkan lyfts att VGR skulle behöva se över sin organisationsmodell för att undvika att man hämtar sin information från olika håll, till exempel kompetensråden eller i möten direkt med kommunalförbunden.

Kommunala nivåns olika områden

Precis som att det finns olika avdelningar involverade vid VGR är olika delar av den kommunala verksamheten involverad. Bilden som ges av några är att det i flera fall är skolan som saknas. Ett exempel är att det i flera samarbeten finns representation från individ- och familjeomsorg (IFO) men däremot saknas skolan. Detta handlar enligt den intervjuade från att det finns en lagstiftning kopplat till samordnad individuell plan ²³(SIP)

²³ En samordnad individuell plan, SIP, ska upprättas tillsammans med brukare och patient om insatser från både socialtjänst och hälso- och sjukvård behöver

där inte skola och skolhälsovård är med. Enligt hen behöver samverkansgrupper och projekt ses över och bemannas så att de aktörer som behövs är med.

Det är, som tidigare nämnts, en komplex samverkan både utifrån antal kommuner och många olika chefsnivåer. En av de intervjuade på kommunalförbunden beskriver därav ett behov av att få till en systematisk samverkan med viktiga berörda parter. Det finns en samverkan genom referensgrupper men det saknas ibland viktiga aktörer. Här nämndes särskilt elevhälsan som har varit svår att nå men samtidigt central. Kraftsamlingen har enligt en intervjuad varit en möjlighet att skapa en större kraft att få med kommunerna vilket är ett arbete som behöver fortsätta.

Samverkan inom projekt eller ordinarie arbete?

I sammanställningen av folkhälsostrategiernas enkätsvar lyfts betydelsen av fokus på samverkan och samordning av ordinarie processer. Vidare även ett behov av att utveckla kvaliteten inom verksamheternas grunduppdrag. Även om möjligheter till projektfinansiering nämns så är det tydligt att fullföljda studier här ses som en utmaning som framför allt handlar om hur olika organisationer, verksamheter och professioner tillsammans utför sina gemensamma uppdrag runt barn och unga.

Det är dock så att i intervjuer lyfts ett flertal olika projekt som har genomförts, till exempel *En skola för alla* där Skaraborg, Fyrbodal och Boråsregionen gemensamt var med. Enligt uppgift har detta projekt skapat en samverkan och ett stort engagemang inom flera olika personalgrupper.

Även om kommunalförbunden arbetar olika med frågan beroende på deras mandat har det regiongemensamma nätverket (se vidare i avsnitt 3.2 *Organisering*) gjort att man bland annat har kunnat utbyta erfarenheter samt diskutera gemensamma utmaningar och resultat. Nätverket har pågått under fem års tid och gjort att kommunalförbunden kommit närmare varandra.

Vilka saknas i samarbetet?

Utifrån de frågor som ställdes i intervjuerna lyfts inte konstigt nog framförallt VGR, kommunalförbunden och kommunerna. Andra aktörer som kan ha en viktig roll men som saknas eller som finns med men på annat sätt är såväl näringslivet som det civila samhället.

När det gäller näringslivet har frågan om fullföljda studier, om än begränsat, varit med i samtalen med de stora bolagen. Ett konkret exempel är dialogen med Volvo Cars utifrån vad de kan göra för barn och unga som ett samhällsansvar. Utifrån ett näringslivsperspektiv lyfts även fullföljda studier på längre sikt vara en fråga för kompetensförsörjning och tillgång till praktikplatser.

Både från regional och delregional nivå lyfts det civila samhället och att de skulle kunna spela en än viktigare roll. Likväl den statliga nivån – särskilt Arbetsförmedlingen – nämns som bra att få med i ett ökat samarbete. Även om det inom ramen för genomförandet till

exempel har funnits en forskningsplattform för barn och ungas hälsa och livsvillkor lyfts även fortsättningsvis att akademien behöver vara med.

För att lyckas involvera fler aktörer lyfts att det behövs en strategi för detta. Det är inte tillräckligt med en större konferens för att nå hela vägen.

4.3.1 Utvärderingens kommentarer

Som vi nämnt i utvärderingen är ett utpekat syfte med kraftsamlingen enligt handlingsplanen att förmedla kontakter för samverkan. I handlingsplanen lyfts även att man vill ta sin utgångspunkt i ordinarie styrnings- och ledningsstruktur samt ordinarie verksamhet för att bli hållbart. Bilden som ges i utvärderingen är att man å ena sidan har gjort detta men å andra sidan är det också en del projekt som lyfts, inte minst på delregional nivå.

I handlingsplanen lyfts också utmaningen om vem som ansvarar, vem som har kunskap och vilka som bör vara med. Utvärderingen visar att det sker en samverkan och att till exempel den interna VGR-samverkan upplevs ha utvecklats. Även samverkan mellan olika aktörer har utvecklats. En aspekt som lyfts i intervjuerna är att det har skett en förändring kopplat till ”vem som äger frågan”. I uppstarten var det inte självklart att VGR hade en roll i frågan, men utifrån bredden i upplägget så har det blivit mer självklart. Man kan här å ena sidan säga att det är bra att frågan om fullföljda studier har breddats att inkludera många olika aspekter, men å andra sidan om ”alla” aspekter som finns runt unga och barn inkluderas ökar kanske risken för otydlighet.

Men är rätt aktörer med? Som lyfts i utvärderingen är Västra Götaland en stor region med olikheter som gör att det är komplext att få till samverkan. Utvärderingen visar särskilt att det finns önskemål om att få in mer av skola, elevhälsa och BUP i samarbetet. Det är dock inte klart om det är görligt eller hur det i så fall skulle gå till om alla som arbetar i till exempel inom skolan som rektorer, lärare mm ska vara delaktiga i det som genomförs inom ramen för kraftsamlingen? För även om ambitioner finns så måste det sättas i perspektiv kopplat till resurser. Aktörer som i handlingsplanen beskrivs som viktiga att involvera är idéburen sektor, akademi och privat sektor. Här är bedömningen att det verkar återstå en del arbete även om det ges exempel på insatser där näringslivet medverkar. I deltagaranalysen från 2019 för den årliga konferensen visar att det är en stor kommunal och regional medverkan men även såväl akademi, privata företag som idéburen sektor deltog.

Vad gäller områden att samverka inom lyfts i utvärderingen ett än tydligare fokus på insatser för att lösa potentiella problem i tidiga skeden, för att så långt det är möjligt minska behovet av att elever behöver specialistvård såsom BUP. Hur kan vi mötas för att skapa bästa möjliga förutsättningar för eleven istället för att ansvaret skyfflas mellan aktörer?

4.4 VGRs roll vad gäller arbetet (HP och Kraftsamlingen)

En viktig men något oklar roll

I intervjuerna med representanterna i den interna styrgruppen framgår tydligt att VGR:s roll ses som viktig för arbetet med fullföljda studier. Då det är ett brett område med många involverade aktörer är det värdefullt att kombinationen hälso- och sjukvård, folkhälsa och arbetsmarknad finns inom VGR:s verksamhet. Samtidigt framgår att kontakterna med kommunerna behöver förstärkas, då det många gånger handlar om informationsutbyte snarare än konkret samhandling. Det krävs fortsatta insatser för att samla relevanta aktörer och arbeta mot ett gemensamt mål. En sammanhållande aktör lyfts som viktig, liksom en välfungerande kunskapsspridning såväl i kommunala verksamheter som inom VGR. Därtill framkommer synpunkter om att fullföljda studier som insatsområde behöver uppmärksammas av fler verksamheter inom VGR - även att VGR:s roll inte varit tillräckligt definierad. Utan mer ingående kunskaper kan det vara svårt att förstå sambandet mellan handlingsplan och kraftsamling. Det ses som viktigt att VGR fortsatt har en ledande och samordnande roll i arbetet med fullföljda studier.

Behov av ökad samordning – internt och externt

För kommunalförbunden är det tydligt att VGR har en betydelsefull roll inom fullföljda studier genom kopplingen till vård, BUP och BVC etc. Det ses som viktigt med stöttning, kompetensutveckling och förebyggande arbete inom de områdena. Av intervjusvaren framgår dock behovet av en ökad samordning internt mellan VGR:s olika verksamheter. Arbetet upplevs stundtals som spretigt och det är svårt att se hur olika insatser kopplar an till varandra. Som exempel nämns kompetensplattformen och kontakten med enskilda kommuner angående sociala investeringsmedel. Flera lyfter att VGR borde ha en mer samordnad och tydlig roll, arbeta mer med uppföljning och stödja processer på kommunal nivå. VGR bör ha en överblick, kunna lyfta goda exempel och koppla samman likartade kommuner som inte nödvändigtvis tillhör samma kommunalförbund.

Skilda uppfattningar i kommunernas remissvar

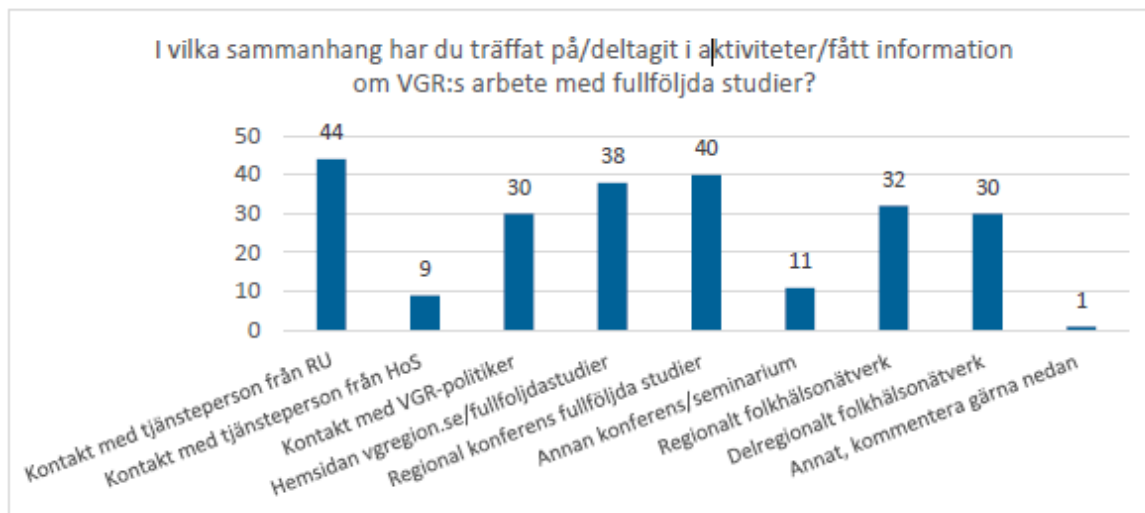
Då fullföljda studier finns med som en kraftsamling i förslaget till ny regional utvecklingsstrategi har flera av Västra Götalands kommuner lämnat specifika kommentarer i frågan. I svaren syns olika uppfattningar angående VGR:s roll. Ett par kommuner har svårt att se hur fullföljda studier kan vara en fråga för VGR, med hänvisning till det statliga och kommunala uppdraget. Medan andra ställer sig positiva till en kraftsamling på regional nivå. Flera nämner att den psykiska hälsan i hög grad påverkar förmågan att fullfölja sina studier och att VGR därmed har en betydelsefull roll genom ansvaret för hälso- och sjukvården. Flera kommuner efterlyser en bättre samverkan mellan elevhälsa, BUP och primärvård för att kunna tillhandahålla adekvat hjälp i rätt tid. VGR:s bidrag till fullföljda studier genom utveckling inom hälso- och sjukvården är ett åtagande som behöver förtydligas.

VGR:s arbete med fullföljda studier välkänt hos folkhälsostategerna

Enkäten till folkhälsostategerna innehåller en fråga som berör VGR:s roll. Det handlar om i vilken utsträckning den svarande har märkt av att VGR prioriterat barn och ungas förutsättningar för fullföljda studier. På denna fråga svarar 36 svarande *mycket*, 10 *något*

och ingen svarar *inte alls*. I sammanställningen nämns att det är viktigt att påpeka att strategierna ”är starkare länkade till VGR än de flesta andra yrkesgrupper inom kommunerna”. I figuren nedan visas i vilken sammanhang de informerats om VGR:s arbete med fullföljda studier – där enkätsvaren visar att en stor del av kontakten skett via tjänstepersoner vid regional utveckling (RU) samt genom den regionala konferensen om fullföljda studier.

Figur 3: I vilka sammanhang har VGRs arbete nått ut till folkhälsostategerna?

Källa: Fullföljda studier och kommunerna, enkätundersökning bland folkhälsostategier i Västra Götaland

4.4.1 Utvärderingens kommentarer

Vilken roll som Västra Götalandsregionen kan ha hänger samman med resonemanget i tidigare avsnitt kopplat till frågan *Vem ansvarar, vem har kunskap och vilka bör vara med i insatser*. Svaren från både den interna styrgruppen och från kommunalförbunden visar att VGR har en tydlig roll i arbetet med fullföljda studier. Vikten av en samordnande aktör betonas av styrgruppen, men från kommunalförbundens håll lyfts att rollen behöver vara tydligare definierad samt att VGR är en viktig part främst på grund av kopplingen till hälso- och sjukvården. Från externt håll önskas en bättre samordning mellan VGR:s verksamheter och stöd i form av uppföljning och kunskapsspridning mellan de olika delregionerna.

Det är endast ett fåtal av regionens 49 kommuner som specifikt nämner fullföljda studier i sina remissvar för den nya regionala utvecklingsstrategin. Emellertid framgår skilda åsikter i de inkomna svaren, angående vilken roll regionen bör ha (eller inte ha) i den fortsatta kraftsamlingen på fullföljda studier. I intervjuerna med den interna styrgruppen nämns att kontakterna med kommunerna behöver förstärkas, vilket också bekräftas från kommunala och delregionala aktörer. Det kan vara angeläget att diskutera hur ett sådant arbete ska ske i praktiken, då den årliga konferensen tas upp som ett exempel på information snarare än dialog.

4.5 Handlingsplanen och delområden för fullföljda studier

Handlingsplan fullföljda studier 2017-2020 innehåller ett antal delområden som valts ut som särskilt viktiga för VGR:s verksamhet (som berörs mer ingående i avsnitt 3.1 *Kraftsamlingen för fullföljda studier*).

1. Främja långsiktig och hållbar samverkan mellan olika samhällsaktörer
2. Främja psykisk hälsa och tidig kognitiv utveckling
3. Minska de negativa effekterna av ogynnsamma livsvillkor och levnadsvanor
4. Stimulera intresset för studier
5. Skapa förutsättningar för goda skolresultat för ungdomar med migrationsbakgrund

Fortsatt aktuella områden men med ytterligare förslag från intern styrgrupp

Flera av respondenterna i den interna styrgruppen upplever att handlingsplanens delområden fortfarande är aktuella och att det sker en ständig bevakning av vad som görs inom respektive område. Dialogen har haft sin utgångspunkt i områdena som utvecklades utifrån BHU:s fem rekommendationer (se vidare i avsnitt 3. *Bakgrund – fullföljda studier*). Till viss del inkluderas områdena i de nya målen för social hållbarhet.

Då arbetet i och med nya strategidokument snart går över i en annan fas, lyfts som viktigt att inte tappa fart i arbetet samt att än mer involvera kommunerna. Ett annat område som nämns som viktigt att fokusera på är en systematisk samverkan med skolan, för att bidra till ”rätt start i livet”. Ytterligare en aspekt som lyfts i intervjuaren är den påverkan ”fake news” och sociala medier har för koncentrationsförmågan och det psykiska välmåendet – hur viktigt det är att ha en medie- och kommunikationskunnighet.

Skilda uppfattningar hos kommunalförbunden

För Skaraborgs kommunalförbund har handlingsplanen varit en del av deras eget arbete med fullföljda studier. Delområdena stämmer väl överens med insatser de själva drivit projekt inom, såsom arbetet med ungdomar med migrationsbakgrund och förbättrade skolresultat. Det är även så att det till skillnad från övriga delregioner finns en enhet (Skaraborgsenheten) som under flera år varit kopplad till avdelning social hållbarhet (men tillhör numera Regionhälsan). Skaraborgsenheten har det samlade ansvaret för att främja befolkningens hälsa på uppdrag av Östra hälso- och sjukvårdsnämnden. I intervjuerna med de övriga tre kommunalförbunden är det däremot tydligt att handlingsplanen ses som VGR:s egen och fokuserar på vad VGR kan utveckla inom ramen för sitt ansvarsområde.

Folkhälsostategernas synpunkter inkluderar flera förslag

Som lyftes i tidigare avsnitt anser folkhälsostategerna att handlingsplanens delområden är fortsatt relevanta för kommunerna framgent. I enkätsammanställningen lyfts fyra andra områden som förslag. Hälso- och sjukvård nämns som möjligt eget område, liksom jämlika förutsättningar baserat på kön och socioekonomiska förutsättningar – inte enbart migrationsbakgrund. I sammanställningen syns att vissa menar att till exempel migrationsbakgrund, jämlikhet och mänskliga rättigheter skulle kunna genomsyra handlingsplanen som helhet. Vidare lyfts även jämställdhet och könsnormer samt föräldrastöd.

Övriga synpunkter kring delområden i handlingsplanen som syns i sammanställningen av enkätsvaren är bland annat vidga psykisk hälsa till även den fysiska och sociala hälsan och därmed ha helhetssyn på hälsa samt sätt fokus på de lokala/regionala aktörerna och att etablera samverkan med primärvård m.m. på lokal nivå där det saknas mandat kring samverkan.

4.5.1 Utvärderingens kommentarer

Delområdena i handlingsplanen ses som fortsatt aktuella av både interna och externa respondenter. Från kommunalförbundens håll lyfts dock att handlingsplanen har ett tydligt VGR-perspektiv och inte har varit vägledande i deras arbete med fullföljda studier. Undantaget är Skaraborgs kommunalförbund som i högre grad har tillämpat handlingsplanen i sitt eget arbete. Detta kan som togs upp tidigare förklaras av att folkhälsoplanerna till skillnad från de övriga kommunalförbunden är VGR-anställda. Därigenom finns en annan delregional koppling till VGR:s egna styrdokument i beslutsvägar och kommunikation.

Det är viktigt att notera, då det kan ha betydelse även i andra sammanhang och kan eventuellt bidra till att förutsättningarna ser olika ut i olika delar av Västra Götaland. I svaren från såväl intern styrgrupp som folkhälsostrateger betonas vikten av en utvecklad samverkan mellan VGR:s verksamheter, kommuner och skolor. Även om innehållet i handlingsplanen är fortsatt aktuellt att fokusera på är det tydligt att en gemensam kraftsamling även bör ha en gemensam plan för genomförande.

4.6 Framtid

Då fullföljda studier är på förslag som en av fyra kraftsamlingar i den kommande regionala utvecklingsstrategi som ska gälla perioden 2021-2030 ställdes frågor i intervjuerna avseende framtiden.

En fortsatt kraftsamling som kräver en bredare samverkan

Den interna styrgruppen lyfter att det är viktigt att ta tillvara på gjorda erfarenheter, men att det samtidigt behövs nya förbättrade angreppssätt och organisationsformer. En viktig del är kunskapsspridning, testning och möjlighet att tillämpa framgångsrika modeller på ett bredare plan. Resurser och erfarenheter varierar mellan kommunerna och så även mellan kommunalförbunden. Att inrätta ett eller två resurscentrum för fullföljda studier lyfts fram som en möjlig framtida organisation för att på så sätt tillhandahålla en samlad kompetens på området dit skolor eller kommuner med behov kan vända sig och få stöd.

Flera av de intervjuade betonar att det krävs ett utökat samarbete samt en gemensam handlingsplan eller överenskommelse med kommunerna. En framtida prioritering bör vara att involvera fler parter i arbetet med fullföljda studier och enas kring en gemensam inriktning. På grund av frågans komplexitet är det angeläget att inkludera fler perspektiv – såväl nationella nätverk som det civila samhället och kulturens betydelse.

Samverkan, samsyn och tidigare insatser viktigt att fokusera på framgent enligt VGR:s tjänstepersoner

Ett urval av de tjänstepersoner som arbetar med insatser kopplat till fullföljda studier har som en del av uppföljningen svarat på en enkät. Däribland har de fått möjlighet att beskriva vad de anser vara betydelsefullt i en fortsatt kraftsamling på fullföljda studier. Merparten

av svaren rör samverkan på olika sätt. Att i en bredare samverkan skapa välfungerande strukturer mellan VGR och kommunerna, mellan elevhälsa och sjukvård, med det civila samhället eller internt mellan koncernstaberna regional utveckling och hälso- och sjukvård. Flera nämner vikten av en utökad uppföljning och kunskapsgenererande insatser för att kunna utarbeta insatser som får effekt för målgruppen. Det efterlyses även en samordnad bild av hur vi möter utmaningen och att vi behöver fokusera arbetet till ett färre antal gemensamma mål. Därtill är det flera som beskriver att kraftsamlingen behöver breddas, dels genom tidiga insatser för barn och föräldrar, dels genom stöd till dem som redan hamnat utanför arbetsmarknaden och behöver återuppta sina studier för att kunna skapa en egen försörjning.

De största utmaningarna framåt beskrivs främst vara brist på dialog, samordning och samutnyttjande av kompetenser. Det syns en farhåga att elever med behov hamnar mellan stolarna och flera lyfter att barn och unga behöver säkras det stöd de behöver oavsett vilken verksamhet i kedjan de vänder sig till. Brist på resurser nämns vara ett annat hinder i arbetet, däribland bemanningssvårigheter som gör att det blir svårare för aktörer att delta i närverk och samarbeten. Ett tredje område som flera av respondenterna nämner är de socioekonomiska klyftorna och den ökande ojämlikheten i samhället och problematiken att förutsättningarna kan se olika ut beroende på var individen bor.

Viktigt att se styrkor i olikheterna och skapa en långsiktig struktur

Även från kommunalförbundens håll lyfts ett behov av att arbeta med fullföljda studier på en bredare front. Komplexiteten ligger i den mängd aktörer som på olika sätt har ett ansvar i frågan. Det behövs en organisationsmodell där samtliga relevanta parter finns med – även näringslivet och betydelsen av en effektiv praktksamordning. Flera ställer sig frågan om målgruppen behöver breddas till att även innefatta UVAS (unga vuxna som varken arbetar eller studerar) och vuxna som står långt ifrån arbetsmarknaden. En diskussion bör inkludera hur vi tänker kring det livslånga lärandet och att studier kan fullföljas även senare i livet.

En viktig aspekt beskrivs vara att organisering och arbetssätt kan variera i olika delar av regionen. Till exempel bedriver vissa av kommunalförbunden ett projektbaserat arbete med fullföljda studier, medan andra har satsat på att bygga upp en stark kompetensbas i sin egen organisation. Det lyfts därtill som viktigt att låta kommunerna styra arbetet utifrån sina förutsättningar. VGR beskrivs ha en betydelsefull roll i att arbeta med uppföljning och omvärldsbevakning – inte genomföra likriktade eller ”påtvungade” insatser.

Framgent lyfts som viktigt att bygga vidare på gjorda erfarenheter och att skapa långsiktigt hållbara lösningar och minskad projektifiering. Även här nämns att ett kunskapscenter för fullföljda studier skulle kunna etableras, för att samla den kunskap som finns och för att arbeta med ett bredare uppdrag för hela Västra Götaland. Långsiktiga åtaganden och finansiering ses som avgörande för att få resultat. Dock lyfts vissa farhågor att centret och resurserna kommer att koncentreras till Göteborg.

Vikten av långsiktighet och ansvarsfördelning berörs i remissvaren

Likväl i kommunalförbundens remissvar lyfts vikten av långsiktighet och uthållighet. Genomförandet av insatser för fullföljda studier behöver präglas av kunskapsbaserade metoder, för att öka träffsäkerheten och effektiviteten. Såväl tidiga insatser som flexibla utbildningsutbud för dem som står utanför arbetsmarknaden nämns som värdefulla. Ett par av kommunerna beskriver i sina remissvar att ansvaret inte endast bör ligga på skolorna, då

frågan i hög grad berör exempelvis socialtjänst och vårdgivare. Det kan finnas en variation mellan de olika skolorna i en och samma kommun, med stora skillnader i skolresultat. För att öka antalet elever som fullföljer sina studier behöver vi kunna erbjuda stöd till skolor utifrån deras behov. Även ett mer utvecklat samarbete mellan skola och sjukvård för att förbättra elevers hälsa lyfts fram som viktigt.

Folkhälsostrategerna poängterar samverkan och ett bredare perspektiv

I enkäten till folkhälsostrategerna fanns en öppen fråga om vad är betydelsefullt för en kraftfull kraftsamling med utgångspunkt i nya RUS:en. Sammanställningen som finns lyfter att mest frekvent som framgångsfaktor är att det inom kraftsamlingen erbjuds utbildningar, konferenser och kunskapsunderlag. Folkhälsostrategerna lyfter även att de efterlyser kontakt och nätverk där de kan få stöd i sitt yrkesliv.

En förutsättning för att få till en gemensam kraft i kraftsamling är enligt sammanställningen att frågan är tydligt prioriterad av såväl politik som ledning på olika nivåer. Likaså att detta kommuniceras tydligt i olika forum och att prioriteringen syns i styrdokument. I sammanställningen går man även in på att svarande lyfter att det är betydelsefullt med det bredare perspektivet, det vill säga att fullföljda studier inte enbart är en skolfråga utan berör hela uppväxttiden och som en fråga att skapa jämlika förutsättningar både geografiskt som i livsvillkor och hälsa.

Den samverkan som behövs måste finnas både på olika nivåer geografiskt men även mer strategiskt och övergripande. Särskilt samverkan socialtjänst, skola och hälso- och sjukvård lyfts som viktig.

5.6.1 Utvärderingens kommentarer

I och med den kommande regionala utvecklingsstrategin kommer fullföljda studier vara ett område som en mängd aktörer behöver förhålla sig till och gemensamt kraftsamla kring. Många goda erfarenheter har skapats under tiden för nuvarande handlingsplan och flera år tidigare. Erfarenheter som behöver tas tillvara och kommuniceras för att säkerställa en effektiv och lärande process. Att så många aktörer inom flera sektorer berörs av fullföljda studier gör att frågan blir svårhanterad, både när det gäller samverkan och ansvarsfördelning.

Av intervjuer och enkäter framgår tydligt att samverkan behöver breddas samt att dialogen och förståelsen för hur verksamheterna fungerar behöver öka. Ett återkommande exempel är samspelet – eller bristen på detsamma – mellan elevhälsa och primärvård/BUP. Ett annat exempel är betydelsen av organisationer kopplade till elevens fritid, såsom idrottsföreningar. En begränsning i utvärderingen är att vi endast har pratat med representanter för regional och delregional nivå. För om samverkan även utvecklas vad gäller andra aktörers deltagande som idéburen sektor och näringslivet, i framtiden så är det av vikt att deras perspektiv också lyfts och blir tydliga.

För Västra Götaland innebär en enad kraftsamling på fullföljda studier en särskild utmaning på grund av det stora antalet kommuner och de varierande förutsättningar som de har att verka utifrån. Inte bara samverkan behöver breddas, utan – enligt vissa – även målgruppen för kraftsamlingen. För att en samsyn kring gemensamma prioriteringar ska kunna åstadkommas behöver det bli en enighet kring om fokus ska ligga på barn i BVC,

för- och grundskola eller även inbegripa individer i vuxen ålder som inte fullgjort sin skolgång och eventuellt står utanför arbetsmarknaden.

En avgörande fråga är hur den fortsatta kraftsamlingen ska organiseras. Resurs- och kunskapscentra pekas av flera ut som en möjlig lösning. Resurser behöver då tillföras för att kunna samla och driva arbetet i regionen som helhet. Vissa kommuner kan därtill behöva särskilt stöd för att frigöra tid att arbeta strategiskt med fullföljda studier vid sidan av sina ordinarie uppdrag.

5. Sammanfattande övergripande kommentarer

I utvärderingen har vi lyft kommentarer efter avsnittet som rör nytta, resultat och framtid. De olika delavsnitten i utvärderingen hänger samman och kan utifrån ett mer övergripande perspektiv sammanfattas till:

- ***Kraftsamling eller hopsamling?*** Kraftsamling fullföljda studier ter sig vara ett sätt att samla och beskriva de aktiviteter som sker. Det syns ett behov av ett paraply för området just på grund av den mängd insatser som görs och på grund av det fragmenterade ansvar som finns för att ge eleven bästa möjliga förutsättningar att fullfölja sina studier. Det kan vara angeläget att i det fortsatta arbetet ha en gemensam syn på vad kraftsamlingen innebär. Mer riktade insatser och extra resurser, dialog och samverkansprocesser, ett sätt att tydliggöra satsningar mot ett gemensamt mål?
- ***Synliggör beröringspunkterna mellan det strategiska och det operativa arbetet.*** Kraftsamlingen anges medfört att fullföljda studier hamnat högre upp på agendan. Men i vilken grad upplever skolor att deras arbete är en del av en kraftsamling? Det framgår att kontakterna mellan VGR och kommunerna behöver förstärkas. Med andra ord efterlyses en tydligare koppling mellan arbetet på strategisk och operativ nivå. Även om flera projekt och insatser visar på goda resultat verkar utmaningen fortsatt ligga i mängden aktörer och ansvarsområden inom en stor och heterogen geografi. Hur kopplar visionära formuleringar på övergripande nivå an till mängden projekt/insatser som bedrivs lokalt? Kan vi knyta ihop det på ett bättre sätt som innebär att förflyttning mot målet att fler elever lämnar skolan med godkända betyg synliggörs?
- ***Vikten av samling i kraftsamling.*** Då den regionala utvecklingsstrategin och kraftsamlingarna däri är gemensamma för territoriet vore det fördelaktigt att enas kring gemensamma planer, istället för att VGR har sin egen som ändå till stor del förutsätter samverkan och berör externa aktörers ansvarsområden. Genomgående i alla delar av utvärderingen är betydelsen av samverkan. Trots att samverkan på området skett i flera år, även innan ”kraftsamlingen”, framgår fortfarande en stor förbättringspotential. Överblickbarheten, samordningen och kunskapsspridningen blir än mer viktigare i en stor och fragmenterad

region. Hur involveras relevanta aktörer och hur hanterar vi delregionala skillnader i förutsättningar och angreppssätt?

2021-01-19

Dokumentnamn: *Samling ger kraft? Processutvärdering av Kraftsamling och handlingsplan fullföljda studier 2017-2020*

Kontaktperson: Åsa Rydin Svenberg och Monica Emanuelsson, koncernavdelning data och analys

Du kan ladda ner fler exemplar på www.vgregion.se/analysporten

Genomförande – att leda processen

Det koncernkontoret gör på tjänstepersonsnivå inom SIM är att leda processer, främst med hjälp av en utsedd processledare. Arbetet innebär att arrangera en utlysning per år, formulera inriktningen för utlysningen, bedöma ansökningar som inkommer, föreslå beslut till RUN och att ge stöd i till beviljade investeringar i form av skrivande av projektplan, verksamhetslogik och uppföljning. Arbetet innebär även att bereda så kallade *särskilda satsningar*, stödprocesser som till exempel utvärderingar eller påbyggnadsprojekt. Utöver detta finns ett strategiskt långsiktigt arbete för att utveckla arbetssätt genom att delta i nätverk och omvärldsbevaka.

Under 2016 och 2017 gjordes flera utvärderingar av arbetet med sociala investeringar. I en rapport från Kommunforskning i Väst beskrivs utvecklingen av arbetet med sociala investeringar utifrån intervjuer med politiker, tjänstemän och projektledare (Kastberg, G., & Hermansson, C. (2016). En slutsats från rapporten är att det finns olika effektnivåer för investeringarna, och att dessa olika nivåer kräver olika typer av organisering för att nå resultat. Författarna skriver att ”investeringar handlar mer om att organisera än om att finansiera”. Ytterligare en lärdom handlar om svårigheten att göra samhällsekonomiska kalkyler rörande vilken ”avkastning” eller ”besparing” en social investering kommer att ge i framtiden. Detta resulterade i att riktlinjerna för sociala investeringsmedel reviderades 2019. I de nya riktlinjerna ställer VGR inte krav på att varje investering ska göra en samhällsekonomisk utvärdering. Det framgår också att VGR kommer att ge stöd till investeringarna under genomförandet i såväl projektplan, uppföljning och utvärdering.

Under 2020 finns det ett ökat fokus på uppföljning och utvärdering genom en arbetsgrupp har tillsatts internt. Arbetsgruppen har upphandlat en extern utvärdering som är riktad till sex pågående investeringar. Målsättningen är att öka kunskapen om vilka mekanismer som leder till hög skolfrånvaro, betydelse av samverkan mellan aktörer för att minska skolfrånvaron och de lokala förutsättningarnas betydelse för att påverka skolfrånvaron. Slutrapporten kommer under april 2021.

Resultat av SIM – tre olika effektnivåer

1. Ett sätt att beskriva resultat inom SIM är att titta på antalet investeringar som genomförts. Sedan 2015 har 28 investeringar beviljats medel (se lista sist i dokumentet). I fem år har regionutvecklingsnämnden medfinansierat investeringar genom en utlysning enligt tabellen:

År	RUN-medel
2015	24 837 400 kr
2016	15 087 394 kr
2017	24 581 153 kr
2018	25 661 489 kr
2019	11 214 544 kr
2020	30 499 169 kr

Projektägare har varit främst kommuner men även sjukhus och vårdcentraler. Vanligast förekommande projektägare är kommuner (17 st), följt av sjukhus (5 st) och primärvård (Capio vårdcentral, Capio läkarhus och Närhälsan VGR). Övriga projektägare har varit Kunskapsstöd för psykisk hälsa, Göteborgsregionens kommunalförbund och Folk tandvården. Detta speglar vilken genomförandekraft olika aktörer och verksamheter har för att driva investeringar/projekt.

Alla investeringar är samverkansprojekt vilket innebär att både regional och kommunal verksamhet finns med. I de 17 investeringar som ägs av kommunala verksamheter finns regionala verksamheter som samverkansparter. Det är oftast vårdcentral/Närhälsan i form av Barnhälsovård (BHV), Barnmorskemottagningar (BMM), Ungdomsmottagningar samt Barn- och ungdomsmedicin (BUM) och Barn- och ungdomspsykiatri (BUP).

Det låga antalet projektägare inom primärvården kan bero på att förutsättningar för detta är knutna till det uppdrag man har. I ett konkurrensutsatt system som ex Vårdval vårdcentral och Vårdval rehab kan det finnas svårigheter att delta i projekt även om ersättning för arbetstid utgår. Det kan bero på svårigheter att rekrytera på de tjänster som projektet tar i anspråk vilket kan innebära att man inte kan leva upp till kraven i Krav- och kvalitetsboken. Detta gäller framförallt mottagningar utanför Göteborg där svårigheterna att rekrytera ex allmänläkare, psykologer och psykoterapeuter är extra stora.

2. På en annan nivå ser vi resultat i form av organisatoriska förändringar. Det kan handla om i hur stor utsträckning projekten lever vidare efter finansieringsperioden, om det har skapats nya sätt att organisera sig, nya arbetssätt eller nya professioner. För att illustrera detta ges här två exempel:

Från utanförskap till innanförskap, Dals Ed

Ett resultat som kommit ur investeringen är en särskilda undervisningsgrupp, som kallas GoTTland. GoTTland är ett mellansteg som ska hjälpa elever med återgång till studier efter lång problematisk skolfrånvaro. Det visade sig att de elever som inte varit i skolan på länge inte kunde återgå till klassrummet direkt, då blev återfallsrisken för stor. Det behövdes ett mellansteg för att på det sättet slussat tillbaka till skolvardagen, ett steg i taget. Verksamheten GoTTland är idag implementerad och är en del av studieverkstad. Här finns olika lärmiljöer för nyanlända, elever i behov av särskilt stöd.

Kommunen har nu också valt att ha funktionen Insatskoordinator kvar. Funktionen finansieras till hälften centralt av kommunledningen och till hälften av skolförvaltningen. Utifrån detta är en stor del av investeringen nu implementerad och en del av ordinarie verksamhet.

Utökade hembesök och föräldragrupper i Grästorp

Antalet föräldrar som besökt öppna förskolan har ökat från 1661 st (2017) till 2411 st (2019). Icke mätbara mål är en ökad tillit till de som arbetar på familjecentralen och till socialtjänsten. Familjebehandlaren får möjlighet att ge stöd och råd till familjerna redan innan problemen vuxit sig stora. Föräldrarna får kunskap om vart de kan söka stöd och hjälp. Investeringen har arbetat med aspekten jämlikhet på flera olika sätt. Ett exempel är att man har börjar screena för våld i nära relation till den icke födande parten. Satsningen har bidragit till integration genom att få familjer att tidigt ingå i ett sammanhang och bygga tillit till samhällsfunktioner och skapa relation till professioner inom välfärdssektorn. Utökade hembesök kommer att implementeras ordinarie verksamhet i Grästorp. En något korrigerad modell har utarbetats. Även föräldragrupperna kommer fortsätta. Det finns mycket att lära av investeringen i Grästorp, bland annat om den förflyttning som socialtjänsten gjort mot en mer förebyggande funktion. Socialtjänsten har utvecklats till en mer öppen tjänst och har avdramatiserats, familjerna har fått ökad tillit genom hembesök, föräldragrupper och den öppna förskolan.

3. Ytterligare en nivå handlar om lärandet kopplat till organisering och styrning.

Sociala investeringar handlar inte bara om att finansiera utan att organisera och att ha ett medskapande arbetssätt mellan finansiär och projekt. Rent konkret innebär detta att en del av utlysningensbudgeten har gått till att finansiera kvalitetssäkring och vidareutveckling av sociala investeringar i form av en särskild resurs (coach) som ska fungera som en coach till nystartade sociala investeringar (inför 2021) samt en extern tematisk utvärdering. En större spridningskonferens arrangerades i maj 2020 för att sprida resultaten av tre investeringar. Ca 100 personer deltog från kommunal, regional och nationell nivå.

En utmaning för projektfinsiering i allmänhet och även för sociala investeringsprojekt är den om implementering. Om investeringarna ger de vinster man hoppas på men för sin långsiktiga implementering kräver utökad finansiering måste möjligheten till detta vara klarlagd innan projektet inleds. Det finns en utmaning när Regionutvecklingsnämnden finansierar piloterna medan en implementering inom regionens verksamheter finansieras av Hälso- och sjukvårdsstyrelsen eller Hälso- och sjukvårdsnämnderna.

Några tankar om framtiden för sociala investeringar

Sociala investeringsmedel (SIM) kommer fortsatt ha fokus på fullföljda studier. Ett utvecklingsområde är att koppla utlysningen tydligare till de mål som framöver kommer identifieras inom ramen för den nya regionala utvecklingsstrategin (RUS). På detta sättet blir SIM en tydlig del av RUS:ens kraftsamling för fullföljda studier. Det finns även en tydlig koppling till ökad inkludering. Ökad inkludering är en av de långsiktiga prioriteringarna inom den nya RUS:en som handlar om att ta till vara på potentialen hos varje människa för att vi ska kunna skapa ett jämlikt och sammanhållet samhälle. Det finns också en koppling till de långsiktiga prioriteringarna Bygga kompetens och Stärka innovationskraften.

Det finns en styrka i att ha en bred inriktning för SIM med insatser från barnmorskemottagningsnivå till insatser i skolan. De sociala investeringarna som pågår idag har ett fokus på att göra välfärdens verksamheter mer tillgängliga för de som behöver dem som mest. Antagandet som görs är att detta bidrar till att de socioekonomiska klyftorna minskar genom att stärka grupper med risk för utanförskap.

Samtliga investeringar som delfinansierats av regionutvecklingsnämnden

Investeringar som startades upp 2015	Projektstart	Projekt slut	Projektägare	RUN-medel
Tidiga insatser för ökad integration och ökad skolnärvaro	151215	181231	Södra Älvsborgs sjukhus	6 914 422 kr
Utmanande Avstamp 2	150625	180901	Gullspångs kommun	6 298 675 kr
Tidiga insatser för ökad skolnärvaro	150801	180631	Södra Älvsborgs sjukhus	7 234 805 kr
Träningsprogram för Medveten Närvaro och Resiliens (TMR)	150901	171231	Göteborgs stad, SDF Västra Göteborg	1 739 456 kr

Investeringar som startades upp 2016	Projektstart	Projekt slut	Projektägare	RUN-medel
Sociala investeringsmedel - partnerskapsatsning i Fyrbodal	161124	180630	NU-sjukvården	2 100 000 kr
Främja lärande, utveckling och hälsa hos barn i Angered - "flera steg bortom stuprörstänkande"	161124	181231	Angereds Närsjukhus	1 062 394 kr
Familjehus 7-15 år	161124	191231	Kungälv kommun	8 000 000 kr
Team Bagera/ Utökade hembesök och föräldrautbildningar i Grästorps	161124	191231	Capio vårdcentral	925 000 kr
Från utanförskap till innanförskap	161124	200731	Dals Eds kommun	3 000 000 kr

Investeringar som startades upp 2017	Projektstart	Projekt slut	Projektägare	RUN-medel
Plug Innan	170501	210331	GR	15 000 000 kr

Investeringar som startades upp 2018	Projektstart	Projekt slut	Projektägare	RUN-medel
Samordnade insatser för ökad skolnärvaro	180101	201231	Göteborgs kommun, Sdf Majorna Linné	5 986 500 kr
Tidiga insatser för barn och familjer	180201	201231	Härryda kommun	4 194 000 kr
Tillsammans för barnen	180201	210201	Capio läkarhus Hjortmossen AB	1 620 000 kr
Närvaroteamet (Tidigare Stöd i vardagen, SIV)	180401	210631	Tidaholms kommun	1 874 653 kr

Investeringar som startades upp 2019	Projektstart	Projektslut	Projektägare	RUN-medel
Tidig upptäckt - tidig insats.	190101	211231	Munkedals kommun	1 447 110 kr
Tanke och hälsa - en preventiv insats mot depression för att öka möjligheterna för ungdomar att fullfölja grundskolan med godkända betyg	190101	211231	Närhälsan VGR	4 981 000 kr
En sammanhållen insats för att stärka barns förutsättningar i livet	190101	201231	Herrljunga kommun	1 990 000 kr
Bygga broar för barn	190101	211231	Dals Eds kommun	1 113 480 kr
Norra Hisingens barnteam/TIPS	190401	220331	Göteborgs Stad	8 901 500 kr
Pilotprojekt sammanhållen barn-, elev- och ungdomshälsovård	190201	200930	KPH	1 480 000 kr

Investeringar som startades upp 2020	Projektstart	Projektslut	Projektägare	RUN-medel
Med gemensamma krafter	200101	221231	Bengtsfors kommun	7 553 362 kr
Ökad elevnärvaro	200301	221231	Öckerö kommun	4 528 010 kr
Longitudinell uppföljning i Kungälv och Mölndal	200901	230901	Kungälv kommun	1 200 000 kr
Små barn Nordost	201001	230930	Angereds närsjukhus	6 000 000 kr

Investeringar som startas upp 2021	Projektstart	Projektslut	Projektägare	RUN-medel
Anpassat föräldraskapsstöd på familjecentralerna	210115	240115	Skövde kommun	2 820 058 kr
Hälsopromotörer inom tandvården och i samverkan med andra aktörer	210101	231231	Folktandvården	8 687 620 kr
Spädbarnsverksamheten i Västra Hisingen	210101	231231	Göteborgs stad, SDF Norra Hisingen	3 936 992 kr
Hissa språket	210101	231231	Borås stad	2 191 200 kr
Tillsammans i första linjen	210101	231231	Åmåls kommun	5 363 200 kr

Regional utveckling Social hållbarhet

Västra Götalandsregionen

2021-01-21

Statistikbilaga

Slutrapport handlingsplan fullföljda studier

Innehåll

Om statistikbilagan	2
Hembesök BVC	3
Första hembesöket.....	3
Hembesök vid 8 månaders ålder	4
Språkbedömning	6
Psyisk hälsa	8
Samordnad individuell plan (SIP).....	8
Barn- och ungdomspsykiatri (BUP).....	8
En annan chans på folkhögskola.....	10
Källor	11

Om statistikbilagan

Denna statistikbilaga innehåller statistikunderlag som anknyter till handlingsplanens delområden och regionstyrelsens rekommendationer för fullföljda studier. Bilagan syftar till att ge en överblick av utvecklingen under handlingsplanens giltighetstid och de skillnader som finns inom Västra Götaland. De värden som redovisas är de senast sammanställda och tillgängliga.

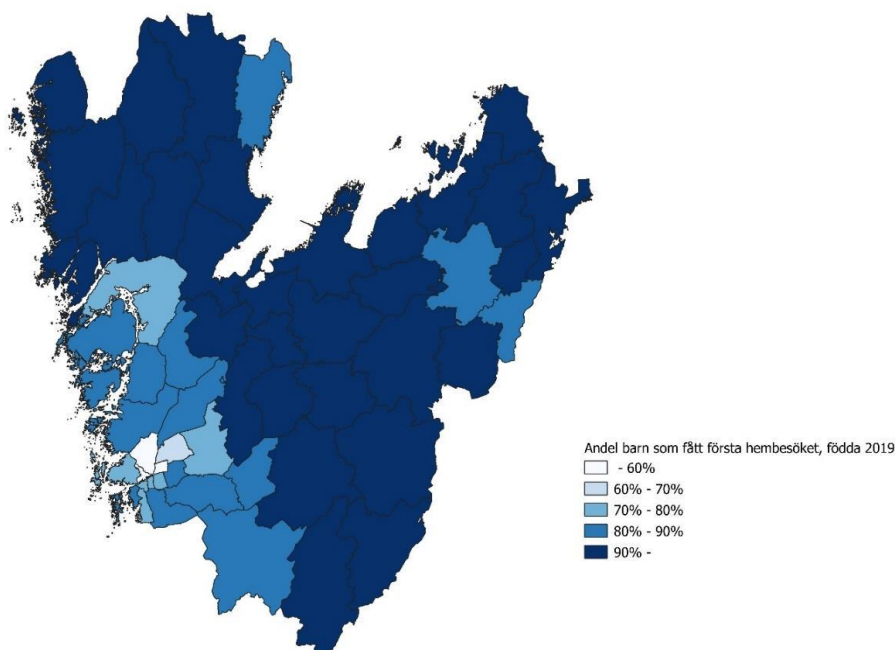
Hembesök BVC

I Västra Götaland bor över 120 000 barn under 6 år, vilket innebär vart sjätte barn i Sverige. Barnhälsovården i Västra Götaland ska, enligt Krav- och kvalitetsboken, erbjuda tidigt hembesök till alla familjer, oavsett var de bor, senast inom 14 dagar efter hemkomst från förlossning/BB samt i övrigt enligt nationella programmet.

Första hembesöket

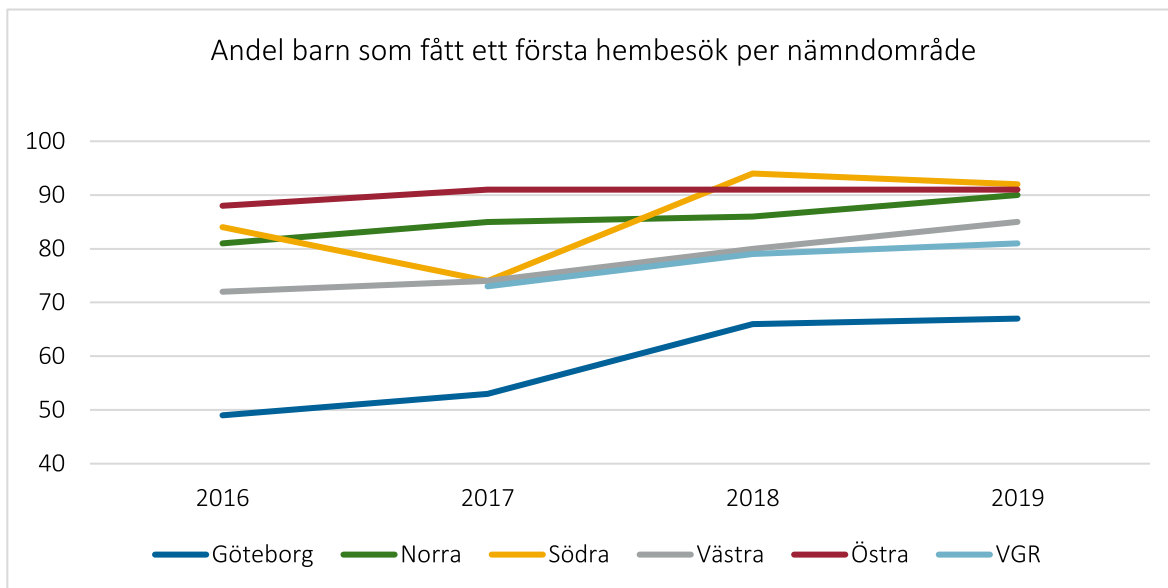
Måltal i Västra Götaland är 85 procent av alla nyfödda som ska få ett första hembesök inom 14 dagar efter barnets hemkomst från BB eller neonatalvård.

Kartan visar andel barn födda 2019 som fått första hembesök inom två veckor efter att familjen har kommit hem per stadsdelsnämnd eller kommun.

Källa: CBHV VGR

Snittet för Västra Götaland är 81 procent. Lägst andel var 47 procent och högst andel var 100 procent.

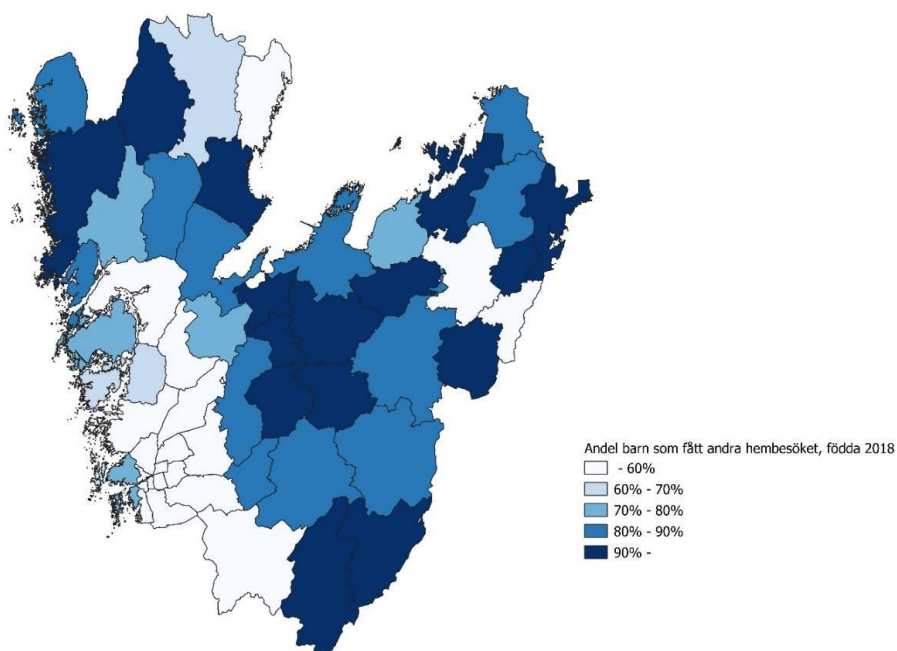
Källa: CBHV VGR

Andel barn som fått ett första hembesök har ökat något hos samtliga nämndområden utom i Södra hälso- och sjukvårdsnämndsområdet där det har minskat det senaste året. Data saknas för VGR 2016.

Hembesök vid 8 månaders ålder

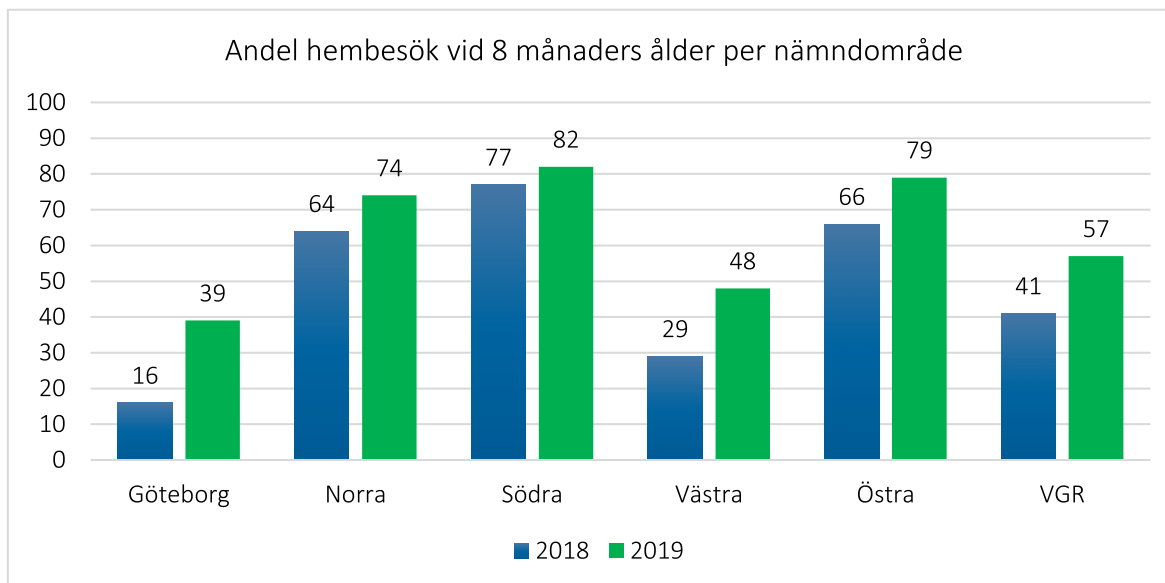
Införandet av hembesök vid 8 månaders ålder påbörjades först 2017. Under 2018 var målsättningen att alla BVC i Västra Götaland erbjuder hembesök när barnet är 8 månader.

Kartan visar andel barn födda 2018 som fått hembesök vid 8 månaders ålder per stadsdelsnämnd eller kommun.

Källa: CBHV VGR

Snittet för Västra Götaland är 57 procent. Lägst andel var 12 procent och högst andel var 100 procent.

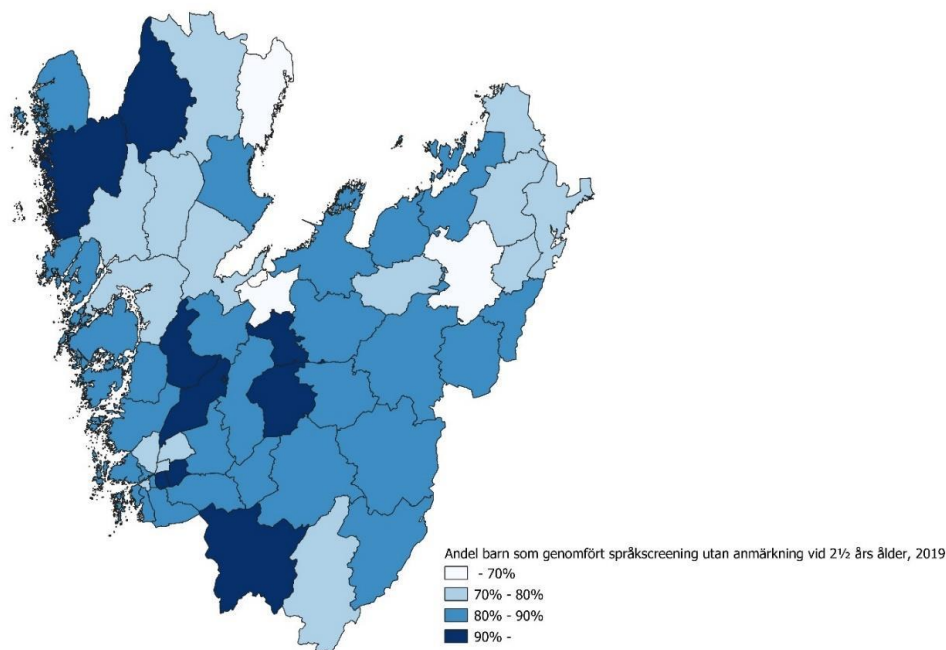
Källa: CBHV VGR

Andelen hembesök vid 8 månaders ålder har ökat sedan 2018.

Språkbedömning

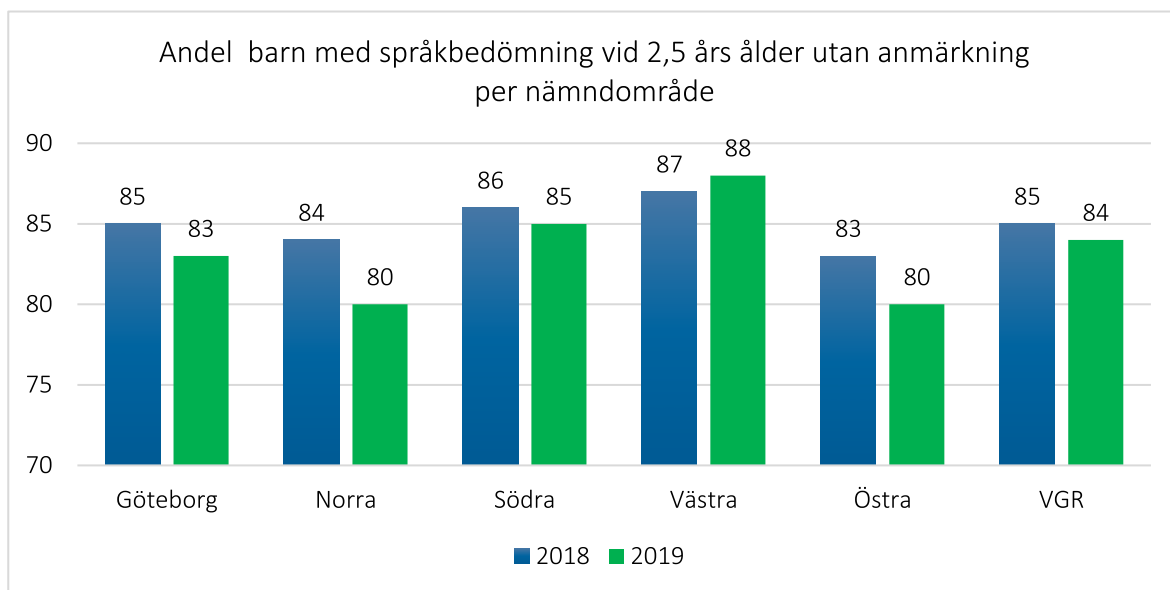
Alla barn i Sverige ska erbjudas en bedömning avseende språket vid 2,5 års ålder. Enligt Barnhälsovårdens verksamhetsbeskrivning (2017) ska 98 procent av alla 2,5-åringar i Västra Götaland delta i språkbedömning.

Kartan visar andel barn som genomfört språkscreening utan anmärkning vid 2,5 års ålder under 2019.

Källa: CBHV VGR

Under 2019 var andelen barn som genomfört språkbedömning utan anmärkning i Västra Götaland 84 procent. Den stadsdelsnämnd eller kommun som hade lägst andel genomförde språkbedömning på 63 procent medan högst andel var 93 procent.

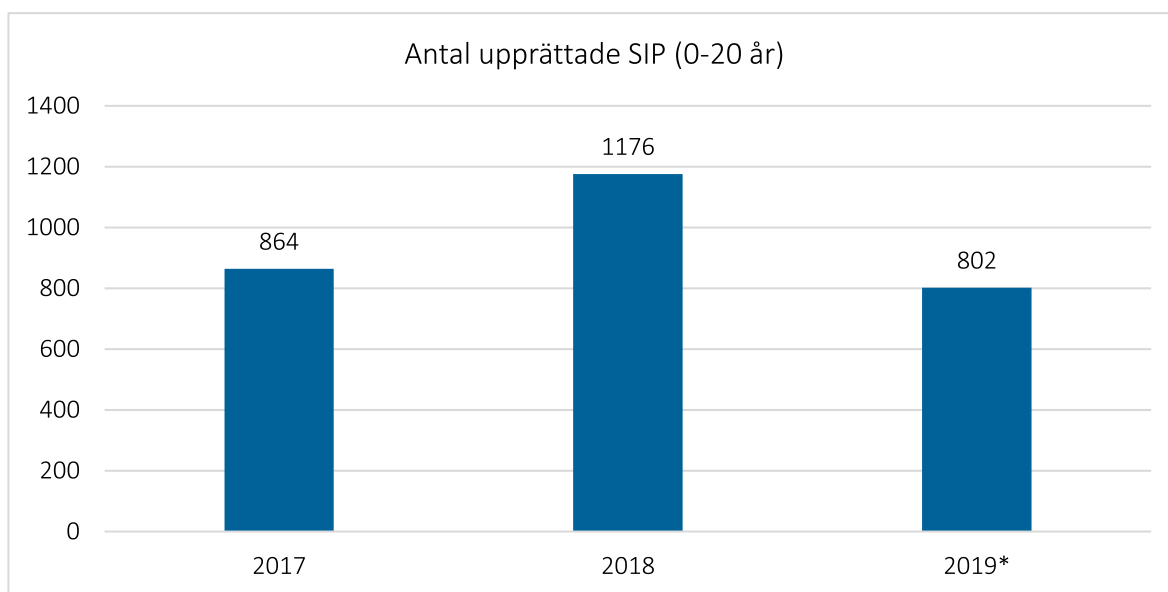
Källa: CBHV VGR

Andelen barn med språkbedömning utan anmärkning har minskat något mellan åren 2018 till 2019.

Psykisk hälsa

Samordnad individuell plan (SIP)

Personer som behöver stöd från flera aktörer kan behöva en samordnad individuell plan (SIP). SIP är ett lagstadgat verktyg vid samverkan, genom vilket de inblandade aktörerna tillsammans med personen samordnar sitt arbete så att det blir tydligt vem som gör vad och när.

*Data för perioden 1 januari till 30 juni 2019, statistik baseras på register.

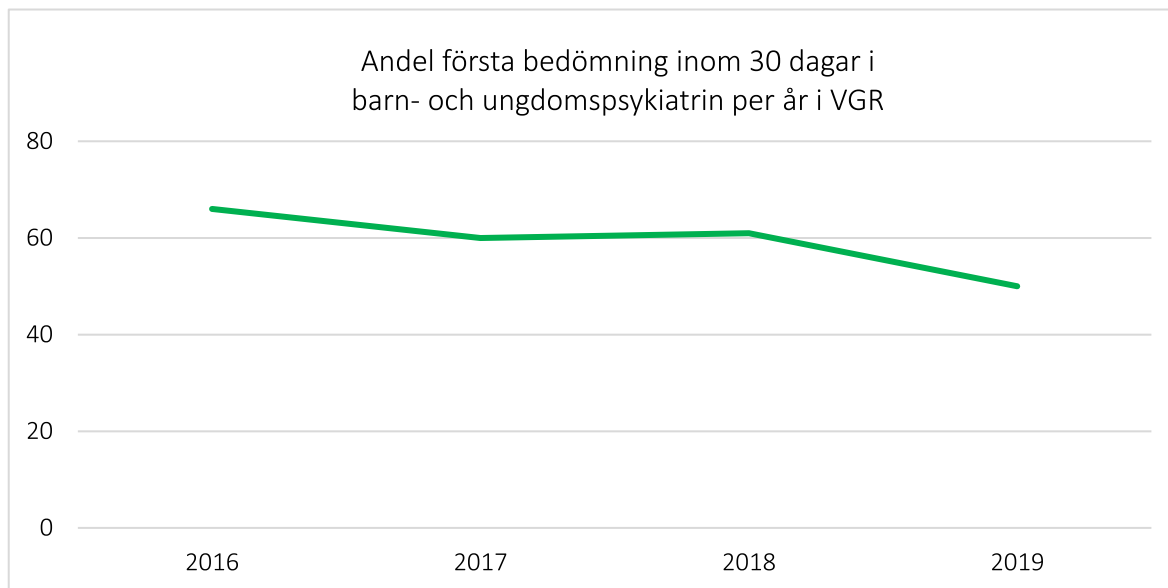
Källa: VEGA VGR

Antalet upprättade SIP för barn och unga under 20 år har ökat med 36 procent mellan åren 2017 och 2018. Under första halvåret 2019 är det betydligt fler upprättade SIP än motsvarande tidsperiod 2018. Bland barn och unga är det vanligare att SIP upprättas för pojkar än för flickor.

Den delregion med flest upprättade SIP år 2018 var Skaraborg och den med lägst antal var Göteborg.

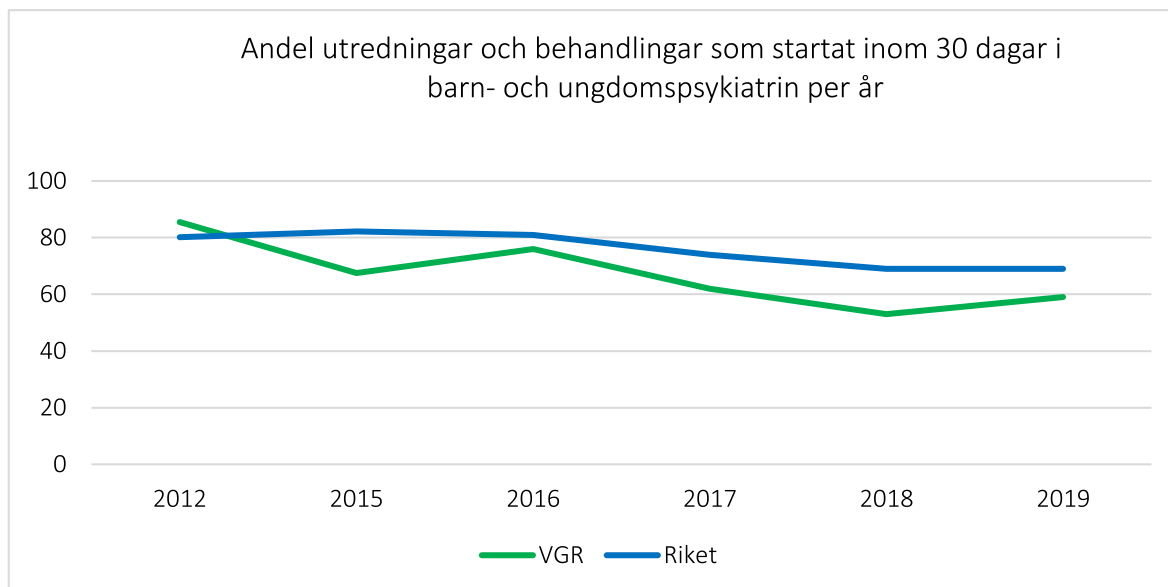
Barn- och ungdomspsykiatri (BUP)

Enligt vårdgarantin ska barn som söker BUP få en första bedömning inom 30 dagar. Efter det gäller 30 dagar för att starta utredning eller behandling. För första linjen gäller bedömning inom 3 dagar i primärvården.

Källa: Väntetider, vården i siffror

Andelen som fått sin första bedömning på BUP inom 30 dagar har minskat sedan 2016. Mellan 2018 och 2019 var minskningen 11 procentenheter. Data saknas för 2020.

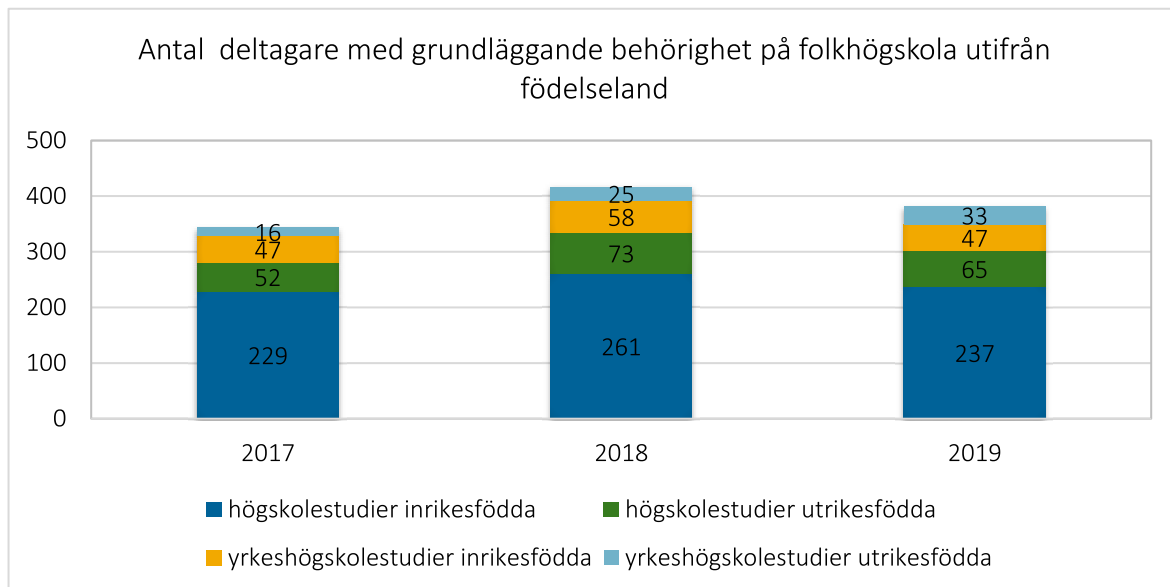
Källa: Väntetider, vården i siffror och Kolada

Sedan 2019 har andelen utredningar som startat inom 30 dagar i Västra Götaland gått ner med sexton procentenheter. Data saknas för riket 2020.

En annan chans på folkhögskola

Västra Götalandsregionen är huvudman för sex folkhögskolor, utöver dessa finns 16 folkhögskolor i länet som är rörelsedrivna. Ett av statens syften med stödet till folkbildningen är att bidra till att utjämna utbildningsklyftor. Verksamheten på varje folkhögskola ska därför till minst 15% bestå av så kallad allmän kurs, som kan ge kunskaper och leda fram till behörighet för vidare studier.

Diagrammet visar antal deltagare i folkhögskolekurser som uppnått behörighet på allmän kurs, behörigheten kan avse studier på yrkeshögskola eller högskola.

Källa: SCB

Under 2019 var det totalt 382 personer som fick behörighet till vidare studier vid folkhögskolor i Västra Götaland. Av dessa var 71 procent utrikesfödda och 29 procent födda i Sverige. Könsfördelningen var relativt jämn mellan kvinnor och män.

Källor

Statistiken är bearbetad av avdelning Social hållbarhet i Västra Götalandsregionen och kommer från följande källor.

Analysportalen i VGR: www.vgregion.se/ov/data-och-analys/analysportalen/#s=date

Centrala Barnhälsovården i VGR: www.vgregion.se/halsa-och-varld/vardgivarwebben/uppdrag-och-avtal/central-barnhalsovard/

Kommun- och landstingsdatabasen: www.kolada.se

Statistikmyndigheten SCB: www.statistikdatabasen.scb.se

Väntetider i vården, www.vantetider.se

2021-01-13

Dokumentnamn: Statistikbilaga - Slutrapport handlingsplan fullföljda studier

Kontaktperson: Maria Gäbel,

Koncernkontoret Regional utveckling Social hållbarhet

E-post: maria.gabel@vgregion.se

Utbildningsnämnden

Teresia Granlund | Utvecklingsledare
0734-64 72 10 | teresia.granlund@bollebygd.se

Dnr : **UN2021/70-3**

Barn- och elevombudet

Anmälan om kränkande behandling vid Bollebygds skolan 4-6

Dnr SI 2021/1350

Händelse A

- 1. Redovisa huvudmannens uppfattning** vad som har hänt i den situationen som anmälts som kränkande behandling till Barn- och elevombudet. Om huvudmannen anser att händelsen, helt eller delvis, inte har ägt rum så ska detta tydligt anges. Ange i så fall även varför huvudmannen anser att händelsen inte är visad.

Eftersom anmälan gäller en personalkränkning ska *även* en skriftlig redogörelse för den aktuella personalens syn på det som anmäls ges in. Bifoga även kontaktuppgifter till denne.

Uppgifterna i skolans utredning är samstämmiga kring att läraren blivit arg och sagt till eleven framför de andra eleverna. Utbildningsnämndens uppfattning är därför att händelsen som anmälts har ägt rum.

- 2. Anser huvudmannen att eleven utsatts för kränkande behandling vid tillfället? Om svaret på frågan är nej, så redovisa grunden för huvudmannens bedömning.** Nej utbildningsnämnden anser inte att eleven utsatts för kränkande behandling.

Läraren har ansvar för och befogenhet att vidta de omedelbara och tillfälliga uppgifter som krävs för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Inom ramen för detta ansvar har läraren sagt till eleven när eleven har stört arbetsron i klassen. Det är tydligt att tillsägelsen från läraren varit önskat av eleven och att eleven blivit ledsen över lärarens ord. Utifrån omständigheterna kring tillsägelsen och sättet den gjordes på bedöms det dock inte vara fråga om ett sådant uppträdande som kränkt elevens värdighet.

- 3. Redovisa om och i så fall när någon ur personalen på skolan fått kännedom om händelsen att eleven har känt sig utsatt för kränkande behandling. Ange datum. För det fall huvudmannens svar skiljer sig från anmälarens uppgifter kring detta ska huvudmannen *även* bemöta anmälarens uppgifter.**

Personal har fått kännedom om händelsen och att eleven känt sig utsatt för kränkande behandling den 11 februari 2021.

- 4. Har någon ur personalen, när denne fått veta att eleven har varit/känt sig utsatt för kränkande behandling, anmält detta till rektorn? Om ja, ange datum.**

Ja, anmälan till rektor gjordes den 11 februar 2021.

- 5. Har rektorn, när denne fått veta att eleven har varit/känt sig utsatt för kränkande behandling, anmält detta till huvudmannen? Om ja, ange datum.**

För det fall huvudmannens svar skiljer sig från anmälarens uppgifter kring rektorns kännedom ska huvudmannen *även* bemöta anmälarens uppgifter.

Ja, den 12 februari 2021.

6. Har uppgifterna om att eleven har varit/känt sig utsatt för kränkande behandling utretts?

- **Hur, av vem och när har utredningen i så fall genomförts?**
- **Vad visade utredningen?**
- **Ange *särskilt* vilka personer som har hörts i utredningen och vad var och en av dem har berättat om händelsen. Ange när samtalet ägt rum.**
- **Redovisa *även* den utredning som gjorts i det fall uppgifterna om kränkande behandling blivit kända först genom anmälan (som bifogas Barn- och elevombudets begäran om yttrande), liksom eventuell kompletterande utredning i anledning av denna anmälan.**

Uppgifterna om att eleven känt sig utsatt för kränkande behandling har utretts den 12 februari 2021 av biträdande rektor Lisa Astbury. Utredningen har genomförts i form av ett digitalt möte mellan eleven, elevens vårdnadshavare (som gjort anmälan till Barn- och elevombudet), läraren som eleven upplevt sig kränkt av och biträdande rektor Lisa Astbury. Utredningen visar att uppgifterna från elev och lärare är samstämmiga kring att läraren tappade humöret och sa till eleven.

Under mötet berättade eleven, nedan kallad A, följande: Under slöjdlektionen behövde A hjälp med att trä symaskinen. Saber kom inte utan stod och hjälpte eleverna som köade. A fick istället hjälp av en klasskompis. A berättar att han sedan började prata med två andra kompisar. Då blev Saber arg och sa att A var liten och högljudd och lät som 10 personer. A upplevde att nästan alla hörde vad Saber sa och att någon skrattade.

Under mötet berättade vårdnadshavare följande: Igår kom A hem och var jätteledsen över det Saber sagt. A har flera gånger blivit retad för att vara liten till växten av andra elever.

Under mötet berättade läraren följande: Läraren berättade att han alltid brukar prioritera A i början av lektionen så att han kommer igång och att han inte vill sätta för stor press på elever då de kan tycka att det är obehagligt. Det ska finnas ett utrymme att hämta material och samtala lugnt på slöjdlektionerna. Däremot vill läraren att eleverna ska visa respekt för arbetsro. Vidare berättade läraren att A, efter att ha fått hjälp av en kompis, trycker på spolknappen vilket resulterar i ett högt ljud och riskerar att skada symaskinen. A och två av hans kompisar bankade i bordet. Läraren berättar att han på ett lugnt och tydligt sätt bad A fem gånger att sluta och respektera arbetsron. Då beteendet, trots upprepade tillsägelse inte upphörde, tappade läraren humöret. Han minns inte ordagrant vad han sa men han tror att det var ”Tänk om du var i mina kläder. Du är ett lite barn men du låter som du är tio personer”. Läraren började mötet med att be eleven om ursäkt och berätta att han är hemskt ledsen. Läraren berättar att det absolut inte var hans mening att uttrycka sig på ett sätt som en elev kan uppfatta kränkande. Han har aldrig haft för avsikt att värdera en människa efter det yttre såsom hudfärg eller storlek utan reagerar på beteenden.

7. Vilka åtgärder har vidtagits med anledning av uppgifterna om kränkande behandling?

- **Ange även när var och en av åtgärderna har påbörjats och under vilken period de har pågått.**

Möte med eleven och vårdnadshavare den 12 februari 2021 se även svar på fråga 9.

Som en anpassning har bestämts att eleven vid enskilt arbete kan sitta med en kompis i angränsande grupprum för att lättare finna arbetsro. Detta ska prövas och utvärderas och biträdande rektor kommer besöka en lektion för att följa upp arbetet. Uppföljning av insatsen gjordes den 25 mars 2021 då biträdande rektor besökte slöjdlektionen. Eleven satt då på sin ordinarie plats i klassrummet. Eleven hade till läraren uttryckt att han hellre sitter där än i angränsande grupprum. Vid lektions slut pratade biträdande rektor, eleven och läraren och tillsammans fram till att eleven ska byta plats i klassrummet då chansen för arbetsro är större där

8. Har de vidtagna åtgärderna följts upp och utvärderats?

- Hur och när har åtgärderna i så fall följts upp och utvärderats?
- Vad visade uppföljningen och utvärderingen?

Arbetet som startats på grund av återkommande uppgifter om kränkande behandling pågår, se svar på fråga 9.

9. Utöver angivet svar på fråga 6, har en mer samlad och grundlig utredning genomförts med anledningen av eventuellt återkommande uppgifter om kränkande behandling?

- Hur och när har utredningen i så fall genomförts och vad visade den?
- Vilka åtgärder har vidtagits i anledning av den fördjupade utredningen och när har dessa åtgärder vidtagits?
- Har eventuella åtgärder följts upp och utvärderats? Vad visade i så fall uppföljningen och utvärderingen?

Utifrån att A förekommit, både som utsatt och den som utsatt andra, i flertalet anmälningar om kränkande behandling under sin skoltid bestämdes på mötet den 12 februari 2021 att man skulle se över helheten kring A samt att göra en handlingsplan med syfte att förbättra A:s skolsituation. Handlingsplanen har arbetas fram tillsammans med A. Syftet med handlingsplanen är

- att öka A:s upplevelse av trygghet och sammanhang
- att utrusta A med framgångsrika strategier i relation till andra och sitt eget lärande
- att stärka A:s självkänsla
- att bygga vidare på och förstärka A:s styrkor

Åtgärderna som ska genomföras är att eleven samtalar med utsedd lärare vid två tillfällen i veckan samt att det är regelbundna uppföljningsmöten med utsedd lärare, vårdnadshavare, A och biträdande rektor. Åtgärderna ska följas upp vid ett digitalt möte den 31 mars tillsammans med bland annat A och vårdnadshavare.

10. Beskriv elevens nuvarande skolsituation utifrån uppgiften att eleven har varit/känt sig utsatt för kränkande behandling.

A upplever enligt egen utsago att han trivs bra i skolan nu. A har inte förekommit i några rapporterade kränkningsärenden sedan den 11 februari. Däremot förekom han som utsättare och utsatt i annat kränkningsärende som skedde samma dag som slöjdlektionen. Kränkningarna artade sig såväl i ord och handling och det var flera pojkar i A:s klass som var inblandade.

11. Övriga synpunkter som kan vara av vikt vid Barn- och elevombudets bedömning av ärendet.

Den 22 februari informerade biträdande rektor vårdnadshavare om att utredning och skolans bedömning att eleven inte blivit kränkt av läraren. Samtidigt informerades om att

skolan kommer se över de kränkingsärenden där eleven förekommer för att få en överblick och samtidigt söka mönster och utifrån detta arbeta fram en handlingsplan för att förbättra elevens skolsituation.

12. Bifoga plan mot kränkande behandling/likabehandlingsplan som gällde för den i ärendet aktuella perioden. Redovisa särskilt om planen har använts i aktuellt fall. Huvudmannen ska även inge den nu gällande planen mot kränkande behandling/likabehandlingsplan.

Anmälan och utredning i aktuellt ärende har gjorts utifrån skolans plan mot kränkande behandling. Planen är bifogad i bilaga 1.

BOLLEBYGDS KOMMUN
Utbildningsnämnden

Eva Westlund
Tf. utbildningschef

Begäran om yttrande

Bollebygds kommun
517 83 Bollebygd

2021-03-09
Dnr SI 2021:1350
1 (4)
Aktbilaga 6

Anmälan om kränkande behandling vid Bollebygds skolan 4-6, Bollebygds kommun

Barn- och elevombudet har den 17 februari 2021 tagit emot en anmälan gällande kränkande behandling. Anmälan har därefter kompletterats.

Barn- och elevombudets utredning syftar till att fastställa om huvudmannen har följt lagens krav när det gäller skolans skyldighet att förebygga och motverka kränkande behandling.

Bollebygds kommun, som är huvudman för verksamheten, ska svara på varje enskild fråga enligt nedan. Observera att **svar på var och en av frågorna 1-8** ska lämnas avseende händelsen som har tagits upp i anmälan.

Anmälda händelse A: Den 11 februari 2021 har skolpersonal B inför hela klassen under en sylvärdlekslektion sagt "Du är liten och högljudd som tio stycken" till eleven A. Flera hörde detta och några elever skrattade åt detta.

Barn- och elevombudet erinrar huvudmannen om vikten av att noggrant gå igenom materialet och besvara frågorna 1-8 nedan avseende händelsen, då eleven A känt sig utsatt för kränkande behandling, som anmälaren respektive A tagit upp.

Svara gärna enligt följande; *Händelse a) svar på fråga 1... svar på fråga 2... svar på fråga 3... och så vidare.* Besvara på så sätt en fråga i taget och samtliga delfrågor så noggrant som möjligt.

Dokumentation som kan ha relevans i ärendet ska bifogas yttrandet. Tänk på att det inte är tillräckligt att endast hänvisa till bilagor som svar på en fråga.

1. Redovisa *huvudmannens uppfattning* om vad som har hänt i den situation som anmälts som kränkande behandling till Barn- och elevombudet.

Om huvudmannen anser att händelsen, helt eller delvis, inte har ägt rum så ska detta tydligt anges. Ange i så fall även varför huvudmannen anser att händelsen inte är visad.

Eftersom anmälan gäller en personalkränkning ska även en skriftlig redogörelse för den aktuella personalens syn på det som anmäls ges in. Bifoga även kontaktuppgifter till denne. För kännedom kan Barn- och elevombudet därefter

- komma att ringa den aktuella personalen angående eventuella frågor om det som har hänt, vilket huvudmannen gärna kan informera denne om.
2. Anser huvudmannen att eleven utsatts för kränkande behandling vid tillfället? Om svaret på frågan är nej, så redovisa grunden för huvudmannens bedömning.
 3. Redovisa om och i så fall när någon ur personalen på skolan fått kännedom om händelsen att eleven har känt sig utsatt för kränkande behandling. Ange datum.
För det fall huvudmannens svar skiljer sig från anmälares uppgifter kring detta ska huvudmannen *även* bemöta anmälares uppgifter.
 4. Har någon ur personalen, när denne fått veta att eleven har varit/känt sig utsatt för kränkande behandling, anmält detta till rektorn? Om ja, ange datum.
 5. Har rektorn, när denne fått veta att eleven har varit/känt sig utsatt för kränkande behandling, anmält detta till huvudmannen? Om ja, ange datum.
För det fall huvudmannens svar skiljer sig från anmälares uppgifter kring rektorns kännedom ska huvudmannen *även* bemöta anmälares uppgifter.
 6. Har uppgifterna om att eleven har varit/känt sig utsatt för kränkande behandling utretts?
 - Hur, av vem och när har utredningen i så fall genomförts?
 - Vad visade utredningen?
 - Ange *särskilt* vilka personer som har hörts i utredningen och vad var och en av dem har berättat om händelsen. Ange när samtalen ägt rum.
 - Redovisa *även* den utredning som gjorts i det fall uppgifterna om kränkande behandling blivit kända först genom anmälan (som bifogas Barn- och elevombudets begäran om yttrande), liksom eventuell kompletterande utredning i anledning av denna anmälan.
 7. Vilka åtgärder har vidtagits med anledning av uppgifterna om kränkande behandling?
 - Ange även när var och en av åtgärderna har påbörjats och under vilken period de har pågått.
 8. Har de vidtagna åtgärderna följts upp och utvärderats?
 - Hur och när har åtgärderna i så fall följts upp och utvärderats?
 - Vad visade uppföljningen och utvärderingen?

9. Utöver angivet svar på fråga 6, har en mer samlad och grundlig utredning genomförts med anledningen av eventuellt återkommande uppgifter om kränkande behandling?
 - Hur och när har utredningen i så fall genomförts och vad visade den?
 - Vilka åtgärder har vidtagits i anledning av den fördjupade utredningen och när har dessa åtgärder vidtagits?
 - Har eventuella åtgärder följts upp och utvärderats? Vad visade i så fall uppföljningen och utvärderingen?
10. Beskriv elevens nuvarande skolsituation utifrån uppgiften att eleven har varit/känt sig utsatt för kränkande behandling.
11. Övriga synpunkter som kan vara av vikt vid Barn- och elevombudets bedömning av ärendet.
12. Bifoga plan mot kränkande behandling/likabehandlingsplan som gällde för den i ärendet aktuella perioden. Redovisa *särskilt* om planen har använts i aktuellt fall. Huvudmannen ska även inge den nu gällande planen mot kränkande behandling/likabehandlingsplan.

Ett yttrande från en kommun ska lämnas av tjänsteman på nämndens vägnar, nämndordförande, utskott eller berörd nämnd.

Yttrandet ska **senast den 30 mars 2021** vara Barn- och elevombudet tillhanda på adress Barn- och elevombudet, Statens Skolinspektion, Box 23069, 104 35 Stockholm. Observera att yttrandet endast ska skickas i **ett** exemplar **per post**. Vänligen ange Barn- och elevombudets diarienummer.

Med anledning av den rådande situationen med risker för smittspridning av Covid-19

Barn- och elevombudet har i detta ärende satt fristen för huvudmannens yttrande med hänsyn till rådande omständigheter. Om du som huvudman behöver ytterligare tid kontakta Barn- och elevombudet.

Begäran om yttrande

4 (4)
Dnr SI 2021:1350

På Barn- och elevombudets vägnar,

 Ana Olsson

Jurist
Signerat av: Ana Olsson

Bifogat:
Kopia av aktbilaga 1, 4 och 5

§41

KS2019/12

Befrielse från uppdrag, och kompletteringsval av ersättare (M) i utbildningsnämnden**Beslut**

Kommunfullmäktige befriar Anneli Virenhem (M) från uppdraget som ersättare i utbildningsnämnden.

Kommunfullmäktige utser Tim Karlsson (M) till ny ersättare i utbildningsnämnden.

Ärendet

Anneli Virenhem (M) har i en skrivelse 2021-03-01 begärt att bli befriad från sitt uppdrag som ersättare i utbildningsnämnden. Enligt 4 kap. 6 § kommunallagen ska kommunfullmäktige befria

en förtroendevald från uppdraget när den förtroendevalde önskar avgå, om det inte finns särskilda skäl mot det.

Till ny ersättare (M) i utbildningsnämnden föreslås Tim Karlsson (M).

Förslag till beslut

Ordföranden frågar först om kommunfullmäktige befriar Anneli Virenhem (M) från uppdraget som ersättare i utbildningsnämnden och finner att så sker. Ordföranden frågar därefter om Tim Karlsson (M) kan väljas till ny ersättare i utbildningsnämnden och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Enledigad från utbildningsnämnden

Skickas till

Anneli Virenhem, Tim Karlsson, HR-enheten (Diana Lindhage), förtroendemannaregistret (Tommy Andersson), utbildningsnämnden

7. Redovisning av delegeringsbeslut utbildningsnämnden 2021 UN2019/13

Redovisning av delegeringsbeslut

Utbildningsnämnden har överlämnat sin beslutanderätt till utskott, förtroendevalda och tjänstemän i kommunen enligt utbildningsnämndens antagna delegeringsordning 18 mars 2019.

Dessa beslut ska redovisas till utbildningsnämnden. Redovisningen innebär inte att utbildningsnämnden ska ompröva eller fastställa delegeringsbesluten. Däremot kan utbildningsnämnden återkalla lämnad delegering. Delegeringslistor och beslut finns tillgängliga hos utbildningsförvaltningen.

Tf utbildningschef

Anmälan om kränkande behandling vid Bollebygds skolan 4-6
Enligt delegeringsordning A:11

Utbildningsnämndens utskott

Sammanställning utskott 2021-03-22

Ärende	Dnr
Ansökan om tilläggsbelopp Gadden	UN2020/453
Ansökan om tilläggsbelopp Gadden	UN2020/452
Ansökan om tilläggsbelopp Gadden	UN2021/73
Ansökan om tilläggsbelopp Kunskapsskolan	UN2021/11

Beslutet är fattat av utbildningsnämndens utskott med stöd av punkt U:38 i utbildningsnämndens delegeringsordning.

Skolskjutssamordnare

Ansökan om skolskjuts vid växelvis boende till annan kommun
Beslut avslag
Enligt utbildningsnämndens delegeringsordning U:36

Ansökan om skolskjuts vid växelvis boende till annan kommun
Beslut avslag
Enligt utbildningsnämndens delegeringsordning U:36

Handläggare
Teresia Granlund | Utvecklingsledare
0734-64 72 10 | teresia.granlund@bollebygd.se

Dnr : **UN2021/70-2**

Anmälan om kränkande behandling vid Bollebygds skolan 4-6

Beslut

Utbildningsnämnden antar föreslaget yttrande till Barn- och elevombudet angående anmälan om kränkande behandling vid Bollebygds skolan 4-6 (dnr SI 2021:1350).

Beslutet är fattat på delegation av tf. utbildningschef Eva Westlund med stöd av punkt A:11 i utbildningsnämndens delegeringsordning.

Ärendet

Barn och elevombudet har den 17 februari 2021 tagit emot en anmälan gällande kränkande behandling från en elev mot en personal. Barn- och elevombudet har inlett en utredning som syftar till att fastställa om huvudmannen har följt lagens krav när det gäller skolans skyldighet att förebygga och motverka kränkande behandling. Den 10 mars 2021 inkom en begäran om yttrande från Bollebygds kommun som huvudman för Bollebygds skolan 4-6. Yttrandet ska innehålla svar på begärda frågor och vara Barn- och elevombudet tillhanda senast den 30 mars 2021.

BOLLEBYGDS KOMMUN
2021-03-26

Eva Westlund
Tf. utbildningschef

Skickas till:
Utbildningsnämnden

Handläggare
AnnaCarin Lindgren | Nämndsekreterare/skolskjutssamordnare
0734-64 72 09 | annacarin.lindgren@bollebygd.se

Dnr : **150388**

Ansökan om skolskjuts/busskort vid växelvis boende till annan kommun

Beslut

Utbildningsnämnden avslår ansökan om skolskjuts med hänvisning till Skollagen (2010:800) kap.10 § 32 samt Skollagen (2010:800) kap. 29 § 6.

Ärendet

Vårdnadshavare har inkommit med en ansökan om busskort mellan Borås kommun och Bollebygds kommun. Ansökan gäller sonen som går i årskurs 5 på Örelundskolan i Bollebygds kommun.

Enligt skollagen (2010:800) är kommunen skyldig att för elever i grundskola och grundsärskola med offentlig huvudman anordna skolskjuts om sådan behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller annan särskild omständighet.

När barn till vårdnadshavare med gemensam vårdnad bor växelvis hos båda vårdnadshavarna och det grundar sig på avtal eller dom, ses det som ett fast arrangemang. En individuell prövning av rätten till skolskjuts görs då från respektive bostad. Barn som bor växelvis hos sina vårdnadshavare har rätt till fri skolskjuts **inom** kommunen under förutsättning att övriga kriterier för skolskjuts är uppfyllda.

När barn bor hos vårdnadshavare i en annan kommun, görs den individuella prövningen av rätten till skolskjuts/busskort från barnets folkbokföringsadress.

Skyldigheten att anordna skolskjuts är elevens hemkommun. Med hemkommun avses enligt Skollagen (2010:800) kap. 29 § 6, den kommun som eleven är folkbokförd i. Bollebygds kommun har inte någon skyldighet att ordna skolskjuts till en elev som är folkbokförd i annan kommun.

Bedömning

En individuell bedömning visar att vårdnadshavarna har gemensam vårdnad. Modern är folkbokförd i Borås kommun och ansöker nu om ett busskort för sin son, mellan Borås kommun och Örelundskolan, Bollebygds kommun. Fadern är folkbokförd i Bollebygds kommun. Sonen har skolskjuts mellan faderns boende och till Örelundskolan.

Eftersom sonen växelvis bor i Borås kommun och Bollebygds kommun, har Bollebygds kommun inte någon skyldighet att ordna skolskjuts till och från en förälder som bor i en annan kommun än sonens hemkommun, vilket är Borås kommun.

Det är till Borås kommun ni skall vända er till med er ansökan om busskort.

Ansökan kompletterades med en beskrivning av särskilda skäl. Utifrån de särskilda skälen som anförs i ansökan, bedömer utbildningsnämnden inte att det är skäl för beviljade av skolskjuts/busskort.

Någon funktionsnedsättning har inte heller framkommit.

Information

Beslut om skolskjuts enligt 10 kap. 32 § (grundskola med offentlig huvudman) kan överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Om du vill överklaga beslutet ska du skriva till utbildningsnämnden och tala om varför du anser att beslutet ska ändras och vilken ändring du vill ha. Skicka då in kompletterande uppgifter som du anser stärker din ståndpunkt.

Detta delegationsbeslut kommer att redovisas för **Utbildningsnämnden den 19 april**. När utbildningsnämndens protokoll från den 19 april därefter är justerat och anslaget på kommunens elektroniska anslagstavla, www.bollebygd.se **har du tre veckor på dig att överklaga beslutet**. Uppgifterna om när anslaget sattes upp och när det tas ned finns i respektive protokoll. Om ditt överklagande kommer in för sent (tre veckor efter att protokollet anslagits) kommer utbildningsnämnden att avvisa ditt överklagande.

Sänd skrivelsen till Bollebygds kommun, utbildningsnämnden, 517 83 Bollebygd.

Har du överklagat i rätt tid kommer överklagandet att skickas vidare till Förvaltningsrätten om beslutet inte dessförinnan ändrats av utbildningsnämnden. Det är viktigt att det framgår vilket beslut du överklagar.

Underteckna skrivelsen och uppge namn, personnummer, postadress och telefonnummer. Om du anlitar ombud kan ombudet underteckna skrivelsen. Sänd i så fall med fullmakt.

Om du vill ha ytterligare upplysningar eller vill ha hjälp med överklagandet kan du kontakta Bollebygds kommun, telefon 033-23 13 00.

Besöksadressen är kommunhuset, Ballebovägen 2, Bollebygd.

BOLLEBYGDS KOMMUN

Anna Carin Lindgren
Delegat

Skickas till:
Vårdnadshavare

Ansökan om skolskjuts till annan kommun

Beslut

Utbildningsnämnden avslår ansökan om skolskjuts med hänvisning till Skollagen (2010:800) kap.10 § 32 samt Skollagen (2010:800) kap. 29 § 6.

Ärendet

Vårdnadshavare har inkommit med en ansökan om busskort mellan Borås kommun och Bollebygds kommun. Ansökan gäller dottern som går i årskurs 4 på Örelundskolan i Bollebygds kommun.

Enligt skollagen (2010:800) är kommunen skyldig att för elever i grundskola och grundsärskola med offentlig huvudman anordna skolskjuts om sådan behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller annan särskild omständighet.

När barn till vårdnadshavare med gemensam vårdnad bor växelvis hos båda vårdnadshavarna och det grundar sig på avtal eller dom, ses det som ett fast arrangemang. En individuell prövning av rätten till skolskjuts görs då från respektive bostad. Barn som bor växelvis hos sina vårdnadshavare har rätt till fri skolskjuts **inom** kommunen under förutsättning att övriga kriterier för skolskjuts är uppfyllda.

När barn bor hos vårdnadshavare i en annan kommun, görs den individuella prövningen av rätten till skolskjuts/busskort från barnets folkbokföringsadress.

Skyldigheten att anordna skolskjuts är elevens hemkommun. Med hemkommun avses enligt Skollagen (2010:800) kap. 29 § 6, den kommun som eleven är folkbokförd i. Bollebygds kommun har inte någon skyldighet att ordna skolskjuts till en elev som är folkbokförd i annan kommun.

Bedömning

En individuell bedömning visar att vårdnadshavarna har gemensam vårdnad. Modern är folkbokförd i Borås kommun och ansöker nu om ett busskort för sin dotter, mellan Borås kommun och Örelundskolan, Bollebygds kommun. Fadern är folkbokförd i Bollebygds kommun. Dottern har skolskjuts mellan faderns boende och till Örelundskolan.

Eftersom dottern växelvis bor i Borås kommun och Bollebygds kommun, har Bollebygds kommun inte någon skyldighet att ordna skolskjuts till och från en förälder som bor i en annan kommun än dotterns hemkommun, vilket är Borås kommun.

Det är till Borås kommun ni skall vända er till med er ansökan om busskort.

Ansökan kompletterades med en beskrivning av särskilda skäl. Utifrån de särskilda skälen som anförs i ansökan, bedömer utbildningsnämnden inte att det är skäl för beviljande av skolskjuts/busskort.

Någon funktionsnedsättning har inte heller framkommit.

Information

Beslut om skolskjuts enligt 10 kap. 32 § (grundskola med offentlig huvudman) kan överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Om du vill överklaga beslutet ska du skriva till utbildningsnämnden och tala om varför du anser att beslutet ska ändras och vilken ändring du vill ha. Skicka då in kompletterande uppgifter som du anser stärker din ståndpunkt.

Detta delegationsbeslut kommer att redovisas för **Utbildningsnämnden den 19 april**. När utbildningsnämndens protokoll från den 19 april därefter är justerat och anslaget på kommunens elektroniska anslagstavla, www.bollebygd.se **har du tre veckor på dig att överklaga beslutet**. Uppgifterna om när anslaget sattes upp och när det tas ned finns i respektive protokoll. Om ditt överklagande kommer in för sent (tre veckor efter att protokollet anslagits) kommer utbildningsnämnden att avvisa ditt överklagande.

**Sänd skrivelsen till Bollebygds kommun, utbildningsnämnden,
517 83 Bollebygd.**

Har du överklagat i rätt tid kommer överklagandet att skickas vidare till Förvaltningsrätten om beslutet inte dessförinnan ändrats av utbildningsnämnden. Det är viktigt att det framgår vilket beslut du överklagar.

Underteckna skrivelsen och uppge namn, personnummer, postadress och telefonnummer. Om du anlitar ombud kan ombudet underteckna skrivelsen. Sänd i så fall med fullmakt.

Om du vill ha ytterligare upplysningar eller vill ha hjälp med överklagandet kan du kontakta Bollebygds kommun, telefon 033-23 13 00.

Besöksadressen är kommunhuset, Ballebovägen 2, Bollebygd.

BOLLEBYGDS KOMMUN

Anna Carin Lindgren
Delegat

Skickas till:
Vårdnadshavare